

ΕΝΩΠΙΟΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τεύχος 71 | Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2013

«Νέος» Κώδικας Δικηγόρων:
Αναζητώντας το «νέο»

Assises de la Justice

Τα εξαρτημένα άτομα στη νέα
νομοθεσία για τα ναρκωτικά

Οι ιδιοκτήτες κατοχυρώνουν
τα μέχρι 27-7-2011 αυθαίρετα
κτίσματά τους με συμβόλαιο
συστάσεως καθέτου ιδιοκτησίας

Τέλεση δωροδοκίας από υπάλληλο
του Υπ. Οικονομικών

Το εξώδικο και η τεχνική του

Εορτασμός Ημέρας Νομικών 2013

Τεύχος 71, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2013
Τιμή τεύχους 1€

Ιδιοκτησία:
Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης
Δικαστικό Μέγαρο Θεσσαλονίκης
26ης Οκτωβρίου 3 | 546 25
Τηλ.: 2310 553 444
email Δ.Σ.Θ.: dsthe@otenet.gr

Εκδότης
Νικόλαος Βαθεργάκης
Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης
26ης Οκτωβρίου 3 | 546 25

Διεύθυνση - Συντονισμός Υλης
Γίαννα Παναγοπούλου - Μπέκα
Α' Αντιπρόεδρος Δικηγορικού
Συλλόγου Θεσσαλονίκης
Κατούνη 28 | 546 25 | g-panag@otenet.gr

Τμήμα Εκδόσεων Δ.Σ.Θ.
Μάρου Αικατερίνη
email: katmarou@gmail.com
Τηλ.: 2310 507342, fax: 2310 528509

Υπεύθυνος τυπογραφείου
Thessprint
Λάκκωμα, Νέα Καλλικράτεια

Διοικητικό Συμβούλιο Δ.Σ.Θ. 2011 - 2014
Πρόεδρος **Νικόλαος Βαθεργάκης**
Α' Αντιπρόεδρος: **Γίαννα Παναγοπούλου - Μπέκα**
Β' Αντιπρόεδρος: **Γεωργία Βελιτζέλου**
Γεν. Γραμματέας: **Χρήστος Ράπτης**
Μέλη: Πάρης Νιφλής
Ιωάννης Κοτσαμανίδης
Σοφία Παπαλεξίου
Ρωξάνη Κωστατζίκη
Φωτεινή Αχτσίδου
Εμμανουήλ Λαμτζίδης
Βασίλειος Βασιλειάδης
Θεοχάρης Κεράλης
Παντελής Ραδίσσης
Σοφία Μελεναφίδου
Γεώργιος Κουτσός
Ευστάθιος Κουτσοχίνας
Παρασκευή Σεραϊδου
Κωνσταντίνος Ανδριόπουλος
Γεώργιος Ροδινός
Στυλιανός Μαυρίδης
Αρετή Σκουνάκη
Κουρουνδής Χαράλαμπος
Κυριάκος Νάνος
Πέτρος Σαμαράς

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη του ΔΣΘ

Τα ενυπόγραφα άρθρα απηχούν μόνο τις απόψεις του συντάκτη τους. Η συντακτική επιτροπή του περιοδικού μπορεί να δημοσιεύσει τα άρθρα ή τις επιστολές κατά την κρίση της, χωρίς όμως να αλλάξει το νόημά τους. Μετά την αποστολή τους στο περιοδικό, κανένα άρθρο ή φωτογραφία δεν επιστρέφεται. Παράκληση, τα κείμενα που δεν εντάσσονται στο εκάστοτε αφιέρωμα να μην υπερβαίνουν τις 1.500 λέξεις.

- 10 **Χ. Κοσμίδης:** Assises de la Justice
14 **Α. Αργυριάδης:** «Νέος» Κώδικας Δικηγόρων: Αναζητώντας το «νέο»
17 **Κ. Κοσμάτος:** Τα εξαρτημένα άτομα στη νέα νομοθεσία για τα ναρκωτικά (άρθρα 21 παρ. 1 α', 30-35 ν 4139/2013)
23 **Μ. Κωτούλας:** Οι ιδιοκτήτες κατοχυρώνουν τα μέχρι 28-7-2011 αυθαίρετα κτίσματά τους, με συμβόλαιο συστάσεως καθέτου ιδιοκτησίας
27 **Ν.Β. Αγγέλης:** Στρατηγική για την Πληροφορική στην Πρακτική Δικαιοσύνη
30 **Ι. Γιαννακέλος:** Τέλεση Δωροδοκίας από Υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομικών: η νέα, εκτός μέτρου αυστηρή, διάταξη
32 **Μ. Παναγιωτόπουλος:** Το «εξώδικο» και η τεχνική του
34 **Ν.Β. Αγγέλης:** Αυτοσκηνοθεσία στα Δικαστήρια
37 **Τ. Καραλίσκας:** Κράτος ανίκανο κι επικίνδυνο...

38-42 Ars longa

- 38 Παρουσίαση βιβλίου Αγγελού Λιάπη: Κελαπιδισμοί
44 **Γ. Παναγοπούλου - Μπέκα**
41 **Α. Μηλιόπουλος**

- 46 **Α. Μηλιόπουλος:** Έπαινος προς τρεις δικαστές: Χριστόφορος Κοσμίδης, Δημήτριος Βόσκας, Γεώργιος Τοπαλνάκος

48-49 In memoriam

- 48 **Χ. Κοσμίδης:** Στη μνήμη του Στέφανου Μαθθία
50 Εγγραφές - προαγωγές - μεταθέσεις - διαγραφές δικηγόρων

52-59 Gratia Placenti

- 52 **Δ.Α. Νεμέτης:** Is this ever going to end?
58 **Γ. Τσαραμπουλίδης:** Το Πάθημα του Βατράχου

60-75 Εκδηλώσεις

- 60 Ημέρα Ελλήνων Νομικών 2013
68 Η νομοθεσία για τα ναρκωτικά μετά τον Ν. 4139/2013
69 Ανάλυση DNA και δικαστηριακή πράξη
72 Τεχνολογικές εξελίξεις στις υποδομές του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης: Ψηφιακές υπηρεσίες και εργαλεία δικαιοσύνης
74 Πρακτικά Ζητήματα Κατά την Εφαρμογή του Οικογενειακού Δικαίου
75 Νομικά Ζητήματα Αθλητικής Δικαιοσύνης στον Επαγγελματικό Αθλητισμό

76-87 Ars longa

- 76 **Δ. Τσινικόπουλος:** Προσβάσεις στον Μιγκέλ ντε Ουναμόνο
82 **Ν. Πασχαλίδης:** Νίκος Μπουσουλέγκας: Τα Ελληνικά Ανθρωπωνύμια
84 **Β.Σ. Σιδηρόπουλος:** Τους κακόπιστους ουδείς ποτέ μπορεί να πείσει
87 **Δ. Γαλάνης:** Δρόμος φλεγόμενος

Γιάννα Παναγοπούλου - Μπέκα

Διδάκτωρ Νομικής,
Α' Αντιπρόεδρος ΔΣΘ
g-panag@otenet.gr

Τη χρονιά που έφυγε, μια χρονιά κατάθλιψης για τη χώρα, με αίσθηση αδιεξόδου και κλειστών οριζόντων, στο χώρο της

Δικαιοσύνης κυριάρχησαν δικαστικές κρίσεις σε πολύκροτες υποθέσεις απίστευτης διαφθοράς προσώπων της πολιτικής και της αυτοδιοίκησης, που όπως φαίνεται θα συνεχιστούν με την ίδια ένταση και στη νέα χρονιά. Αυτή η θεσμική αντίδραση της Δικαιοσύνης, εφόσον συνεχιστεί, με την απαρέγκλιτη όμως και χωρίς εκπτώσεις τήρηση όλων των δικονομικών εγγυήσεων και σεβασμό στο τεκμήριο αθωότητας, παρέχει την ελπίδα να εμπεδωθεί το αίσθημα ισοπολιτείας και δικαιοσύνης αλλά και το κλίμα εμπιστοσύνης των πολιτών.

Παραμένοντας στο χώρο της Δικαιοσύνης, παρατηρούμε ότι παρά την επιβολή παραβόλων για την άσκηση ενδίκων μέσων αλλά και παρά την ψήφιση του νόμου για την παραγραφή, υπό προϋποθέσεις, ποινικών αδικημάτων, παραμένει το ίδιο άλυτο το πρόβλημα της καθυστέρησης στην απονομή της Δικαιοσύνης, γεγονός που αποδεικνύει ότι η συσσώρευση δεν αντιμετωπίζεται με τη λήψη μέτρων που αποκλείουν, άδικα, την πρόσβαση στη Δικαιοσύνη των οικονομικά αδύνατων πολιτών, αλλά με την εισαγωγή δοκιμασμένων διεθνώς θεσμών, όπως η ποινική συνδιαλλαγή, plea Bargaining και εναλλακτικές μορφές περάτωσης της ποινικής διαδικασίας και η ουσιαστική προώθηση της διαμεσολάβησης. Δυστυχώς, ορθώνεται καθημερινά μπροστά μας το ακόμα σοβαρότερο, κατά την άποψή μας, πρόβλημα της ποιότητας πολλών δικαστικών αποφάσεων με ελλιπή ή και ανύπαρκτη τεκμηρίωση, που κλονίζουν σοβαρά την εμπιστοσύνη όλων μας –και κυρίως των αδίκων– στη Δικαιοσύνη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το κράτος δικαίου και την κοινωνική ειρήνη.

Η χρονιά που έφυγε σημάδεψε τους δικηγόρους η ακόμα μεγαλύτερη απομείωση των αμοιβών μας, η συρρίκνωση του κύρους του επαγγέλματός μας, και η περαιτέρω μείωση της δικηγορικής ύλης.

Μόλις πρόσφατα ψηφίστηκε, μετά από 60 χρόνια ισχύος του προηγούμενου, ο νέος Κώδικας Δικηγόρων (ν. 4194/2013), ο οποίος όμως, αν και δεν φείδεται μεγαλόστομων αναφορών σε ό,τι αφορά στον ορισμό της θεσμικής αποστολής του δικηγόρου και της θεσμικής παρουσίας του στην απονομή της Δικαιοσύνης, εντούτοις δεν δικαιώνει τις προσδοκίες της νέας γενιάς δικηγόρων, δε διαμορφώνει το πλαίσιο και δεν απηχεί τη δικηγορία του μέλλοντος. Είναι εν πολλοίς προϊόν συμβιβασμών και δεν δικαιώνει ούτε τον τίτλο του ως νέος και αναμορφωμένος, καθώς οι αξιοσημείωτες επισημάνσεις περιορίζονται σε επιμέρους αλλαγές της πειθαρχικής διαδικασίας, η οποία αποδεσμεύεται από τα διοικητικά συμβούλια, και στις εξετάσεις για την απόκτηση της δικηγορικής ιδιότητας.

Παρότι η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να υιοθετήσει πολλές και καινοτόμες αλλαγές στον Κώδικα, χωρίς αντιρρήσεις του Υπουργείου ή των δανειστών μας, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός της ευρείας επέκτασης της υποχρέωσης έκδοσης και προσκόμισης τετραπλότυπης απόδειξης, εντούτοις απουσιάζουν οι τολμηρές αλλαγές σχετικά με τα ασυμβίβαστα, που θα εξασφάλιζαν σημαντική δικηγορική ύλη.

Για ποιό λόγο να συνεχίσουν να υπάρχουν ασυμβίβαστα και κωλύματα της δεκαετίας του 1950 όταν η νέα εποχή έχει ήδη διαμορφώσει ένα άλλο πρότυπο δικηγόρου και όταν στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπάρχουν τέτοια; Εν τέλει, δηλαδή, δεν επιλύει τα προβλήματα της σύγχρονης δικηγορίας ούτε θωρακίζει το δικηγορικό επάγγελμα.

Ομοίως, απουσιάζουν οι τολμηρές αλλαγές σχετικά με το εκλογικό σύστημα και την εκλογή του Δευτεροβάθμιου Οργάνου πανελληνίας εμβέλειας.

Στην αρχή της νέας χρονιάς θα διεξαχθούν οι δικηγορικές εκλογές για την ανάδειξη νέου Προέδρου και Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΘ. Και οι εκλογές αυτές, όπως και οι προηγούμενες, διεξάγονται σε κλίμα βαθιάς οικονομικής και κοινωνικής κρίσης αλλά και

έντονης αγωνίας, τόσο για τις επιβληθείσες όσο και για τις επερχόμενες αλλαγές. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον η απογοήτευση μοιάζει αναπόφευκτη και η παραίτηση γενικευμένη. Όμως, τα ανοιχτά επαγγελματικά μας θέματα, που θα καθορίσουν και την ατζέντα, είναι πολλά και το διακύβευμα σημαντικό όσο και η επιβίωσή μας. Η εσωστρέφεια, η αδιαφορία, η αποχή δεν έδωσαν ποτέ τη λύση, αντίθετα, η συμμετοχή και η ενεργοποίηση όλων μας αποτελεί το μοναδικό αντίβαρο και την αναγκαία συνθήκη να πετύχουμε τη θεσμοθέτηση όσων κατά καιρούς αξιώνουμε.

Σε αυτό, το τελευταίο για το 2013, τεύχος φιλοξενούμε την παρουσίαση του Συνεδρίου για το ρόλο της Δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τον Αρεοπαγίτη Χριστόφορο Κοσμίδη, άρθρο του Αργύρη Αργυριάδη, Αναζητώντας το «νέο» στο νέο Κώδικα Δικηγόρων, εισήγηση του λέκτορα Κωνσταντίνου Κοσμάτου για τα εξαρτημένα άτομα στο νέο ν. 4139/2013, άρθρο του επιτίμου προέδρου του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Ιωάννη Κωτούλα για την κατοχύρωση των κατασκευασθέντων μέχρι 28-7-2011 αυθαιρέτων, άρθρο του δικηγόρου Ιωάννη Γιαννακέλου για την τέλεση δωροδοκίας από υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομικών, το εξώδικο και η τεχνική του από το δικηγόρο Μιχάλη Παναγιωτόπουλο, αυτοσκηνοθεσία στα Δικαστήρια από τον επ. δικηγόρο Ν. Αγγέλη, κράτος ανάκανο και επικίνδυνο από το δικηγόρο Αναστασίου Καραλίγκα.

Ακόμα, θα διαβάσετε την ομιλία του Προέδρου Εφετών Ανέστη Μηλιόπουλου προς τιμήν του Αρεοπαγίτη Χριστόφορου Κοσμίδη στο δείπνο του Εφετείου Θεσσαλονίκης και προς τιμήν των αφυπηρετούμενων και των προαχθέντων εφετών, τον πανηγυρικό λόγο που εκφώνησε προς τιμήν του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη ο δικηγόρος Νικόλαος Μόσχος, αφιέρωμα στην εκδήλωση –παρουσίαση της ποιητικής συλλογής του Προέδρου Εφετών και συγγραφέα Άγγελου Λιάπη.

Τέλος, όπως πάντα θα βρείτε ευθυμογραφήματα, τις μεταβολές στο μπτρώ των μελών μας, την πολιτιστική και επιστημονική δραστηριότητα του ΔΣΘ. και βιβλιοπαρουσίαση.

"Ποινική Συνδιαλλαγή, plea Bargaining και εναλλακτικές μορφές περάτωσης της ποινικής διαδικασίας" θα είναι το Αφιέρωμα του επόμενου τεύχους του ΕΝΩΠΙΟΝ.

Καλή Ανάγνωση και Καλή και δημιουργική Χρονιά

Νικόλαος Βαλεργάκης
Πρόεδρος Δικηγορικού
Συλλόγου Θεσσαλονίκης

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,
Συμπληρώθηκαν ήδη τρεις μήνες από την ψήφιση του νέου Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013 ΦΕΚ Α' /27.09.2013) αλλά και δύο μήνες από την ψήφιση του ν. 4205/2013 (ΦΕΚ Α'/08.11.2013), με το οποίο τροποποιήθηκαν συγκεκριμένες διατάξεις του νέου Κώδικα Δικηγόρων γιατί

προέκυψε αμφιβολία (κακώς κατά τη γνώμη μου) για την εφαρμογή τους.

Όμως στην αφετηρία του νέου χρόνου πιστεύω ότι έχουμε το δικαίωμα να ελπίζουμε ότι πλέον έχει αρχίσει να διαφαίνεται μία δόση αισιοδοξίας στην άσκηση του λειτουργήματος-επαγγέλματός μας.

Ο νέος Κώδικας Δικηγόρων φυσικά δεν βελτίωσε την οικονομική κατάσταση του μέσου δικηγόρου.

Με την ψήφιση όμως του νέου Κώδικα Δικηγόρων μπαίνουν οι βάσεις, όταν επέλθει η οικονομική ανάκαμψη, η δικηγορία να λειτουργήσει σε ένα πλαίσιο που η άσκησή της θα είναι επωφελής για τους δικηγόρους.

Η ψήφιση του Κώδικα έγινε μετά από επίπονη εργασία δύο περίπου ετών. Ως μέλος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής που τον συνέταξε, έχω την πεποίθηση ότι με τον Κώδικα αυτόν γίνονται βήματα προς τα εμπρός, επ' ωφελεία των δικηγόρων.

Φυσικά δεν λύθηκαν όλα τα προβλήματα. Ρυθμίστηκαν όμως θέματα που απασχολούσαν για καιρό τόσο τους δικηγόρους, όσο και τους δικηγορικούς συλλόγους. Και κυρίως ξεκαθαρίστηκαν θεσμικά ζητήματα και κατοχυρώνεται πλέον νομοθετικά, τόσο το λειτούργημα-επάγγελμα του δικηγόρου, όσο και η λειτουργία των δικηγορικών συλλόγων.

Με το νέο Κώδικα Δικηγόρων ενισχύεται η **θεσμική θέση του δικηγόρου**. Για πρώτη φορά ρητά αναφέρεται στο **άρθρο 10 παρ. 1 εδ. β** ότι το λειτούργημα του δικηγόρου αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου και επιπλέον στο **άρθρο 2** ορίζεται ότι ο δικηγόρος είναι συλλειτουργός της δικαιοσύνης και η θέση του είναι θεμελιώδης, ισότιμη, ανεξάρτητη και αναγκαία για την απονομή της.

Επιπλέον στο **άρθρο 34** ρητά αναφέρεται ότι ο δικηγόρος κατά την άσκηση των καθηκόντων του δικαιούται να απολαμβάνει του σεβασμού και της τιμής που οφείλεται στο λειτούργημά του από τους δικαστικούς λειτουργούς και από κάθε άλλο πρόσωπο που ενεργεί στο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης.

Επιπλέον, ορίζεται ότι η είσοδος στις Δημόσιες Υπηρεσίες επιτρέ-

πεται ελεύθερα στους δικηγόρους με επίδειξη της επαγγελματικής τους ταυτότητας, κάθε εργάσιμη ημέρα και ώρα, χωρίς κανένα χρονικό ή άλλο περιορισμό.

Σε εκτέλεση της ανωτέρω διάταξης εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. ΔΙ-ΑΔΠ/Φ.Β. 10/27509/11.11.2013 Εγκύκλιος του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που ορίζει ότι μετά την έναρξη της ισχύος της ανωτέρω διάταξης του Κώδικα Δικηγόρων, οποιαδήποτε ρύθμιση ορίζει διαφορετικό ωράριο εισόδου των δικηγόρων σε φορείς του δημοσίου παύει να ισχύει.

Την εγκύκλιο αυτή την αποστείλαμε σε εσάς τους δικηγόρους αλλά και στους Προϊσταμένους των Δικαστηρίων για την εφαρμογή της.

Με το νέο Κώδικα, και μετά από μεγάλο αγώνα του δικηγορικού σώματος, που οδήγησε σε μεγάλη συνδικαλιστική μας επιτυχία, καθιερώνεται **ελάχιστη αμοιβή και για τους έμμισθους δικηγόρους του ιδιωτικού τομέα. Στο άρθρο 44 παρ. 1** ορίζεται ότι ο δικηγόρος για τις παρεχόμενες με έμμισθη εντολή υπηρεσίες του αμείβεται με πάγιες μηνιαίες αποδοχές που καθορίζονται με ελεύθερη συμφωνία με τον εντολέα του και οι οποίες δεν μπορούν να είναι κατώτερες των εκάστοτε ισχυουσών κατώτατων νόμιμων αποδοχών υπαλλήλου του ιδιωτικού τομέα ανάλογων επιστημονικών προσόντων.

Στο νέο Κώδικα ξεκαθαρίζεται και εξασφαλίζεται στη λειτουργία των Δικηγορικών Εταιρειών, η συμμετοχή σε αυτές μόνο δικηγόρων. Με το άρθρο 49 παρ. 1, Αστική Επαγγελματική Δικηγορική εταιρεία επιτρέπεται να **συσταθεί μόνο μεταξύ εν ενεργεία δικηγόρων με αποκλειστικό σκοπό την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών (οπουδήποτε, εντός ή εκτός Ελλάδος) και τη διανομή αποκλειστικά μεταξύ των Εταίρων** (κατά τη μέθοδο που θα συμφωνούν κατά την αδέσμευτη κρίση τους) **των συνολικών κερδών, που θα προκύπτουν από τη δραστηριότητα της εταιρείας. Αποτράπηκε με τον τρόπο αυτό η ίδρυση πολυμετοχικών-κεφαλαιουχικών εταιριών, που αποτελούσε το φόβο μας όλα αυτά τα χρόνια.**

Η μεγάλη όμως επιτυχία του νέου Κώδικα για το **μαχόμενο δικηγόρο** είναι ότι με αυτόν **κατοχυρώνεται πλέον πλήρως**, με νόμο του κράτους, **η αμοιβή του**, είτε ως έγγραφη συμφωνία, είτε ως νόμιμη αμοιβή, ή με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης. **Σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 1**, η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται ελεύθερα με έγγραφη συμφωνία με τον εντολέα του ή τον αντιπρόσωπό του.

Όμως σε περίπτωση μη ύπαρξης έγγραφης συμφωνίας, η αμοιβή του δικηγόρου καθορίζεται στο άρθρο 63 παρ. 1 με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης ή με βάση το παράρτημα Ι που αποτελεί τις νόμιμες αμοιβές, όταν το αντικείμενο της δίκης δεν αποτιμάται σε χρήμα (άρ-

θρο 63 παρ. 2 εδ. 1) ή όταν το επιλέγει ο δικηγόρος (άρθρο 63 παρ.4).

Κύρια και πρώτιστα, όμως, με αποφασιστική παρέμβαση των Δικηγορικών Συλλόγων, που αποτελεί μεγάλη συνδικαλιστική μας επιτυχία, **νομοθετείται η ύπαρξη του γραμματίου προκαταβολής των εισφορών υπέρ των Ασφαλιστικών μας Ταμείων και των Δικηγορικών Συλλόγων, που εξασφαλίζει όχι μόνο τη βιωσιμότητα αλλά κυριολεκτικά την ύπαρξή τους.**

Με το **άρθρο 61 παρ. 4**, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4205/2013, ο δικηγόρος για την κατάθεση κάθε είδους ενδίκων βοηθημάτων ή ενδίκων μέσων, καθώς και για την παράστασή του ενώπιον των δικαστηρίων, δικαστών και για κάθε στάδιο της δίκης οφείλει, στο πλαίσιο της υποχρέωσης προκαταβολής της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου, να καταθέτει το σχετικό γραμμάτιο καταβολής, αλλιώς η σχετική διαδικαστική πράξη είναι απαράδεκτη στην πολιτική δίκη, ή στην ποινική δίκη η παράστασή του δεν γίνεται δεκτή. Ακόμη ρητά ορίζεται προς αποφυγή κάθε αμφισβήτησης ή αμφιβολίας ότι η υποχρέωση προκαταβολής των εισφορών και της έκδοσης γραμματίου προείσπραξης δεν υπάρχει σε περίπτωση αναβολής ή ματαίωσης της συζήτησης.

Και επιπλέον **τα ποσά των ανωτέρω εισφορών**, μετά από καθοριστική παρέμβαση των δικηγορικών συλλόγων που αποτελεί τη δεύτερη μεγάλη συνδικαλιστική επιτυχία μας στην ψήφιση του Κώδικα Δικηγόρων, **αναπροσαρμόζονται**, ιδίως σε περίπτωση αύξησης των αμοιβών του Παραρτήματος Ι του Κώδικα ή όταν έχει προηγηθεί σχετική αναλογιστική μελέτη για τη βιωσιμότητα των φορέων υπέρ των οποίων γίνονται οι εισφορές.

Τέλος, θεσπίζεται και η **χρονοχρέωση** και η αμοιβή ανάλογα με το χρόνο απασχόλησης. Στο **άρθρο 59** ορίζεται ότι για κάθε δικαστική ή εξώδικη ενέργεια ο δικηγόρος δύναται να συμφωνεί με τον εντολέα του και να λαμβάνει αμοιβή προσδιοριζόμενη ανάλογα με την ωριαία απασχόλησή του, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Παράρτημα Ι του Κώδικα. Αντίστοιχα προσδιοριζόμενη ωριαία αμοιβή δικαιούται ο δικηγόρος να λαμβάνει και για κάθε συνάντηση ή τηλεφωνική επικοινωνία με τον εντολέα του ή με τρίτο πρόσωπο, καθώς και για κάθε άλλη ενέργεια που σχετίζεται με την εκτέλεση της εντολής που του ανατέθηκε.

Πολύ σημαντικές είναι επίσης οι διατάξεις που αναβαθμίζουν αλλά και κατοχυρώνουν θεσμικά τους **Δικηγορικούς Συλλόγους**.

Παραμένει η πρωτοδικειακή δομή των Δικηγορικών Συλλόγων και η υποχρεωτικότητα εγγραφής των δικηγόρων σε αυτούς. Σύμφωνα με το **άρθρο 87**, δικηγόροι που είναι διορισμένοι στην Περιφέρεια κάθε Πρωτοδικείου και ασκούν νόμιμα το λειτούργημά τους σε οποιοδήποτε Δικαστήριο αποτελούν το Δικηγορικό Σύλλογο, στον οποίο είναι υποχρεωτικά

μέλη και επιπλέον, σύμφωνα με το **άρθρο 88**, κάθε Δικηγορικός Σύλλογος εδρεύει στην έδρα του οικείου Πρωτοδικείου και λαμβάνει από αυτόν την επωνυμία του. Και πρέπει να τονισθεί ότι με το **άρθρο 23 παρ. 1 εδ. γ'**, ο δικηγόρος υποχρεούται να έχει έδρα και γραφείο στην Περιφέρεια του Πρωτοδικείου που είναι διορισμένος.

Θέματα που απασχόλησαν τους Δικηγορικούς Συλλόγους στο παρελθόν, πιστεύω ότι λύνονται με το **άρθρο 89** του νέου Κώδικα, με το οποίο **κατοχυρώνεται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων** και κατά το οποίο οι Δικηγορικοί Σύλλογοι είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σωματειακής μορφής. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι δεν χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Έχουν δική τους περιουσία, οικονομική, διοικητική και διαχειριστική αυτονομία και αυτοτέλεια και διοικούνται από αιρετά Διοικητικά Συμβούλια. Η διαχείριση και η αξιοποίηση της περιουσίας τους, η εποπτεία και ο έλεγχος των οικονομικών και διαχειριστικών πράξεων των Συλλόγων ανήκει αποκλειστικά στα Διοικητικά Συμβούλια και στις Γενικές Συνελεύσεις αυτών. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι μπορούν να ιδρύουν νομικά πρόσωπα με εταιρική ή μη μορφή για τη διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας τους.

Πρέπει να σημειώσουμε επίσης ιδιαίτερα ότι επιβεβαιώνεται η ιδιότητα και το **έννομο συμφέρον των Δικηγορικών Συλλόγων** να παρεμβαίνουν για κάθε ζήτημα εθνικού, κοινωνικού, πολιτισμικού ή οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως αναλυτικά ορίζει το άρθρο 90 του νέου Κώδικα Δικηγόρων.

Επίσης η **Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων αναβαθμίζεται** ως προς το κύρος της και το θεσμικό της ρόλο, αφού αναγορεύεται σε νομικό αρωγό ή σύμβουλο της Ελληνικής Πολιτείας, αλλά επίσης έχει το έννομο συμφέρον να παρεμβαίνει σε ζητήματα εθνικού ή ευρύτερου κοινωνικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με το **άρθρο 134 παρ.1 & 2** του νέου Κώδικα.

Τέλος, ο νέος Κώδικας Δικηγόρων περιλαμβάνει επίσης καινοτόμες διατάξεις για τους ασκούμενους δικηγόρους και ειδικά για τις εξετάσεις τους, αλλά και διατάξεις για την πλήρη αναμόρφωση των πειθαρχικών συμβουλίων και την αποδέσμευσή τους από τα Διοικητικά Συμβούλια των Δικηγορικών Συλλόγων.

Πρόκειται για πολύ σοβαρές διατάξεις, που θα συμβάλλουν στην καταπολέμηση του πληθωρισμού στο επάγγελμα, αλλά και στην αποκατάσταση της επαγγελματικής μας αξιοπρέπειας.

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Με το νέο Κώδικα Δικηγόρων, που ψηφίζεται 59 χρόνια μετά το Ν.Δ. 3026/1954 «Περί Κώδικος Δικηγόρων», μπαίνουν οι βάσεις και ορίζεται

το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα ασκηθεί η δικηγορία μετά την έξοδο από τα μνημόνια και την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα μας.

Οι δικηγόροι, όπως και οι υπόλοιποι Έλληνες πολίτες, βιώνουν καθημερινά την οικονομική κρίση, αφού έχει άμεσο αντίκτυπο στην επαγγελματική τους υπόσταση.

Όμως, όταν θα βγούμε από την κρίση, πρέπει να είμαστε έτοιμοι για το βήμα προς τα εμπρός. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να ανακτήσουμε αυτά που χάσαμε λόγω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας.

Ο νέος Κώδικας Δικηγόρων θα είναι ένα όπλο στα χέρια μας, που θα στοχεύει προς την κατεύθυνση αυτή.

Ας τον διαβάσουμε όλοι μας, για να αντιληφθούμε τόσο την αξία του λειτουργήματος-επαγγέλματός μας, όσο και τις δυνατότητες που μας δίνει αυτό.

Και, κυρίως, ας τον εφαρμόσουμε, για να αποδείξουμε και πάλι ότι οι δικηγόροι αποτελούν το κορυφαίο επιστημονικό δυναμικό της χώρας.

Κλείνοντας, θέλω να σας θυμίσω τη μεγάλη συνδικαλιστική επιτυχία που είχαμε ως δικηγόροι τον Απρίλιο του 2012, να μη φύγει η δικηγορική ύλη των προσημειώσεων, των διαταγών πληρωμής, των συναινετικών διαζυγίων και γενικά της εκουσίας δικαιοδοσίας από τα δικαστήρια.

Σε αυτήν την επιτυχία η συμβολή του Συλλόγου μας, κατά την ομολογία και αναγνώριση όλων των δικηγορικών συλλόγων της χώρας, ήταν μέγιστη.

Και φυσικά κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει ή να υποτιμήσει το μεγάλο θεσμικό έργο της **ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων** από τους δικηγόρους της Θεσσαλονίκης που ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2013, αλλά και την **αναβάθμιση του site και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Συλλόγου μας** και την εφαρμογή για πρώτη φορά της **ηλεκτρονικής ατζέντας**.

Όμως η εποχή που ζούμε, και κυρίως η αγωνία και η αμφιβολία για το μέλλον, απαιτεί να συνεχίσουμε να είμαστε δυνατοί και αποφασισμένοι να ηγηθούμε ως Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, με την εμπειρία που αποκτήσαμε, αλλά και την αποφασιστικότητα και τη δράση που δείξαμε την προηγούμενη τριετία, της προσπάθειας των δικηγόρων για την κατοχύρωση των συμφερόντων του κλάδου αλλά και τη θέση του δικηγόρου στη χειμαζόμενη από την οικονομική κρίση ελληνική κοινωνία.

Προσωπικά Σας διαβεβαιώνω ότι και το νέο έτος, με τη δική Σας στήριξη, θα συνεχίσω όπως έκανα μέχρι τώρα, να αγωνίζομαι με όλες μου τις δυνάμεις για την προάσπιση των συμφερόντων των δικηγόρων και ιδιαίτερα των δικηγόρων της Θεσσαλονίκης.

ASSISES DE LA JUSTICE

10

Χριστόφορος Κοσμίδης
Αρεοπαγίτης

Πριν λίγο καιρό βρέθηκα στις Βρυξέλλες, ως απεσταλμένος του Αρείου Πάγου, σε ένα Συνέδριο για το ρόλο της Δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιστρέφοντας, είχα την υποχρέωση να συντάξω μια ενημερωτική έκθεση, τόσο προς το Δικαστήριο το οποίο εκπροσώπησα, όσο και προς την κεντρική Υπηρεσία με απόφαση του πολιτικού Προϊσταμένου της οποίας έγινε η μετακίνησή μου. Η εντύπωση ότι κάποια σημεία της εμπειρίας που αποκόμισα θα είχαν ενδιαφέρον για την ευρύτερη οικογένεια των νομικών της Πόλης μας, με ώθησε στο να παρακαλέσω την αγαπητή Γιάννα Παναγοπούλου να φιλοξενήσει την έκθεση στο «Ενώπιον».

Το Συνέδριο διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες από τη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Υπήρξε πρωτοβουλία της αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Viviane Reding, αρμόδιας για θέματα Δικαιοσύνης, Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ιθαγένειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΕΕ). Στη διοργάνωση δόθηκε ιδιαίτερη σημασία και μεγάλη έκταση. Προσκλήθηκαν όχι μόνο δικαστές και δικηγόροι, αλλά και ανώτατοι κυβερνητικοί αξιωματούχοι, δημοσιογράφοι και δικαστικοί αναλυτές, εκπρόσωποι από συλλογικούς φορείς συμβολαιογράφων, δικαστικών υπαλλήλων, δικαστικών επιμελητών, διερμνέ-

ων-μεταφραστών κ.ά.). Γι' αυτό και η συμμετοχή υπήρξε ιδιαιτέρως ευρεία: υποβλήθηκαν πολύ περισσότερες από 450 αιτήσεις συμμετοχής, από όλα τα κράτη-μέλη. Οι εργασίες του Συνεδρίου, υπό το γενικό τίτλο «Assises de la Justice» (Θεμέλια της Δικαιοσύνης), πραγματοποιήθηκαν σε αμφιθέατρο του μεγάρου «Charlemagne» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την 21η και 22α Νοεμβρίου 2013. Συντονιστής των συζητήσεων σε όλες τις συνεδρίες υπήρξε η Françoise Le Bail, γενικός διευθυντής της διοργανώτριας Διεύθυνσης. Εκτός από την εναρκτήρια ομιλία της Επιτρόπου Viviane Reding, ακούστηκαν τρεις προεισαγωγικές ομιλίες και είκοσι δύο εισηγήσεις. Κατά τις συζητήσεις, μετά το τέλος κάθε συνεδρίας, υπήρξε ενδιαφέρον για παρεμβάσεις ή υποβολή ερωτήσεων. Ως συναγωγή συμπερασμάτων, η Επίτροπος διετύπωσε τις πολιτικές θέσεις και επιδιώξεις του τομέα τον οποίο εκπροσωπεί, για την προώθηση του στόχου της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στο χώρο της Δικαιοσύνης. Η διοργάνωση μπορεί να χαρακτηριστεί επιτυχής!

Είναι προφανές το ότι η μεταφορά όλων όσων ακούστηκαν στο Συνέδριο δεν είναι δυνατό να γίνει σε μια συνοπτική, ενημερωτική έκθεση, όπως η παρούσα. Ακολουθεί μια προσπάθεια επιγραμματικής καταγραφής σκέψεων ορισμένων ομιλητών, που μου κίνησαν περισσότερο το ενδιαφέ-

Η ΕΕ, παρά τις δυσλειτουργίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, αξιολογείται ως το σημαντικότερο ποδοϊκό επίτευγμα στην εποχή μας, διότι μετά την προηγηθείσα δυσάρεστη εμπειρία του εθνικοσοσιαλιστικού και του κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού, οδήγησε στην προσέγγιση των ευρωπαϊκών λαών με δημοκρατικό τρόπο.

ρον και που θα μπορούσα να σχολιάσω. Ο κάθε ομιλητής, βέβαια, εξέφρασε προσωπικές απόψεις. Παρά το γεγονός, όμως, ότι οι απόψεις αυτές δεν απηχούν θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, φαίνεται πως είναι ενδεικτικές του πνεύματος που κυριαρχεί στην προσπάθεια για τη δημιουργία του ενιαίου χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης στην Ευρώπη.

Αναφέρθηκε ότι η ΕΕ, παρά τις δυσλειτουργίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, αξιολογείται ως το σημαντικότερο πολιτικό επίτευγμα στην εποχή μας, διότι μετά την προηγηθείσα δυσάρεστη εμπειρία του εθνικοσοσιαλιστικού και του κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού, οδήγησε στην προσέγγιση των ευρωπαϊκών λαών με δημοκρατικό τρόπο. Ως θεμέλια του επιτεύγματος αυτού αναφέρθηκαν η Παλαιά Διαθήκη, το Ρωμαϊκό Δίκαιο και οι Αρχές του Διαφωτισμού (M.R. Badinter, πρώην Υπουργός Δικαιοσύνης και πρώην Πρόεδρος του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γαλλίας). Δεν έγινε καμιά αναφορά στην Καινή Διαθήκη.

Ένας βασικός στόχος στον οποίο αναφέρθηκαν πολλοί ομιλητές, είναι η καλλιέργεια κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης αφ' ενός μεταξύ των κρατών-μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και αφ' ετέρου ανάμεσα στους εκάστοτε εκπροσώπους των κρατών-μελών, κατά την προώθηση

των επί μέρους πολιτικών σε ζητήματα Δικαιοσύνης. Οι πολιτικές αυτές αναπτύσσονται σε πέντε διαφορετικούς τομείς: α) αστικό δίκαιο της ΕΕ, β) ποινικό δίκαιο της ΕΕ, γ) διοικητικό δίκαιο της ΕΕ και δημόσια διοίκηση σε εθνικό επίπεδο, δ) κράτος δικαίου και ε) δικαιώματα του ανθρώπου. Η αμοιβαία εμπιστοσύνη θα κερδηθεί μέσα από επίμονη προσπάθεια και αγώνα. Προϋποθέτει γενικό σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, εξασφάλιση δίκαιης δίκης για όλους, σε όλα τα εθνικά, δικονομικά συστήματα και καλλιέργεια της επικοινωνίας σε διαπροσωπικό επίπεδο, μεταξύ όλων των εφαρμοστών του δικαίου στα Κράτη μέλη. Για το τελευταίο, προτάθηκε η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού φορέα κοινής επιμόρφωσης των εν ενεργεία δικαστικών λειτουργιών των Κρατών μελών. Και, βέβαια, η διευκόλυνση των δικαστικών ανταλλαγών σε ευρωπαϊκό επίπεδο με ευρύτερη χρηματοδότηση και εξασφάλιση διερμηνείας ή μετάφρασης, όπου αυτό είναι αναγκαίο (G. Corstens, Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ολλανδίας).

Αναφέρθηκε ότι ο ενιαίος χώρος Δικαιοσύνης στην ΕΕ δεν πρέπει να νοηθεί ως αυτοσκοπός, αλλά ως μηχανισμός στήριξης της πολιτικής για τη βελτίωση της προσωπικής ζωής των πολιτών και της οικονομικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Αν και αποδέκτες των διαφόρων πολιτικών

Αν έχουμε, οι Έλληνες, να δώσουμε κάτι διαφορετικό στην Ευρώπη, είναι ένα δείγμα σωστής, χριστιανικής πνευματικότητας. Μακάρι να το μπορέσουμε

παραμένουν πάντοτε οι πολίτες, στην πορεία των τοποθετήσεων φάνηκε ότι το βάρος των επιδιώξεων πέφτει στη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας. Κάτι που πρέπει να θεωρηθεί εύλογο, αν θυμηθεί κανείς ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ξεκίνησε ως οικονομική ένωση. Οπότε, με δεδομένο το ότι η σύγκλιση μεταξύ των εθνικών συστημάτων απονομής του δικαίου, τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό πεδίο, που θεωρείται το μείζον, δεν φαίνεται εύκολη (λόγω των μεγάλων διαφορών που υπάρχουν, ιδίως μεταξύ ηπειρωτικού και αγγλοσαξονικού δικαίου και της έλλειψης πολιτικής συναίνεσης), προτάθηκε, ως έλασσον, η άμεση προσπάθεια ενοποίησης στους τομείς που συνδέονται με την ανάπτυξη των διεθνών συναλλαγών (J.M. Rozenberg, δημοσιογράφος, με αναφορά στο παράδειγμα του Κατάρ και του Ντουμπάι).

Πολύς λόγος έγινε για την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης και για την εμπιστοσύνη που αυτή οφείλει να εμπνέει σε όσους όχι μόνο σε εθνικό, αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα ήθελαν να προσφύγουν ενώπιόν της ως διάδικοι. Για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας έγινε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μια μεγάλη προσπάθεια στατιστικής απεικόνισης διαφόρων

μεγεθών, από την οποία προήλθε μια σειρά από πίνακες. Οι πίνακες εντάχθηκαν σε ένα φυλλάδιο με τον τίτλο «The EU Justice Scoreboard», που τέθηκε σε κυκλοφορία από την Κομισιόν και σχολιάστηκε ποικιλοτρόπως. Αν και οι στατιστικές μετρήσεις δεν είναι εύκολο να απεικονίσουν πάντοτε την πλήρη αλήθεια, διότι η πραγματικότητα δεν αξιολογείται μόνο με τη σύγκριση αριθμών, εν τούτοις δεν χάνουν τη σημασία τους ως αφορμή για προβληματισμό και περαιτέρω βελτίωση. Αναφέρθηκε ότι ο εκσυγχρονισμός των δικονομικών συστημάτων είναι ένα χρήσιμο εργαλείο προς την επιθυμητή κατεύθυνση. Στην Ελλάδα δεν είμαστε υπερήφανοι για την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης. Σ' αυτό οφείλονται οι συνεχείς προσπάθειες αναμόρφωσης των κωδίκων πολιτικής και ποινικής δικονομίας. Παρά ταύτα, δεν φαίνεται εύκολο να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα για όσο χρονικό διάστημα οι διάφοροι συντελεστές στο χώρο της Δικαιοσύνης (κεντρικές υπηρεσίες, δικαστές, δικηγόροι, δικαστικοί υπάλληλοι κ.τ.λ.) θα ρίχνουμε το μεγαλύτερο βάρος της ευθύνης σε κάποιον άλλο, αρνούμενοι να σκώσουμε το δικό μας.

Ακολούθησε η συζήτηση για την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, ως μία κεφαλαιώδους σημασίας

συνιστώσα της αποτελεσματικότητάς της. Η ανεξαρτησία συνδέθηκε με τη δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης ή αυτοδιαχείρισης κάποιων, τουλάχιστον, από τους οικονομικούς πόρους, που διατίθενται από τις Κυβερνήσεις για τη λειτουργία των δικαστηρίων. Αναφέρθηκε ότι όποιος χρηματοδοτεί θέλει, και συνήθως κατορθώνει, να έχει λόγο στην απονομή της Δικαιοσύνης (P. Koskelo, Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Φινλανδίας και αντιπρόεδρος του Δικτύου των Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων στην ΕΕ). Ο Β. Σκουρής, ως επί μακρά σειρά ετών αιρετός Πρόεδρος του Δικαστηρίου της ΕΕ, διαβεβαίωσε ότι, παρά την έλλειψη ιδίου προϋπολογισμού, ουδέποτε μέχρι σήμερα αμφισβητήθηκε η ανεξαρτησία του Δικαστηρίου, στο οποίο προΐσταται, έναντι των λοιπών οργάνων της ΕΕ και η αμεροληψία αυτού κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού του έργου. Τονίσθηκε ότι προέχοντα ρόλο παίζει η θεσμική θωράκιση της δικαστικής ανεξαρτησίας, κάτι που, πέρα από τις συνταγματικές διακηρύξεις, μπορεί να εξασφαλισθεί με την καλή λειτουργία των Ανωτάτων Δικαστικών Συμβουλίων, στα οποία δεν πρέπει να έχουν συμμετοχή οι εκάστοτε κυβερνητικοί παράγοντες (Μ.Ε. Τσουρούλης, Πρόεδρος του Συμβουλίου των Δικηγορικών Συλλόγων στην ΕΕ). Σε πολλές από τις χώρες της ΕΕ, όπου το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο λειτουργεί ως αυτοτελής, ανεξάρτητη αρχή, προβλέπεται η συμμετοχή σ' αυτό προσώπων που δεν ανήκουν στο δικαστικό χώρο, αλλά διορίζονται είτε λόγω κάποιας άλλης ιδιότητάς τους είτε από την εκτελεστική εξουσία. Σ' αυτό το ζήτημα στην Ελλάδα έχουμε περισσότερες εγγυήσεις. Σε κάθε περίπτωση, το προσωπικό σθένος του δικαστή θα διατηρεί πάντοτε την κορυφαία σημασία στη διαφύλαξη της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας του (Μ.Ρ. Muller, δημοσιογράφος).

Για την ενίσχυση του Κράτους δικαίου έχουν γίνει πολύ σημαντικά βήματα στην ΕΕ, αλλά χρειάζεται διαρκής επαγρύπνηση, ώστε να μην απολεσθεί το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Διαπιστώνονται τάσεις παλινδρόμησης, που ενίοτε εκδηλώνονται με συμπτώματα ρατσισμού, ξενοφοβίας, ομοφοβίας ή και αντισημιτισμού (Μ.Α Shatter, Υπουργός Δικαιοσύνης της Ιρλανδίας). Το Κράτος δικαίου πρέπει να ανέχεται τη διαφορετικότητα και να εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες σε όλους. Παρά ταύ-

τα, ενώ φαίνεται ότι όλοι συμφωνούν με τις αρχές αυτές, στην πράξη η ισότητα δεν είναι τόσο εξασφαλισμένη, όσο θα έπρεπε. Χρειάζεται ειλικρινής διάλογος και καλή συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων ή οργάνων στην Ευρώπη, για να φθάσουμε σε ένα ακόμη καλύτερο αποτέλεσμα (Μ.Γ. Buquicchio, Πρόεδρος της Επιτροπής της Βενετίας, Συμβούλιο της Ευρώπης).

Το ζήτημα της αμοιβαίας εμπιστοσύνης ξανάρθε στο προσκήνιο στην πρωινή συνεδρίαση της δεύτερης ημέρας. Τονίσθηκε ότι είναι μια τελείως απαραίτητη προϋπόθεση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση στο χώρο της Δικαιοσύνης (Μ. J.F Lopez Aguilar, Ευρωβουλευτής, Πρόεδρος της Επιτροπής LIBE). Παρατηρώντας την έμφαση που δίδεται στο ζήτημα αυτό, έμεινα με την εντύπωση ότι πρόκειται για μια προϋπόθεση, που κατά βάθος λείπει. Γι' αυτό και την αναζητούμε. Ακούγοντας, επίσης, από την Ρ. Koskelo τη διαπίστωση ότι «μιλάμε πολύ μεταξύ μας, αλλά στην πραγματικότητα δεν καταλαβαινόμαστε, διότι, πολλές φορές, ο καθένας μας εννοεί διαφορετικά πράγματα πίσω από τις ίδιες λέξεις», αισθάνθηκα ένα διάχυτο φόβο: Μήπως η ευρωπαϊκή ενότητα, γενικά, αλλά και η δημιουργία του ενιαίου χώρου Δικαιοσύνης στην Ευρώπη, ειδικότερα, θα παραμένει μια ουτοπία, για όσον καιρό οι συζητητές θα επιμένουμε να κρατάμε έξω από τα θεμέλια της προσπάθειας αυτής την Καινή Διαθήκη; Διότι, σύμφωνα με την Παλαιά Διαθήκη, στην οποία έκανε αναφορά ο Μ.Ρ. Badinter, η αλαζονεία των ανθρώπων να δοξασθούν ερήμην του Θεού, οδήγησε στη σύγχυση της Βαβέλ (*Γένεσις*, κεφ.11 στίχοι 4-9). Οπότε, χωρίς να αγνοούμε την Ιστορία και χωρίς προκαταλήψεις, μισαλλοδοξίες ή άλλες φοβίες, μήπως θα ήταν περισσότερο έντιμο και ταπεινό το να βάλλουμε, πέρα από τις προσωπικές μας δυνάμεις, ως αναλλοίωτο θεμέλιο στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα, αντί πολλών άλλων, «τον Κείμενον» (*Α' Κορινθίους*, κεφ.3 στίχος 11); Αν και δεν τόλμωσα να κάνω ένα τέτοιο, δημόσιο, υπαινιγμό στο συνέδριο, αναλογιζόμενος τη δυσχέρεια να εκφρασθώ με πληρότητα και από στήθους σε μια γλώσσα που δεν είναι η μητρική μου, έχω την εντύπωση ότι αν έχουμε, οι Έλληνες, να δώσουμε κάτι διαφορετικό στην Ευρώπη, είναι ένα δείγμα σωστής, χριστιανικής πνευματικότητας. Μακάρι να το μπορέσουμε.

«ΝΕΟΣ» ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ: ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟ «ΝΕΟ»

14

Αργύρης Αργυριάδης
www.alf.gr

Ο Κώδικας Δικηγόρων -όπως τον γνωρίσαμε διαβάζοντάς τον από φιλολογικό ενδιαφέρον, καθόσον ουδείς μάς τον δίδαξε και σχεδόν ποτέ δεν χρειάστηκε να ανατρέξουμε σε αυτόν- αποδείχθηκε ένα από τα ελάχιστα νομικά-θεσμικά κείμενα που άντεξαν στο χρόνο. Το Νομοθετικό Διάταγμα 3026/1954 αντικαταστάθηκε ύστερα από εξήντα (60!) περίπου έτη από το Ν. 4194/2013.

Ποια προβλήματα της σύγχρονης δικηγορίας επιλύει ο νέος Κώδικας; Πώς και πόσο θωρακίζει το

δικηγορικό επάγγελμα; Συνήθως αυτές οι απαντήσεις βρίσκονται στην αιτιολογική έκθεση που απευθύνεται στη Βουλή των Ελλήνων και συνοδεύει κάθε νομοσχέδιο. Στην περίπτωση του νέου κώδικα δικηγόρων, οι απαντήσεις δεν είναι ιδιαιτέρως... ευκρινείς.

Οι πληροφορίες αρκετές. Πληροφορούμαστε για παράδειγμα ότι το φθινόπωρο, σε όλη την Ελλάδα, ήμασταν εγγεγραμμένοι στα μητρώα των δικηγορικών συλλόγων της χώρας 42.133 δικηγόροι! Από αυτούς 21.650 στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, 6.452 στο σύλλογο της Θεσσαλονίκης και 2.011 στο σύλλογο του Πειραιά. Στην υπόλοιπη χώρα ήταν περίπου 12.000 δικηγόροι. Πόσοι ήμασταν το 1954; Στην αντίστοιχη εισηγητική έκθεση του ΝΔ 3026/1954 που υπογράφεται από τον τότε Υπουργό Δικαιοσύνης, ο συνολικός αριθμός των δικηγόρων ανέρχονταν στους 9.000. Από αυτούς 5.800 ήταν διορισμένοι στο σύλλογο της Αθήνας, 1.000 στο σύλλογο της Θεσσαλονίκης και 500 στον Πειραιά. Η δύναμη των υπολοίπων δικηγορικών συλλόγων ανερχόταν σε 1.700 δικηγόρους.

Πώς απαντά στο ζήτημα του επονομαζόμενου «υπερπληθωρισμού» των δικηγόρων ο νέος κώδικας; Ουσιαστικά σιωπά. Αρκείται στην επισήμανση ότι «οι πιο πάνω αριθμοί θα αυξηθούν δραματικά τα επόμενα χρόνια εξαιτίας της ανέλεγκτης εισαγωγής νέων δικηγόρων. Στο φαινόμενο αυτό συμβάλλει ήδη και ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός αποφοίτων νομικών σχολών του εξωτερικού». Ρηξικέλευθες αλλαγές! Το «νέο» αποκτά περιεχόμενο...

Ορισμένες πληροφορίες ίσως είναι χρήσιμες για τον αναγνώστη αναφορικά με το Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης (τα κατωτέρω στοιχεία προφανώς δεν περιλαμβάνονται στο νέο Κώδικα Δικηγόρων, αλλά αντλήθηκαν από τις υπηρεσίες του Δ.Σ.Θ.):

Η ηλικιακή διάρθρωση των μελών μας είναι η ακόλουθη:

Στατιστικά των μελών του Δ.Σ.Θ.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 16/05/2013

Έτη Δικηγορίας	Αριθμός Δικηγόρων	Γυναίκες Δικηγόροι	Άνδρες Δικηγόροι
0 μέχρι 5	1.599	1.141	458
άνω των 5 έως 10	1.363	868	495
άνω των 10	3.440	1.812	1.628
εταιρίες	49		
Σύνολα	6.451	3.821	2.581

Η δικαστηριακή παρουσία των μελών του ΔΣΘ είναι η ακόλουθη:

Στατιστικά μελών Δ.Σ.Θ.

Κατανομή δικηγόρων ανάλογα με τον αριθμό παραστάσεων που εξέδωσαν σε όλη τη διάρκεια του έτους 2012

Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Δικηγόρων	Ποσοστό επί του συνόλου των δικηγόρων
0	1.734	24,46%
1-10	2.165	30,54%
11-25	1.905	26,87%
26-40	495	6,98%
41-100	625	8,82%
άνω των 100	166	2,34%

Αριθμός Συμβολαίων	Αριθμός Δικηγόρων	Ποσοστό επί του συνόλου των δικηγόρων
0	2.965	46,20%
1-10	3.344	52,10%
11-25	102	1,59%
26-40	5	0,08%
41-100	2	0,03%
άνω των 100	0	0,00%

Η πορεία των «παραστάσεων» μας τα τελευταία χρόνια είναι η ακόλουθη:

Ανάλυση Παραστάσεων						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013(22/7)
Αριθμός παραστάσεων	113.489	127.039	103.529	117.436	129.675	92.872
Συνολικό ποσό	27.636.363,32	29.496.738,60	24.104.318,88	25.785.222,80	23.323.866,64	17.079.838,58
Παρακράτηση 12%	3.485.821,12	3.717.386,76	3.039.766,78	3.252.467,32	2.935.375,46	2.140.434,54
Παρακράτηση Τ.Υ.Δ.Θ. 5%	1.452.425,47	1.548.911,15	1.266.569,49	1.355.194,72	1.223.073,11	891.847,73
Παρακράτηση Κ.Ε.Α.Δ. 3%	871.455,28	929.346,69	759.941,70	813.116,83	733.843,87	535.108,64
Παρακράτηση Ε.Δ.Λ.Ν.Δ. 1%	290.485,09	309.782,23	253.313,90	271.038,94	244.614,62	178.369,55
Παρακράτηση Δ.Σ.Θ. 3%	871.455,28	929.346,69	759.941,70	813.116,83	733.843,87	535.108,64
Παρακράτηση Εφορίας	3.622.581,34	3.866.902,78	3.159.682,81	3.379.913,33	3.475.311,00	2.546.489,33

16

Αντίστοιχη εικόνα υπάρχει σε όλους τους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας και ένας νέος κώδικας δικηγόρων θα έπρεπε να δίνει απαντήσεις στα ζητήματα που τόσο αποκαλυπτικά παραθέτει ανωτέρω η στατιστική επιστήμη.

Ωστόσο, η πιο σημαντική «παρέμβαση» του νέου Κώδικα αναφέρεται στην κατοχύρωση του ρόλου του δικηγόρου! Συνάδελφοι, εάν δεν το γνωρίζατε ήδη, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του «νέου» κώδικα δικηγόρων, ο ρόλος του δικηγόρου δεν «είναι μόνον να παρίσταται στα δικαστήρια υπερασπιζόμενος τον εντολέα του. Παράλληλα, τον συμβουλεύει!» Τι μαθαίνει κανείς... Πιο κάτω ο νέος κώδικας γίνεται πιο σαφής: στα άρθρα 1 έως 9 διευκρινίζει ότι «ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός και το λειτούργημά του αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου»(...) «ο δικηγόρος είναι συλλειτουργός της δικαιοσύνης»(...) η «θέση του είναι θεμελιώδης, ισότιμη, ανεξάρτητη και αναγκαία για την απονομή της δικαιοσύνης»....

Ωραία λόγια, στερούμενα περιεχομένου. Συλλειτουργός της Δικαιοσύνης, ο δικηγόρος θεωρείται από την πρώτη ημέρα δημιουργίας αυτού του επαγγέλματος. Τα ερωτήματα, όμως, παραμένουν. Πώς διασφαλίζεται η ισοτιμία και η ανεξαρτησία του, τόσο στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης όσο και στην κοινωνία; Για ποια ισοτιμία μιλάμε όταν η δική του συνεισφορά στην απονομή της δικαιοσύνης ελέγχεται εις τριπλούν (από τον εντολέα του, από τον δικαστή και από τους λοιπούς δικηγόρους – συνήθως στο πλαίσιο

ανταγωνιστικής σχέσης). Ο δικηγόρος στον έλεγχο ποιού συμμετέχει; Συμβάλλει στην αξιολόγηση ενός δικαστή; Συμμετέχει επαρκώς στα στάδια θέσπισης νέων διατάξεων (και τέτοιοι φυσικά δεν είναι μόνον οι νόμοι, αλλά τα δεκάδες προεδρικά διατάγματα και οι υπουργικές αποφάσεις). Γνωρίζουμε όλοι ότι η δικαιοσύνη δεν αποδίδεται μόνον εντός των δικαστικών αιθουσών. Η έννοια της απονομής της δικαιοσύνης ξεκινάει από τη θέσπιση των ίδιων των νόμων που καλούνται να υπηρετήσουν αυτόν τον υπέρτατο θεσμό. Ποια ήταν η θεσμική συμμετοχή των δικηγόρων στα νέα παράλογα φορολογικά πρόστιμα που ουσιαστικά εκπαραθυρώνουν από την αγορά και τις ελάχιστες επιχειρήσεις που έχουν απομείνει (συρρικνώνοντας ακόμη περισσότερο τη δική μας «δικηγορική ύλη»); Θα κληθούμε να υπερασπιστούμε τι και ποιους; Να πείσουμε έναν δικαστή για το θεσμοθετημένο (και «μνημονιακά» ευλογημένο!) παραλογισμό της ημεδαπής έννομης τάξης; Για την ασχετοσύνη αυτών που κυβερνούν και ουσιαστικά νομοθετούν έχοντας πλέον και τυπικά (δια της εκδόσεως Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου) υποκαταστήσει πλήρως τη νομοθετική εξουσία;

Προφανώς, σε όλα τα ανωτέρω ο νέος κώδικας δικηγόρων δεν δίνει απαντήσεις. Για τα τελευταία μάλλον δεν θα μπορούσε. Για όλα τα υπόλοιπα έπρεπε, αλλά δεν μπόρεσε. Σε αναμονή, λοιπόν, των επομένων εξήντα (60) ετών μήπως κάτι αλλάξει...

ΤΑ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ (άρθρα 21 παρ. 1 α', 30-35 ν 4139/2013)

Κώστας Κοσμάτος
Λέκτορας Νομικής Δ.Π.Θ.,
Δικηγόρος

Η μεταχείριση των εξαρτημένων δραστών ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 21 παρ. 1 α', 30 έως και 35 του ν. 4139/2013. Οι προβλέψεις αφορούν σε τρία επίπεδα:

- α) στο πεδίο της διάγνωσης της εξάρτησης,
- β) στην ιδιαίτερη ποινική μεταχείριση των εξαρτημένων παραβατών του νόμου,
- γ) στην έμφαση στη θεραπεία, με την παροχή δυνατοτήτων για παρακολούθηση από μέρους των εξαρτημένων δραστών θεραπευτικών προγραμμάτων απεξάρτησης σε όλο το φάσμα της ποινικής διαδικασίας, καθώς και των εννόμων αποτελεσμάτων που επιφέρει η ολοκλήρωσή τους.

Ι. Η διάγνωση της εξάρτησης

Στο πεδίο της διάγνωσης της εξάρτησης του κατηγορουμένου η διάταξη του άρθρου 30 παρ. 3 του ν. 4139/2013 καινοτομεί, καθώς για την κατάφασή της δεν απαιτείται το (μοναδικό μέχρι σήμερα κατ' άρθρο 30 παρ. 1 ν. 3459/2006) αποδεικτικό μέσο της πραγματογνωμοσύνης. Η νέα διάταξη απαριθμεί ενδεικτικά (και όχι περιοριστικά) διαγνωστικά κριτήρια, τα οποία (ένα ή περισσότερα) συνεκτιμώνται στην κρίση για την εξάρτηση του κατηγορουμένου. Τα προβλεπόμενα από τη διάταξη αυτή διαγνωστικά κριτήρια είναι:

- α) Πιστοποιήσεις αναγνωρισμένων υπηρεσιών απεξάρτησης [δηλαδή των αναφερόμενων στο άρθρο 51 εγκεκριμένων οργανισμών θεραπείας στο πλαίσιο του ποινικού συστήματος, όπως ο Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.),

το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.), το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αθηνών (Ψ.Ν.Α.) και το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (Ψ.Ν.Θ.)).

- β) Πιστοποιήσεις αναγνωρισμένων υπηρεσιών χορήγησης υποκαταστάτων (δηλ. του ΟΚΑ-ΝΑ) κατά το άρθρο 22 παρ. ή ανταγωνιστικών στα οπιοειδή ουσιών κατά το άρθρο 22 παρ. 6
- γ) Πιστοποιητικά περίθαλψης για παθήσεις συνδεόμενες με τη χρήση ουσιών, όπως λ.χ. νοσηλεία ή γνωμάτευση από υγειονομική επιτροπή ή ασφαλιστικό φορέα για ηπατίτιδα, AIDS, πνευμονικό οίδημα
- δ) Ψυχολογικά και κοινωνικά δεδομένα που αφορούν τον κατηγορούμενο, λ.χ. χορήγηση προσωρινού ή οριστικού απολυτηρίου από το στρατό ή χορήγηση επιδόματος από δημόσιο φορέα λόγω εξάρτησης από τοξικές ουσίες, ύπαρξη ψυχικής ασθένειας συνδεόμενη με κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών
- ε) Ευρήματα εργαστηριακών εξετάσεων που αποκαλύπτουν χρήση ναρκωτικών για μακρόχρονες περιόδους λ.χ. ιατροδικαστικές εξετάσεις, πραγματοποιησύνες με τη μέθοδο «ανάλυσης τριχών».

Παράλληλα σε κάθε φάση της ποινικής διαδικασίας παρέχεται η δυνατότητα να διαταχθεί ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη, είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτημα του κατηγορουμένου, προκειμένου να καθοριστεί αν πράγματι υπάρχει εξάρτηση, όπως επίσης και το είδος (σωματική ή ψυχική) και η βαρύτητα αυτής (χρόνος, εξαρτησιογόνα ουσία, απαιτούμενη ημερήσια δόση).

Ως αιτιολογία για την παραπάνω τροποποίηση σημειώνονται κατά την Εισηγητική Έκθεση τα εξής: «Ωστόσο η αμιγώς ιατρική διάγνωση της εξάρτησης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στην πράξη δεν είναι δυνατόν να υλοποιηθούν τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία (όπως λ.χ. η παντελής απουσία κλινικού ελέγχου επί 5νθήμερο με την εισαγωγή του κατηγορουμένου σε νοσηλευ-

τικό ίδρυμα, η οποία αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ορθή χρήση των εννέα κριτηρίων που προβλέπει η υπ' αριθμ. Α2 Β/3892/1987 απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) και των εγγενών υλικοτεχνικών ελλείψεων, έχουν δημιουργήσει μέχρι σήμερα αρκετές αποδεικτικές δυσχέρειες σχετικά με την κρίση του δικαστηρίου για την εξάρτηση του κατηγορουμένου. Βάσιμα λοιπόν θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ανυπαρξία ουσιαστικών στοιχείων που σχετίζονται με τη νόμιμη διαδικασία διενέργειάς της προσδίδουν σήμερα στην ιατροδικαστική πραγματογνωμοσύνη το χαρακτήρα ενός ατελούς και πολλές φορές άκυρου αποδεικτικού μέσου. Να σημειωθεί επίσης ότι η πρόβλεψη για άμεση λήψη δειγμάτων σωματικών υγρών (ούρων και αίματος) και τυχόν άλλου βιολογικού υλικού του κατηγορουμένου για διενέργεια τοξικολογικής ανάλυσης και εργαστηριακού ελέγχου, αναφέρεται μόνο στην διαπίστωση της πρόσφατης χρήσης και όχι της εξάρτησης του κατηγορουμένου. Η διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου, ως στοιχείο που οδηγεί σε μείωση της ευθύνης του, αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την ποινική μεταχείρισή του, ως εκ τούτου αποτελεί συστατικό στοιχείο της «δίκαιης δίκης» που προβλέπεται στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συνεπώς στο πλαίσιο αυτό βασική προϋπόθεση και απόλυτη συνθήκη αποτελεί η χρήση κάθε αποδεικτικού μέσου που συνηγορεί για την εξάρτησή του. Ως εκ τούτου η ισότιμη (μαζί με την έκθεση πραγματογνωμοσύνης) ύπαρξη και άλλων αποδεικτικών μέσων για την διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου είναι επιβεβλημένη.»

Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι το τεκμήριο για την εξάρτηση του κατηγορουμένου που εισάγεται στη διάταξη του άρθρου 33 παρ. 2, σύμφωνα με την οποία η βεβαίωση ολοκλήρωσης εγκκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης, οδηγεί υποχρεωτικά στην κρίση ότι κατά την εισαγωγή του κατηγορουμένου

για θεραπεία, αυτός είχε αποκτήσει την έξη της χρήσης ναρκωτικών ουσιών.

Βασικό ζήτημα που έχει αναδειχθεί ιδιαίτερα στην πράξη αποτελεί η δυσχέρεια απόδειξης της εξάρτησης του κατηγορουμένου. Δεν είναι άγνωστες οι περιπτώσεις μη παραδοχής του ισχυρισμού του κατηγορουμένου περί εξαρτήσεως από το δικαστήριο (π.χ. δεν προβλήθηκε αυτοτελής ισχυρισμός ή η ασάφεια της πραγματογνωμοσύνης οδήγησε το δικαστήριο στη μη αναγνώριση). Με τη νέα ρύθμιση του άρθρου 30 παρ. 3 το δικαιοδοτικό όργανο που θα επιληφθεί θα πρέπει να συνεκτιμήσει κάθε στοιχείο και αποδεικτικό μέσο που αφορά την εξάρτηση του κατηγορουμένου, το οποίο έχει ισάξια (κατά το νόμο) βαρύτητα με την πραγματογνωμοσύνη και πολλές φορές είναι σε θέση να καλύψει τα κενά ή τις ατέλειές της. Είναι προφανές ότι η διαπίστωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου μπορεί να συναχθεί ευχερέστερα και πιο αντικειμενικά από επίσημα έγγραφα, όπως λ.χ. από τη συμμετοχή του (σε προγενέστερο -ανάποπτο- της πράξης χρονικό διάστημα) σε εγκεκριμένο πρόγραμμα απεξάρτησης (που προβλέπεται στο άρθρο 51), η ολοκλήρωση του οποίου άλλωστε θεσπίζει τεκμήριο για την εξάρτηση του κατηγορουμένου από την εισαγωγή του σε αυτό.

II. Η ιδιαίτερη ποινική μεταχείριση των εξαρτημένων παραβατών του νόμου

Γίνεται δεκτό ότι το στοιχείο της εξάρτησης του κατηγορουμένου αποτελεί κατ' ουσίαν λόγο άρσης ή μείωσης του καταλογισμού του δράστη, που πρέπει να οδηγεί είτε σε απαλλαγή είτε σε μείωση ποινής. Η νέα διάταξη του άρθρου 30 παρ. 4 ακολουθεί σε γενικές γραμμές τις προβλέψεις του ν. 3459/2006, ως εξής (άρθρο 30 παρ. 4):

α) Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε πράξη του άρθρου 29 παρ. 1, αυτός παραμένει ατιμώρητος.

β) Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις βασικές πράξεις διακίνησης του άρθρου 20, αυτός τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.

γ) Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις προνομιούχες μορφές διακίνησης του άρθρου 21, αυτός τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος.

δ) Αν πρόκειται για εξαρτημένο που τέλεσε τις διακεκριμένες μορφές διακίνησης του άρθρου 22, αυτός τιμωρείται με πρόσκαιρη κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη.

Περαιτέρω (χωρίς νομοτεχνική λογική) κατά τη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 περ. α' προβλέπεται ως ιδιαίτερη (προνομιούχα) περίπτωση που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρι τρία έτη η διακίνηση μικροποσοτήτων ναρκωτικών, με σκοπό ο εξαρτημένος δράστης να εξασφαλίσει την κάλυψη των καθημερινών ατομικών του αναγκών χρήσης. Πάντως ουσιαστικά διαγνωστικά στοιχεία για την παραπάνω κρίση θα πρέπει να ανιχνευθούν ως εξής: στο πεδίο της εξασφάλισης της κάλυψης των καθημερινών αναγκών χρήσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι η μικροδιακίνηση μπορεί να λαμβάνει χώρα όχι μόνο για την ημερήσια κάλυψη των αναγκών χρήσης, αλλά και για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα ημερών. Περαιτέρω σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος χρήσης του κατηγορουμένου, ο βαθμός εξάρτησής του, το είδος της εξαρτητικής ουσίας, η απαιτούμενη ημερήσια δόση, τα ειδικά χαρακτηριστικά του κατηγορουμένου. Τέλος συστατικό στοιχείο αποτελεί και το εύρος της μικροδιακίνησης, με την έννοια ότι και αυτή θα πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες χρήσης των χρηστών που τις προμηθεύονται.

Σε σχέση με το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς (του ν. 3459/2006) για την ποινική μεταχείριση του εξαρτημένου δράστη που τελεί έγκλημα διακίνησης υπό επιβαρυντικές περιστάσεις παρατηρούμε ότι ο νέος νόμος για τα ναρκωτικά:

- α) Δεν τυποποιεί πλέον τις περιπτώσεις όπου ο εξαρτημένος δράστης ενεργεί καθ' ἑξῆς, συνεπώς η τέλεση οποιουδήποτε εγκλήματος διακίνησης από εξαρτημένο δράστη στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεχε κατά την ισχύ του ν. 3459/2006 η παραπάνω ιδιότητα, υπάγεται πλέον στις ρυθμίσεις του άρθρου 30 παρ. 4 περ. β' ή του άρθρου 21 παρ. 1 περ. α'.
- β) Δεν τυποποιεί πλέον τις περιπτώσεις όπου ο εξαρτημένος δράστης είναι υπότροπος. Τούτο προκύπτει υπό το πρίσμα της νέας διάταξης του άρθρου 22 παρ. 2 περ. γ', καθώς προβλέπεται ότι για τη στοιχειοθέτηση της υποτροπής απαιτείται ο δράστης να μην έχει κριθεί ως εξαρτημένος. Με δεδομένο ότι δε νοείται πλέον «εξαρτημένος υπότροπος» η τέλεση οποιουδήποτε εγκλήματος διακίνησης από εξαρτημένο δράστη στο πρόσωπο του οποίου συνέτρεχε κατά την ισχύ του ν. 3459/2006 η παραπάνω ιδιότητα, υπάγεται στις ρυθμίσεις του άρθρου 30 παρ. 4 περ. β' ή του άρθρου 21 παρ. 1 περ. α'.
- γ) Προέκρινε να μην υπάρξει ειδική πρόβλεψη για μειωμένο πλαίσιο ποινής στους εξαρτημένους που τέλεσαν πράξεις διακίνησης υπό τις επιβαρυντικές περιστάσεις του (ισχύοντος) άρθρου 23. Οι λόγοι που οδήγησαν στην παραπάνω επιλογή εξηγούνται από την Εισηγητική Έκθεση «δεδομένων των κριτηρίων για τη διάγνωση της εξάρτησης, καθώς και των αυξημένων προϋποθέσεων για τη συνδρομή των επιβαρυντικών περιστάσεων διακίνησης.» Η θέση αυτή που επιλέχθηκε πάντως ελέγχεται, στο μέτρο όπου αναιρεί την αρχή ότι η μειωμένη ευθύνη του εξαρτημένου θεμελιώνεται στο γεγονός ότι η διάγνωση της εξάρτησης του κατηγορουμένου έχει άμεση επίδραση στην ικανότητά του για καταλογισμό. Για τον λόγο άλλωστε αυτό στην Εισηγητική Έκθεση σημειώνεται ότι «γίνεται ρητή σχετικά

με τον έλεγχο και την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 36 του Ποινικού Κώδικα, προκειμένου να κριθεί αν η εξάρτηση του κατηγορουμένου είχε επίδραση στην ικανότητά του για καταλογισμό.»

Για την αποφυγή παρερμηνειών επαναλαμβάνεται με σαφήνεια ότι ο κατά νόμο ποινικός χαρακτήρας των πράξεων που τελέστηκαν από εξαρτημένο δράστη κρίνεται με βάση την απειλούμενη στο νόμο ποινή, συνεπώς η νομοθετική πρόβλεψη για πλημμεληματική ποινή του εξαρτημένου διακινητή συνεπάγεται και τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό της πράξης του (άρθρο 30 παρ. 5).

III. Η παροχή δυνατοτήτων για παρακολούθηση από μέρους των εξαρτημένων δραστών θεραπευτικών προγραμμάτων απεξάρτησης σε όλο το φάσμα της ποινικής διαδικασίας, καθώς των εννόμων αποτελεσμάτων που επιφέρει η ολοκλήρωσή τους

Στα άρθρα 31-35 του ν.4139/2013 έχουν ενσωματωθεί οι περισσότερες από τις διατάξεις των άρθρων 31 και 32 ν. 3459/2006 με έμφαση στην ώθηση σε θεραπευτική μεταχείριση του εξαρτημένου δράστη και στην παροχή ευεργετικών μέτρων σε όσους παρακολουθούν και ολοκληρώνουν θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης, με

την εξής ταξινόμηση:

- α) Προβλέψεις κατά το στάδιο της προδικασίας,
- β) Συνέπειες της συμμετοχής σε θεραπευτικά προγράμματα εκτός καταστημάτων κράτησης,
- γ) Συνέπειες της ολοκλήρωσης θεραπευτικού προγράμματος εκτός σωφρονιστικών καταστημάτων,
- δ) Εισαγωγή σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάστημα κράτησης και μεταγωγές, και
- ε) Υψ' όρον απόλυση.

Κοινό στόχο των σχετικών προβλέψεων αποτελεί η «στροφή» σε θεραπευτική αντιμετώπιση του εξαρτημένου, η διευκόλυνση και «ώθησή» του για συμμετοχή σε θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης και η «επιβράβευσή» του σε περίπτωση ολοκλήρωσής τους. Ειδικότερα σε κάθε στάδιο της ποινικής διαδικασίας προβλέπονται τα εξής:

α) Προδικασία

Μολονότι η απαρίθμηση των προβλεπόμενων περιοριστικών όρων είναι δυνητική στη διάταξη του άρθρου 282 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στη δικαστηριακή πρακτική ήταν σπάνια η επιβολή περιοριστικού όρου εκτός των ρητά αναφερομένων. Έτσι για πρώτη φορά στη διάταξη του άρθρου 31 προβλέπεται ως (ειδικός) περιοριστικός όρος η εισαγωγή του κατηγορουμένου σε εγκεκριμένο κατά νόμο θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης του άρθρου 51. Στόχο της νέας αυτής πρόβλεψης κατά την Εισηγητική Έκθεση αποτελεί «να δοθεί η δυνατότητα θεραπευτικής προσέγγισης του δράστη που δηλώνει ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα απεξάρτησης, λαμβανομένων υπόψη ότι: α) οι προβλεπόμενοι περιοριστικοί όροι κατά τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν συνδέονται με ζητήματα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά, β) η εισαγωγή του συγκεκριμένου περιοριστικού όρου είναι δυνατόν να συμβάλλει στην ορθολογική επιβολή

της προσωρινής κράτησης στις περιπτώσεις των εξαρτημένων και γ) ο κίνδυνος της στέρσης της ελευθερίας του εξαρτημένου δράστη λειτουργεί πολλές φορές ως μοχλός κινητοποίησης προς την απεξάρτησή του.»

Πάντως ακόμα και σε περίπτωση επιβολής προσωρινής κράτησης, εάν ο κατηγορούμενος δηλώσει ότι επιθυμεί να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό πρόγραμμα για απεξάρτηση εντός των καταστημάτων κράτησης, υποβάλλεται αρχικά σε πρόγραμμα σωματικής αποτοξίνωσης (διάρκειας τριών εβδομάδων) και στη συνέχεια μπορεί να διαταχθεί (από ειδική επιτροπή στη σύνθεση της οποίας συμμετέχουν ο υπεύθυνος του Προγράμματος σωματικής αποτοξίνωσης και ο υπεύθυνος του Προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης του Καταστήματος Κράτησης) η παρακολουθήση ειδικού συμβουλευτικού προγράμματος ψυχολογικής απεξάρτησης.

β) Οι έννομες συνέπειες της συμμετοχής του κατηγορουμένου σε θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης εκτός καταστημάτων κράτησης

Στη διάταξη του άρθρου 32 προβλέπονται οι έννομες συνέπειες των εξαρτημένων δραστών που συμμετέχουν σε εγκεκριμένο κατά το άρθρο 51 συμβουλευτικό ή θεραπευτικό πρόγραμμα σωματικής και (σε κάθε περίπτωση) ψυχικής απεξάρτησης. Ουσιαστικά πρόκειται για «ευεργετήματα» που παρέχονται με στόχο την ολοκλήρωση της θεραπευτικής διαδικασίας και της απεξαρτητικής πορείας του κατηγορουμένου. Τα «ευεργετήματα» αυτά αφορούν εξαρτημένους δράστες που έχουν τελέσει εγκλήματα των άρθρων 20-22, 24-25, 29 και 30 παράγραφος 4, όπως και εγκλήματα που φέρεται ότι τελέστηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών. Η εν λόγω διάταξη πάντως (μειώνοντας αισθητά το σχετικό κατάλογο) εξαιρεί από τα «διευκολυντικά» της

χρήσης τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 187Α, 299, 310 παρ. 3, 311, 322, 323, 324, 336 και 380 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα. Τα «ευεργετικά» μέτρα που προβλέπονται είναι τα εξής:

- i. Αναβολή και αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης (άρθρο 32 παρ. 1 περ. α'),
- ii. Αναστολή εντάλματος σύλληψης,
- iii. Αναστολή εκτέλεσης ποινής (παρ. 2 γ' του άρθρου 32),
- iv. Αναβολή στράτευσης (παρ. 2 περ. α' του άρθρου 32 του νέου νόμου,
- v. Αναβολή δίκης (άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ'),
- vi. Ειδική υφ' όρον απόλυση (άρθρο 35)
- vii. Μη εγγραφή στο ποινικό μητρώο (άρθρο 33 παρ. 1 β'),
- viii. Υποχρεωτική αναγνώριση ελαφρυντικής περίστασης (άρθρο 33 παρ. 1 περ. γ'),
- ix. Εισαγωγή σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάστημα κράτησης (άρθρο 34)

Είναι διαπιστωμένο ότι πάνω από το 60% των κρατουμένων στα ελληνικά σωφρονιστικά καταστήματα κρατείται γιατί έχει καταδικαστεί για έγκλημα του νόμου περί ναρκωτικών, όπως επίσης και η συντριπτική πλειοψηφία του 1/3 των υποδίκων.

Το ζήτημα λοιπόν των ναρκωτικών, στην ειδική σωφρονιστική έκφασή του, δημιουργεί μια παγιωμένη πραγματικότητα, η οποία όχι μόνο δεν λύνει το πρόβλημα, αλλά απεναντίας το διογκώνει: η γνωστή εγκληματική υποτροπή, ως απόρροια του εγκλεισμού, μεγεθύνεται ήδη πριν την αποφυλάκιση. Η αμιγώς κατασταλτική πολιτική που έχει ασκηθεί για το ζήτημα των ναρκωτικών είναι σαφές ότι δεν έχει φέρει αποτελέσματα: αύξηση των χρηστών και εξαρτημένων, υπερπληρότητα των σωφρονιστικών καταστημάτων, έλλειψη θεραπευτικής οπτικής με στόχο την απεξάρτηση. Η αλλαγή στάσης λοιπόν ήταν επιβεβλημένη. Ευχή όλων θα πρέπει να είναι η νέα αυτή νομοθετική πρωτοβουλία να βρει αντίστοιχη ανταπόκριση στην δικαστηριακή πρακτική.

Κλείνοντας είναι σκόπιμο να παραθέσουμε τις σκέψεις που σημειώνονται στο προοίμιο της Εισηγητικής Έκθεσης του νέου νόμου σε σχέση με τη διευκόλυνση της ουσιαστικής εφαρμογής μέτρων απεξάρτησης αντί του εγκλεισμού στις κοινές συνθήκες της φυλακής: *«Η χώρα μας οφείλει να αξιολογήσει ένα σημαντικό εύρημα. Συγκεκριμένη έρευνα – αξιολόγηση του θεραπευτικού έργου του ΚΕΘΕΑ που έλαβε χώρα με διεθνή επίβλεψη (βλ. Δ. Αγραφιώτη – Ε. Καμπριάνη, Εξαρτήσεις 2002, σελ. 12, 18), έδειξε τα ακόλουθα: από όσους παρέμειναν σε θεραπευτικές κοινότητες για διάστημα άνω του ενός έτους, το 73% δεν είχε πλέον ποινικές εκκρεμότητες πέντε έτη μετά την είσοδό τους στη θεραπευτική διαδικασία. Εξάλλου, το 100% όσων έλαβαν μέρος στην έρευνα, αφενός δεν είχε καμιά (εμφανή ή αφανή) παράνομη δραστηριότητα κατά τις τελευταίες 30 ημέρες πριν ερωτηθεί, αφετέρου δεν είχε εμπειρία φυλάκισης κατά την πενταετία. Αν οι αριθμοί αυτοί συγκριθούν με τα υψηλά ποσοστά υποτροπής όσων αποφυλακίζονται, προκύπτει ότι η προληπτική δυναμική της απεξάρτησης είναι πολύ ισχυρότερη από την αντίστοιχη της φυλακής. Παρά το συγκεκριμένο εύρημα και τη διεθνή εμπειρία, η εφαρμογή των ρυθμίσεων και η ποινική αντιμετώπιση του προβλήματος φαίνονται να διστάζουν ενώπιον των εναλλακτικών μέτρων απεξάρτησης. Αυτή η διστακτικότητα έχει ως αναπόφευκτες συνέπειες την υπερφόρτωση των φυλακών και την αδυναμία κοινωνικής επανένταξης και άσκησης δευτερογενώς προληπτικής πολιτικής. Προφανώς, αιτιολογείται όχι μόνο με βάση αδυναμίες της εφαρμογής (π.χ. έλλειψη προγραμμάτων επιμόρφωσης των δικαστών για τις εξελίξεις), αλλά και με βάση τις ατέλειες και την πολυπλοκότητα της κείμενης νομοθεσίας.»*

ΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΝΟΥΝ ΤΑ ΜΕΧΡΙ 28-7-2011 ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥΣ, ΜΕ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΘΕΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

23

Ιωάννης Μιλτ. Κωτούλας
Επίτιμος Πρόεδρος Συμβολαιογραφικού Συλλόγου,
Διευθυντής Ινστιτούτου Ελληνικής
Συμβολαιογραφίας (Ι.Ε.Σ.)

Είναι η πρώτη φορά, που η πολιτεία, πέραν των αλληπαλλήλων νομοθετικών ρυθμίσεων, με διοικητικές πράξεις¹, επιχειρεί να επιλύσει το ανοικτό πρόβλημα των αυθαιρέτων, με το νέο Νόμο 4178/2013, μέσω του θεσμού της διαιρεμένης ιδιοκτησίας.

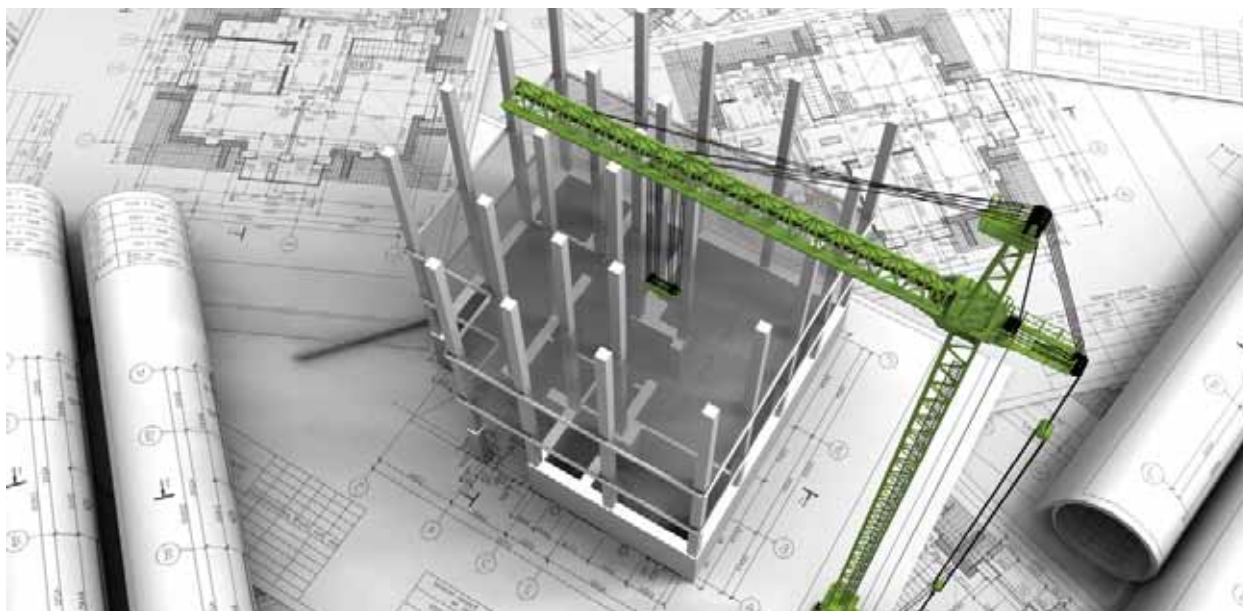
Η κάθετος ιδιοκτησία, επέκταση της οριζοντίου, με ιδιάζον χαρακτηριστικό περισσότερα κτήρια, στο ίδιο γήπεδο -και στοιχεία: συγκυριότητα στο γήπεδο- κυριότητα χωριστή στο κτίσμα, είναι εφεύρημα του ελληνικού λαού, αφού προ της θεσπίσεώς της, με το Ν.Δ. 1024/1971, εφαρμόζονταν από τους συμβολαιογράφους, καθ' υπαγόρευση των κοινωνικών αναγκών, κατά τον διδάξαντα Αριστοτέλη.

Ενώ επιτρεπόταν η διάσπαση του όγκου (1984) παρά πάσα λογική, απαγορευόταν η σύστασή της στα εκτός σχεδίου, μέχρι την ισχύ του νέου αυτού νόμου.

Κάθετος και Αυθαίρετα

Πιστεύω ότι κανένα πρόβλημα δεν μπορεί ναλυθεί σωστά, αν δεν ανατρέξει κανείς στην ιστορία του. Εν προκειμένω, τις τελευταίες τρεις (3) δεκαετίες περίπου, με τη σταθεροποιημένη δημοκρατία και την ευεπίφορο πρόοδο της οικονομίας, ανακάλυπταν οι πολίτες την ύπαιθρο χώρα, και ιδίως στις παραλιακές αγροτικές εκτάσεις, που προβαλλόταν ως ανάγκη των καιρών.

¹ Τελευταία Ν.3044/2002, Ν.3775/2009, Ν.3843/2010 και Ν.4014/2011.

Πολεοδομημένη γη, που ονειρεύτηκε ο αείμνηστος Τρίτσης, ανεπαρκής για να καλύψει το δυνατό κύμα των καιρών. Όλοι αγόραζαν ποσοστά εξ αδιαιρέτου αγροτεμάχιων. Κατέληξε ένα γήπεδο να ανήκει σε περισσότερους συνιδιοκτήτες, από 250 έως 400 μ., πάνω κάτω εξ αδιαιρέτου ο καθένας. Έκτιζαν όπως-όπως, αυθαίρετα. Η πολιτεία το 1992 με το Ν.2052/1992 δίνει τη χαριστική βολή, απαγορεύει εντελώς την κάθετο στα εκτός σχεδίου, και ακόμη χειρότερο, πρωτοφανές στα νομοθετικά χρονικά, δεν εγκυροποιεί τότε τις εν τω μεταξύ γενόμενες συστάσεις, με αποτέλεσμα να θεωρούνται άκυρες και σήμερα να έχουμε προβλήματα άρνησης μεταγραφής των συμβολαίων, που στηρίχτηκαν στις πράξεις εκείνες, όπως έκρινε η υπ' αριθμ. 1962/2008 απόφαση Εφετείου Θεσ/νίκης. Έτσι με πανηγυρικό τρόπο γράφτηκε, το τελικό αδιέξοδο στο πρόβλημα: η κάθετος να απαγορεύεται και τα αυθαίρετα να φουντώνουν.

Είχε κατηγορηθεί αδίκως η κάθετος στα εκτός σχεδίου ότι οδηγεί στην κατάτμηση των γηπέδων, δεν συμβαίνει όμως καμία κατάτμηση, αφού όταν εφαρμόζεται τηρούνται οι όροι της άδειας δόμησης, με έλεγχο από τις Πολεοδομικές αρχές, διασπάται ο όγκος του ενός κτιρίου και έκαστος συνιδιοκτήτης λαμβάνει διακεκριμένη ανάλογο, «αέρινη» στήλη, με το ποσοστό συνιδιοκτησίας στο όλο γήπεδο, το οποίο γήπεδο παραμένει εσαεί ένα, ενιαίο και αδιάσπαστο. Συνεπώς ου-

δεμία κατάτμηση συντελείται.

Σήμερα, ύστερα από 20 με 30 χρόνια, οι μικροιδιοκτήτες αυτοί ή οι δικαιοδόχοι τους τυγχάνουν συγκύριοι του ποσοστού συνιδιοκτησίας τους, στο ενιαίο γήπεδο, αλλά το κτισμένο σπίτι ανήκει σ' όλους τους συνιδιοκτήτες. Εκ της εξέλιξης των πραγμάτων, ανοικτό κοινωνικό πρόβλημα.

Καθιέρωση της Διηρημένης Ιδιοκτησίας για τα Αυθαίρετα

Κατά το άρθρο 5§1 του Ν.4178/2013, οι διατάξεις του άρθρου 1§1 του Ν.Δ.1024/1971 εφαρμόζονται και επί γηπέδων, κειμένων εκτός σχεδίου πόλεως και εκτός ορίων οικισμών, επί των οποίων έχουν ανεγερθεί οικοδομήματα μέχρι της 28-7-2011.

Δηλαδή ο θεσμός της διηρημένης ιδιοκτησίας εφαρμόζεται και σε ακίνητα που έχουν εκτελεστεί αυθαίρετες κατασκευές και εγκατασταθεί αυθαίρετες αλλαγές χρήσης, που απαγορευόταν από το 1992.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η εν λόγω διάταξη επεκτείνει τη δυνατότητα συστάσεως καθέτου, επί ακινήτων εκτός σχεδίου, στις μέχρι της 28-7-2011 εκτελεσθείσες αυθαίρετες κατασκευές και εγκατασταθείσες αυθαίρετες χρήσεις, αφού ρητώς η παράγραφος 2, διαλαμβάνει ότι «επί πλειόνων συνιδιοκτητών, την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος, μπορεί να ζητήσει και ένας εκ των συνιδιοκτητών για τα αυθαίρετα

κτίσματα, που είχε ανεγείρει (...)).

Εφαρμόζεται επίσης σε όλες τις περιπτώσεις άρθρου 1§2 Ν.4178/2013 και ιδίως των τελευταίων τριών (3) νόμων 3775/2009, 3843/2010 και 4014/2011, που υπάγονται πλέον στις ρυθμίσεις του τελευταίου αυτού «επιτελικού» νόμου.

Με τη δικαιοπραξία της σύστασης διασπάται το *numerus clausus* των εμπραγμάτων δικαιωμάτων του Αστικού Κώδικα και δημιουργείται ένα πέμπτο, ιδιόρρυθμο, αυτοτελές και ανεξάρτητο, εμπράγματο δικαίωμα, αυτό της οριζοντίου ή καθέτου ιδιοκτησίας, ο κύριος του οποίου δύναται να το κατέχει, νέμεται και διαθέτει ελεύθερα όπως επιθυμεί. Ειδικότερα, επί περισσότερων κτισμάτων στο αυτό γήπεδο, εξατομικεύεται ένα έκαστον των οικοδομημάτων και εφ' εξής αποτελεί το καθένα αντικείμενο ιδιαίτερης ιδιοκτησίας.

Εφόσον δεν γίνει σύσταση καθέτου ιδιοκτησίας, τότε ισχύει η αρχή «τα υπερκείμενα τοις υποκειμένοις» του ρωμαϊκού δικαίου και σε περίπτωση μεταβίβασης υποχρεωτικά θα μεταβιβαστεί ολόκληρο το γήπεδο και το κτίσμα ή τα κτίσματα που υπάρχουν σ' αυτό, ως ένα αντικείμενο.

Το συμβόλαιο της συστάσεως καθέτου ιδιοκτησίας είναι πάγια πράξη, έχει ελάχιστα έξοδα, όσα ένα πληρεξούσιο, και, εάν δεν σωρευθεί διανομή επί πλειόνων, ή γονική ή δωρεά, δεν έχει ούτε ένα (1) ευρώ φόρο, μεταγράφεται στο υποθηκοφυλακείο και καταχωρείται στο κτηματολόγιο κανονικά, αποτελεί δε τέλειο τίτλο κτήσεως κυριότητας. Μπορεί όμως να σωρευθεί διανομή, επί πλειόνων ή γονική ή δωρεά, οπότε υποβάλλεται στο φόρο των πράξεων αυτών, τα μεγάλα δε αφορολόγητα όρια που ισχύουν σήμερα ωθούν να προχωρήσει κανείς τώρα στις πράξεις αυτές.

Στο συμβόλαιο συστάσεως θα τηρηθούν απαραίτητως όλες οι προϋποθέσεις και οι απαιτούμενες διατυπώσεις του νόμου αυτού (άρθρο 3, υπεύθυνη δήλωση ιδιοκτήτη και βεβαίωση μηχανικού, άρθρο 4, τοπογραφικό διάγραμμα, άρθρο 7, απόδειξη χρόνου κατασκευής αυθαιρέτων κατασκευών, άρθρο 8, ρύθμιση αναστολής και εξαίρεση από κατεδάφιση, άρθρο 10, ηλεκτρονική διαδικασία, άρθρο 11, δικαιολογητικά υπαγωγής αυθαίρετης κατασκευής ή αυθαίρετης αλλαγής χρήσης στις διατάξεις του νόμου αυτού, κ.λπ.)².

Πάντως, μετά την πολεοδομική τακτοποίηση των εν λόγω αυθαιρέτων, ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να λάβει υπόψη του όλες τις διατάξεις των νόμων που ελάμβανε ως τώρα για τη σύσταση και μεταβίβαση, ώστε να παράσχει συμβόλαιο νομικώς αδιάβλητο.

Προβληματισμοί

Περίπτωση Α: Μόνος κύριος ενός γηπέδου

Εάν είχε ανεγείρει ένα ή περισσότερα κτήρια στο γήπεδό του, μέχρι 28-7-2011 και αποδεικνύεται με αεροφωτογραφίες³, συγχρόνως δε εξόφλησε ολόκληρο το ενιαίο ειδικό πρόστιμο ή επί αυθαιρέτων κατασκευών το 30% αυτού, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων του νόμου μπορεί να υπογράψει μόνος του, δια μονομερούς δικαιοπραξίας, οριστική πράξη συστάσεως καθέτου, αφού με τα λοιπά δικαιολογητικά προσαρτήσει τοπογραφικό διάγραμμα, στο οποίο αποτυπώνονται οι κατασκευές και το περίγραμμα αυτών, λέει ο νόμος, γνωρίζουμε όμως οι συμβολαιογράφοι ότι η σύσταση καθέτου συνιδιοκτησίας απαιτεί: διάγραμμα κάλυψης του γηπέδου, εμφανίζον α) τα διακεκριμένα τμήματα (όχι διαιρετά) των επί μέρους διηρημένων ιδιοκτησιών, β) το εμβαδόν του κτίσματος ή των κτισμάτων, γ) τον προσδιορισμό των χώρων αποκλειστικής χρήσης εκάστης χωριστής ιδιοκτησίας, δ) το ποσοστό συνιδιοκτησίας στο όλο γήπεδο, το οποίο ως ελέχθη, τυγχάνει εσαεί αδιάσπαστο και στ) πίνακα ποσοστών. Στην πράξη γίνεται και περιγραφή.

Περίπτωση Β: Περισσότεροι συνιδιοκτήτες στο ίδιο κοινό γήπεδο

Ο νόμος επιμένει στην περίπτωση αυτή και ορθώς, διότι είναι η σπουδαιότερη και συνοψίζει τον πυρήνα, τον κύριο όγκο των αυθαιρέτων συνιδιοκτητών. Για το λόγο αυτό εγγίζει και την ψυχολογία των Ελλήνων, που συζητούν επί μήνες το κοινό πρόβλημα π.χ. το αέριο της πολυκατοικίας και απόφαση δεν λαμβάνουν, αν όμως ένας τραβήξει μπροστά, τότε και οι άλλοι ακολουθούν. Στην ιδέα αυτή ορθώς ο ένας συνιδιοκτήτης μπορεί, περιγράφοντας τα κτίσματά του,

² Για περισσότερες λεπτομέρειες προσαρτωμένων εγγράφων, ιδετέ αξιόλογο λεπτομερειακή εργασία συμβολαιογράφου Πειραιώς Ευαγγελίας

Χριστοπούλου - Σταμέλου και Ελισσάβετ Παπαγιαννάκη, συμβολαιογράφου Αθηνών με έδρα την Γλυφάδα, έκδοσης 24/10/2013 Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Αθηνών.

³ Φραγμός στα νέα αυθαίρετα.

Εφ' όσον κατά το Σύνταγμα η ιδιοκτησία αποτελεί ένα από τα βάρη στα οποία εδράζεται το αστικό καθεστώς, συνέπεται ότι τους αδιασφαδίστους-μειεώρους συνιδιοκτήτες, η Πολιτεία εξ αντικειμένου έχει το χρέος να τους αποκαταστήσει στην ιδιοκτησία τους και δεν είναι δυνατόν πολεοδομικοί νόμοι που ρυθμίζουν θέματα ήσσονος προτεραιότητας ν' αναιρούν την ουσία των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των πολιτών

να κινήσει τη διαδικασία, προσκομίζοντας μετά, κατά την οριστική σύμβαση, προσύμφωνο συστάσεως καθέτου από τους λοιπούς.

Στην περίπτωση των περισσότερων συνιδιοκτητών απαιτείται η σύμπραξη πάντων. Συζητήσιμο είναι, εάν δεν συμπράττουν ένας ή περισσότεροι, αν μπορεί να συσταθεί η κάθετος και διανομή χωρίς αυτούς, να τελεί όμως η πράξη υπό την έγκρισή τους, κατ' άρθρον 238 Αστικού Κώδικα, δοθέντος ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν είναι αναγκαστικού δικαίου και αφορούν το ενδοτικό ιδιωτικό δίκαιο. Η μέχρι τώρα πρακτική είχε παρόμοια περιστατικά.

Περίπτωση Γ

Εάν στις προηγούμενες περιπτώσεις ενός ή περισσότερων ιδιοκτήτου ή συνιδιοκτητών εξεδόθη άδεια δόμησης για τα ανεγερθέντα κτίσματα, ερωτάται: μπορούν να τακτοποιηθούν με το νέο νόμο; Κατά μία άποψη, εφόσον δεν είναι αυθαίρετα, δεν μπορούν να τακτοποιηθούν. Όμως αφού ως τώρα δεν επιτρεπόταν η σύσταση καθέτου ιδιοκτησίας, για να ολοκληρωθεί η κατοχύρωσή τους από τους ιδιοκτήτες, τώρα μπορούν να τακτοποιηθούν, δοθέντος, προσθέτως, ότι σκοπός του νόμου είναι η εκκαθάριση των εκκρεμοτήτων. Συνεπώς, κατά τη γνώμη μου, μπορεί να συσταθεί κάθετος.

Περίπτωση Δ

Εάν ένας ή μερικοί των εξ αδιαίρετου συνιδιοκτητών στο κοινό γήπεδο έκτισαν αυθαίρετα, οι λοιποί όμως όχι, μπορεί να συσταθεί διηρημένη ιδιοκτησία; Συνήθης περίπτωση. Φρονούμε ναι, διότι επί παρομοίων περιπτώσεων, στη συναλλακτική συμβολαιογραφική πρακτική, ακολουθείτο η

τακτική να συνιστούμε στην περίπτωση αυτή κάθετο, είτε για όλες είτε για τις κτισμένες ιδιοκτησίες. Ενδεχόμενη απόκλιση από τη γραμμή αυτή θα προσέβαλε το δόγμα της ελευθερίας των συναλλαγών του Αστικού Κώδικα και κατ' επέκταση και των πράξεων των πολιτών και θα προσέκρουε στο αίσθημα ασφάλειας του δικαίου⁴. Αυτήν την τακτική, κατά τη γνώμη μας, πρέπει να ακολουθήσουμε και τώρα, αφού και ο νόμος δεν αντιμετωπίζει το ζήτημα. Αν αυτό δεν συμβεί, απομένει οι άκτιστες διηρημένες ν' αναμένουν την καθιέρωση της καθέτου στα εκτός σχεδίου γενικά και όχι μόνο στα αυθαίρετα⁵.

Εν κατακλείδι, εφ' όσον κατά το Σύνταγμα (άρθρο 24) η ιδιοκτησία αποτελεί ένα από τα βάρη στα οποία εδράζεται το αστικό καθεστώς –το άλλο είναι οι ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα– συνέπεται ότι τους αδιασφαδίστους-μετεώρους αυτούς συνιδιοκτήτες, η Πολιτεία εξ αντικειμένου έχει το χρέος να τους αποκαταστήσει στην ιδιοκτησία τους και δεν είναι δυνατόν, κατά τη γνώμη μου, πολεοδομικοί νόμοι που ρυθμίζουν θέματα ήσσονος προτεραιότητας ν' αναιρούν την ουσία των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των πολιτών.

Προς την κατεύθυνση αυτή ο νέος νόμος 4178/2013, μέσω του θεσμού της συστάσεως καθέτου ιδιοκτησίας, επιχειρεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο να επιλύσει το χαώδες και αβυσσαλέο πρόβλημα των αυθαιρέτων κατασκευών.

⁴ Παπανικολάου, Μεθοδολογία σ. 4, 53, 81, επ.

⁵ Άρθρο 5 §4 Ν.4178/2013.

στρατηγική για την πληροφορική στην πρακτική δικαιοσύνη

27

N.B. Αγγέλης
Επίτιμος Δικηγόρος

*Τα είδη του λόγου δεν είναι αποκρυσταλλωμένα ακίνητα, Εξεδίσσονται.
Ξεπέφτουν ή αναπιύσσονται.*

Κωστής Παλαμάς

(Από άρθρο του δημοσιευμένο στην εφημ. «Ελεύθερον Βήμα» 2 και 9 Σεπτεμβρίου 1926.)

Καθώς μας έρχονται από παντού οι ειδήσεις ότι:

«(...) η πληροφορική θα μας δώσει έναν άλλο τρόπο κατανόησης του κόσμου γύρω μας. Επιστήμες όπως η φυσική εξηγούν τα φαινόμενα μέσω νόμων της φύσης. Η πληροφορική εμπλουτίζει αυτή την εξήγηση παρεμβάλλοντας υπολογισμούς (...) παρεμβάλλοντας διαδικασίες στους νόμους (...)»

«οι ιδέες βρίσκουν μια πραγμάτωση μέσα από την ψηφιακή αναπαράσταση της πληροφορίας»

«(...) οι εφαρμογές της πληροφορικής είναι ένα πρόσφορο πεδίο ανάπτυξης για την Ελλάδα, όμως για να στηρίξεις το οποίο όραμα χρειάζεται μια υποδομή που δεν θα σε προδίδει», «χρειάζεται το διερευνητικό μυαλό, που στην Ελλάδα περισσεύει» και ότι «πρέπει να γίνει κοινή συνείδηση ότι το Διαδίκτυο και οι εφαρμογές του είναι κοινωνικά αγαθά – όπως ακριβώς οι υποδομές για την παροχή νερού, ενέργειας, μεταφορών (...)»¹.

Η ιδέα

Προβάλλει η ανάγκη να δημιουργηθεί ένα Ινστιτούτο Πληροφορικής στη Θεσσαλονίκη, που θα εξετάζει θέματα Δικαιοσύνης που γεννώνται στην πράξη.

Αντιλαμβάνομαι ότι, εάν προχωρήσει η ιδέα, δεν θα απαιτηθεί ένας δημιουργός, θα είναι περισσότεροι. Ίσως μια επιτροπή από εκλεκτούς δικαστές και δικηγόρους. Το κατεπείγον είναι η ομάδα αυτή να τολμήσει να πάρει πρωτοβουλίες. Όχι βέβαια μέσω ημερίδων και συνδικαλιστικών οργάνων, που φοβόμαστε ότι δεν θα προσφέρουν απολύτως τίποτε.

Η οποιαδήποτε εξαγγελία θα πρέπει να γίνει από τον Άρειο Πάγο και την Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας ώστε η συζήτηση που θα ακολουθήσει να είναι ιδιαιτέρως σοβαρή και να χτιστεί πάνω σε βεβαιότητα που αναδίδεται από τη θεσμική βαρύτητα των πιο πάνω οργάνων, ώστε να έχει δεσμευτική ισχύ.

Πρωτίστως, όμως, η επιτροπή θα πρέπει να συλλάβει, με τους όποιους δισταγμούς κι αν έχει, την αξία και το χαρακτήρα έργου που θα παραχθεί.

¹ Αποσπάσματα από τη συνέντευξη του καθηγητή της Πληροφορικής (Βραβείο Turing) Ιωσήφ Σηφάκη στο «ΒΗΜΑ» 21.7.2013.

Θα χρειασθεί να επιστρατευθούν επιστήμονες διαφορετικών πεδίων, ιδιαίτερα καθηγητές και ειδικά πληροφορικής, οι οποίοι θα αναλύουν τις ερευνητικές πρακτικές.

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι χωρίς τους «κομπιουτεράδες» (υπάρχουν ταλαντούχοι και στους κλάδους μας) δεν μπορεί να προχωρήσει και η έρευνα πάνω σε θέματα πρακτικής Δικαιοσύνης όσο κι αν εμείς θα είμαστε εκείνοι που θα τροφοδοτούμε με το ανάλογο υλικό.

Για να συμβούν αυτά, απαιτούνται εξελιγμένες υποδομές, νέα προγράμματα. Όλα θα πρέπει να γίνουν βήμα-βήμα, μέχρι τη στιγμή που θα συγκεντρωθεί μια τεράστια υπολογιστική δύναμη, η οποία να μπει σε τέτοια τάξη, ώστε να μοιράζει τα επεξεργασμένα δεδομένα σ' ένα δίκτυο υπολογιστών που θα αφορά τη Δικαιοσύνη, εξ ου και η ιδέα του Ινστιτούτου.

Υπάρχουν δικαστές και δικηγόροι που διαθέτουν φρόνηση να διαβουλευτούν καλά για το καλό όχι μόνο του εαυτού τους, αλλά πρωτίστως για το καλό της Δικαιοσύνης. Να δώσουν προσοχή στο «μεταβλητό και το επί μέρους» προσανατολιζόμενοι εύκολα στη πράξη «εδώ και τώρα».

Βέβαια οι δικαστές έχουν τα δικά τους ιδεολογικά και προσωπικά προβλήματα, που σχετίζονται με το αποτέλεσμα των δικαστικών αγώνων και μπορούν και αυτοί να γίνουν εμπόδιο. Δεν υπάρχει, όμως, κανένας απριόρι λόγος που να μας κάνει να θεωρήσουμε ένα δικαστή ως ένα λιγότερο ικανό πολιτικό θεωρητικό από έναν πολιτειακό νομοθέτη ή έναν υπουργό Δικαιοσύνης.

Θα πρέπει να μελετήσουμε βαθύτερα τους παλιούς τρόπους προτού τους υποβάλλουμε σε νέες δοκιμασίες, όπως για παράδειγμα τη νομολογία, που έχει κι αυτή περίοπτη θέση και λογίζεται ως πηγή νομικών δικαιωμάτων. Πόσο, όμως, τα παλιά και συχνά ξεπερασμένα νομοθετήματα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μέρος της έννομης τάξης μας; Άλλωστε δημιουργούνται «μεθερμηνευτικές θέσεις γύρω από τη νομική πρακτική, που την διευρύνουν και αλλάζουν τα γεγονότα πάνω σε τομείς, που σήμερα αμφισβητούνται ή που δεν έχουν ακόμη καλλιεργηθεί ή επισημανθεί»².

Διαισθάνομαι από την καθημερινότητα και εμπειρία ότι η πρακτική Δικαιοσύνη, μέσω της πληροφορικής, μπορεί να λύσει πολλά και σημαντικά προβλήματά της, καθώς ό,τι είναι προνόμιο των δημιουργών θα ανακοινώνεται σε κάθε και από κάθε ακροατή και χρήστη, με τις ιδέες που αυτός θα επιστρέψει στην τράπεζα δεδομένων, βελτιωμένες ή καινούργιες. Αυτή ακριβώς η «αντιπροσωπευτικότητα», το στοιχείο της συγκέντρωσης του διάσπαρτου υλικού, θα προσδώσει μια καθαρή δημιουργική ενέργεια. Μία ανύψωση της πράξης πάνω στο λόγο.

Παραδείγματα

Επειδή με το «να μιλάς, λες λιγότερα» θα αναφέρω μερικά παραδείγματα της επιρροής της πληροφορικής στην (πρακτική) Δικαιοσύνη:

Ο τόπος περιμένει κάτι καινούριο από την Ελληνική Δικαιοσύνη. Δεν του φθάνει ότι κρίνει την εφαρμογή των νόμων μέσα από το πλαίσιο που της βάζει ο νομοθέτης.

Θα γνωρίσουμε τη δικαιοσύνη στον άνθρωπο και θα κάνουμε γοητευτική την έννοιά της.

Μπορεί και τα πλέον διαφιλονικούμενα ζητήματα, με την πληροφορική, να φωτιστούν από μία στέρεη ηθική επιχειρηματολογία.

Ο νόμος ως ακεραιότητα θα βοηθηθεί από την πληροφορική να δεχθεί ότι οι άνθρωποι έχουν ορισμένα δικαιώματα απέναντι των αρχών και θα βοηθήσει τον δικαστή στην ενδεχόμενη διαφωνία τους. Αν και οι περισσότεροι συμφωνούν, καθώς οι μηχανές αναζήτησης και τα social media παρακολουθούν τη ζωή μας «ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν είναι παρά κατάλοιπα του παρελθόντος». Μάλιστα ένας από τους ισχυρότερους πρωταγωνιστές, ο δημιουργός του facebook Μαρκ Ζακερμπεργκ, είναι πεπεισμένος πως η εποχή της ιδιωτικής σφαίρας έχει περιέλθει»³.

Θα απαιτήσει, μέσω της Δικαιοσύνης, πολιτικές που διορθώνουν τα κοινωνικά και οικονομικά μειονεκτήματα, που δίνουν στον καθένα μία δίκαιη ευκαιρία για να πετύχει.

τελευταίων ετών).

³ Χανς Μάγκνους Εντσενσμεργκερ. Γερμανός ποιητής, συγγραφέας από άρθρο του στη MONDE, αναδημοσιευμένο στα ΝΕΑ 29-10-2013.

² Ronald Dworkin, *Η Αυτοκρατορία του Νόμου*, ειδ. πρακτικά (κορυφαίος φιλόσοφος του Δικαίου των

Θα διαπιστώσει τον δίκαιο ή άδικο τρόπο με τον οποίο οι θεσμοί αντιμετωπίζουν τα γεγονότα. Και θα αναζητήσει περιπτώσεις όπου αναγνωρίζουμε ότι επωφελούμαστε πολύ από την αδικία ακριβώς την οποία καταδικάζουμε.

Θα βάλει τάξη στην πεποίθηση ότι ο Έλληνας πολίτης, όταν πρόκειται γι' αυτόν, πιστεύει ότι το Είναι του συμπίπτει με τη Δικαιοσύνη. Διατηρεί έντονη την αμφιβολία όταν ο ίδιος αδικεί και ψάχνει ιδιαίτερη μεταχείριση. Ένα είδος αθώωσης στα μέτρα του, σκέφτεται εκ των προτέρων να πάει σ' ολοένα ανώτερα δικαστήρια.

Πόσο σημαντικό θα αποβεί να ερευνηθεί η μεγάλη διαφωνία στις διαδικτυακές σχέσεις με το ψηφιακό σεξ, που στοχεύει στην ψηφιακή ικανοποίηση των σαρκικών επιθυμιών; Σε ποια κοινωνική ηθική θα πρέπει να στηριχθεί μια απόφαση, πώς θα αντιμετωπίσει τα ανέκδοτα και την ατέρμονη ηθικολογία γύρω από το περιστατικό;

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ξεχνούμε την παιδική πορνογραφία, Από μόνη της είναι σοβαρότατο και μεγάλο πρόβλημα παρά τη συμμαχία e- γιγάντων εναντίον της. Διαβάζουμε ότι στο ερώτημα εάν θα γλιτώσουμε από την παιδική πορνογραφία, είναι απογοητευτική η απάντηση: «Δυστυχώς όχι!»

Θα συγκεντρώσει τις αποφάσεις των ανωτάτων, κυρίως, δικαστηρίων, για να δούμε από ποιο σφάλμα δεν παρενέβησαν σε σημαντικά θέματα, όπου οι συνταγματικές αρχές της Δικαιοσύνης απαιτούσαν την παρέμβασή τους.

Είναι πολύ σημαντικό ότι η πληροφορική με τη συγκέντρωση και επεξεργασία του υλικού, θα είναι σε θέση να πιστοποιεί καταστάσεις όπως π.χ. της διαφθοράς, σε πρόσωπα και οργανισμούς, που ήταν αδύνατον να συλλάβει μέχρι τώρα η ισχύουσα νομολογία.

Πού χτυπά σήμερα η καρδιά της Δικαιοσύνης;

Τη στιγμή που «το παράλληλο σύμπαν της ψηφιακής ενημέρωσης ακολουθεί ανεξάρτητη και ενίοτε αντίθετη πορεία από τα άλλα μέσα», «είτε πρόκειται για ιστοσελίδες σαν τη Wikileaks, είτε για ενημερωτικές ιστοσελίδες, είτε για ιστολόγια bloggers», που τους ακολουθεί πιστά ένα μικρό ή μεγάλο κοινό αναγνωστών, «είτε για σελίδες μέσα σε κοινωνικά δίκτυα»,

Και πάει να γίνει «πέμπτη εξουσία»⁴,

Αναρωτιέται κάποιος: πού χτυπά σήμερα η καρδιά της Δικαιοσύνης;

Θα μείνει αμέτοχη στην εξέλιξη της θεωρίας της πληροφορικής, που αγγίζει καθημερινά τον κόσμο μας και επηρεάζει τους κοινωνικούς μας θεσμούς;

Θα προκύψει ένας αστερισμός ανταποκρίσεων από δικαστές, δικηγόρους, άλλους ειδικούς, που θα ενώσουν τη δύναμή τους; Πρώτα σε εφευρετικότητα και καλούς σχεδιασμούς, ώστε τα ανήσυχια πνεύματά τους να δημιουργήσουν έξυπνες επιλογές σε πρόσωπα, ακόμη και όταν λείψουν τα χρήματα;

Ο Αριστοτέλης πιστεύει ότι είναι δυνατό να σκεφτούμε λογικά για το σκοπό των κοινωνικών θεσμών. Η ουσιώδης φύση τους δεν καθορίζεται άπαξ και δια παντός, αλλά δεν εξαρτάται απλώς από την άποψη του καθενός⁵.

Στην ίδια σελίδα γράφει: «οι διαμάχες για τη δικαιοσύνη και τα δικαιώματα είναι συχνά διαμάχες για το σκοπό ή το τέλος ενός κοινωνικού θεσμού, οι οποίες με τη σειρά τους εκφράζουν συγκρουόμενες αντιλήψεις για τις αρετές που θα πρέπει να τιμά και να ανταμείβει ο θεσμός.»

Διάλογος ή, όπως η ευρωπαϊκή πολιτική υποδύοταν πως δεν υποψιαζόταν τίποτα για τον παγκόσμιο ιστό των υποκλοπών, σιωπή; Αυτό είναι το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί και έχει σημαίνει συναγερμό, διότι τα γεγονότα θα υποχρεώσουν δικαστικούς με ανάλογο ύψος και τаланτούχους νομικούς να τολμήσουν πρωτοβουλίες. Δεν αρκεί η αναμονή. Διότι, όπως διαβάζουμε: «η αναμονή είναι κι αυτή μια απασχόληση, το τρομερό είναι να μην περιμένεις τίποτα⁶»

4 Εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ 24-11-2013 «Η πέμπτη εξουσία και ο Παραδοσιακός Τύπος».

5 Michael J. Sandel: Δικαιοσύνη τι είναι το σωστό; (Εκδ. Πόλις, σελ. 269).

6 Εφημ. Βήμα 24-11-2013, αρθρ. Γ. Βέλτσου.

ΤΕΛΕΣΗ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ ΑΠΟ ΥΠΑΛΛΗΛΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: η νέα, εκτός μέτρου αυστηρή, διάταξη

30

Ιωάννης Γιαννακέλος

Δικηγόρος

ΜΔ Ποινικών Επιστημών Α.Π.Θ.
υπ. ΜΔ Αστικού Δικαίου Δ.Π.Θ.

Στο αρ. 235 ΠΚ, που τιμωρεί την παθητική δωροδοκία υπαλλήλου, με το ν. 3666/2008 προστέθηκε δεύτερη παράγραφος, η οποία πλέον, ύστερα και ιδίως από το ν. 3943/2011 και το ν.4055/2012, τυποποιεί δυο διακεκριμένες μορφές¹ δωροληψίας, προσδίδοντάς τους έτσι μεγαλύτερη απαξία. Η μια αφορά τις περιπτώσεις που η αξία των ωφελημάτων υπερβαίνει τις εκατόν είκοσι χιλιάδες ευρώ (120.000 ευρώ²) και η άλλη αφορά δωροληψίες ανεξαρτήτως ποσού τελεσθείσες από υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομικών. Και για τις δύο μορφές, το έγκλημα μετατρέπεται από πλημμέλημα σε κακούργημα με απειλούμενο πλαίσιο ποινής κάθειρξη πέντε έως δέκα έτη³ σωρευτικά με χρηματική ποινή.

Στη δεύτερη διακεκριμένη μορφή αξίζει να σταθούμε περισσότερο. Είναι δεδομένο ότι τέθηκε πρόσφατα (ν.3943/2011), υπό την πίεση των δεινών οικονομικών δεδομένων της Ελλάδας⁴, ως ένα «μέτρο» (μεταξύ πολλών άλλων) για την πάταξη του φαινομένου της απώλειας δημοσίων εσόδων, λόγω και της δωροδοκίας των εφοριακών και τελωνειακών υπαλλήλων, που μπορεί να πει κανείς ότι οδηγεί σε παράλειψη είσπραξης ή

μειωμένη είσπραξη των κάθε λογής φόρων. Ας δούμε ένα παράδειγμα, όμως. Υπάλληλος πράγματι του Υπουργείου Οικονομικών δέχεται απλώς την υπόσχεση από πολίτη για παροχή 50 ευρώ, για μια τελειωμένη υπηρεσιακή του ενέργεια, που ανάγεται στα καθήκοντά του (νόμιμη ενέργεια). Αυτός ο δράστης, απειλείται ύστερα και από το ν. 3943/2011 και 4139/2013 με πλαίσιο ποινής από πέντε έως δέκα έτη κάθειρξης και υψηλότερη χρηματική ποινή! Έτσι καταλήγουμε, όμως, σε μια υπερβολική διεύρυνση της τιμώρησης με μόνο κριτήριο την ιδιότητα του προσώπου του δράστη. Άραγε αυτή η ιδιότητα προσδίδει αυξημένο άδικο στην πράξη ή ενοχή του δράστη που να δικαιολογεί αυτή την εκτίναξη της ποινής; Η αλήθεια είναι ότι το προστατευόμενο έννομο αγαθό της αντικειμενικής λειτουργίας της υπηρεσίας⁵ αυτό καθαυτό δεν βλάπτεται περισσότερο όταν η δωροληψία γίνεται από υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομικών. Επίσης, δεν είναι κατανοητό γιατί ο συγκεκριμένος υπάλληλος να έχει αυξημένη ενοχή σε σχέση με άλλους υπαλλήλους. Επομένως, δεν υπάρχει η απαιτούμενη ήδη σε επίπεδο απειλούμενης ποινής αναλογία αδίκου-ενοχής του δράστη και ποινής αφετέρου⁶.

1 Για τα διακεκριμένα εγκλήματα βλ. Καϊάφα-Γκμπάντι Μ., σε Μανωλεδάκη Ι., επιτομή γενικού μέρους, 2005, σελ.385.

2 Βλ. άρθρο 24 ν.4055/2012.

3 Βλ. αρ. 52 παρ.3 ΠΚ.

4 Βλ. αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου «Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών» αλλά και άρθρο 3 ν.3943/2011 με τίτλο: «Μέτρα για την καταστολή της φοροδιαφυγής στην άμεση και έμμεση φορολογία».

5 Η δωροδοκία είναι υπαλληλικό έγκλημα! Βλ. για το προστατευόμενο έννομο αγαθό εντελώς ενδεικτικά σε Παπακυριάκου Θ., Το καθεστώς ειδικής-αυξημένης ευθύνης των δημοσίων υπαλλήλων στο ισχύον ελληνικό ποινικό δίκαιο, ΠοινΔικ2009, σελ.1131. Βλ. σχετικά και ΟΛΑΠ 1179/1986, ΝοΒ 1986, σελ.1116.

6 Βλ. σχετικά επίσης σε Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., Τα μέτρα του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης, Ποιν-

Η χρησιμοποίηση επίσης του πολίτη απλώς ως μέσου για την επίτευξη μιας γενικότερης σκοπιμότητας (π.χ. τυχόν αύξηση δημοσίων εσόδων) προσκρούει στη συνταγματική αξιοπρέπεια του ανθρώπου που κατοχυρώνεται στο αρ. 2 παρ. 1 Συντ⁷. Καταλήγουμε άρα στο συμπέρασμα ότι η υπέρμετρη διεύρυνση της ποινικής καταστολής ως αντίδοτο της αύξησης μιας μορφής εγκληματικότητας ή δύσκολης μορφής εγκληματικότητας (ανάλογα και με την εποχή), δεν μπορεί να προωθείται ως λύση όταν προσβάλει συνταγματικά δικαιώματα, όπως η αξία του ανθρώπου⁸.

Το μόνο που θα μπορούσε ίσως να δικαιολογήσει τη διακρίνουσα αυτή ρύθμιση είναι η αποδοχή της άποψης ότι με τη δωροδοκία υπαλλήλου π.χ. της εφορίας, διακινδυνεύει επίσης και άλλο έννομο αγαθό, αυτό της περιουσίας του δημοσίου. Όμως, κάτι τέτοιο αφορά μόνο τις δωροληψί-

ες που αφορούν σε πράξεις που αντίκεινται στα καθήκοντα του υπαλλήλου (πράξεις παράνομες) κι όχι σε όλες τις περιπτώσεις δωροληψίας τελεσθείσες από τέτοιους υπαλλήλους (πράξεις νόμιμες). Όπως και να 'χει, θα μπορούσε να αυξηθεί το κατώτατο όριο ποινής κι όχι να ακολουθηθεί η κακουργηματοποίηση των πράξεων των εν λόγω δραστών με μόνη τη διακινδύνευση που μπορεί να επέλθει στην περιουσία του δημοσίου, καθώς η βλάβη της περιουσίας του τελευταίου (ή και η διακινδύνευση) τιμωρείται με άλλες ποινικές διατάξεις, εξαιρετικά αυστηρές και αποτελεσματικές (π.χ. απιστία στην υπηρεσία, υπεξαίρεση αλλά και απόπειρα των τελευταίων). Επίσης, με τη ρύθμιση αυτή διαμορφώνεται σήμερα το εξής παράλογο: εμφανίζεται ελαφρύτερη η δωροδοκία δικαστή από τη δωροδοκία υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών! Συνεπώς, η νέα αυτή διακεκριμένη μορφή κρίνεται εσφαλμένη και γι' αυτό πρέπει να επανεξεταστεί από το νομοθέτη. Άλλα είναι τα μέτρα που θα πρέπει να παρθούν προκειμένου να παταχθεί αποτελεσματικά το φαινόμενο της αύξησης της διαφθοράς των υπαλλήλων, κι αυτά δεν διέρχονται από το μέτρο της άκρατης και υπέρμετρης ποινικοποίησης, αλλά αντίθετα πρέπει να επιδιώκεται η επιβολή των πειθαρχικών ποινών στους επιόρκους υπαλλήλους.

Δικ2009, σελ. 608, η οποία κάνει αναφορά στο αρ. 7 παρ. 1 Συντ. Πρβλ. και Παρασκευόπουλου Ν., Η συνταγματική διάσταση του αδικού και της ενοχής, Υπερ1993, σελ. 1260. Για την απαιτούμενη αναλογία εγκλήματος (αδίκου-ενοχής)-βαρύτητας ποινής βλ. και Ανδρουλάκη Ν., «...να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας», ΠοινΧρ2007, σελ. 869, και ιδίως σελ. 870, παρ.7.

7 Βλ. Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., Τα μέτρα του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης, ΠοινΔικ2009, σελ. 609. Βλ. σχετικά σε Καϊάφα-Γκμπάντι Μ., Ανθρώπινη αξιοπρέπεια: προστατευόμενο ή και απειλούμενο από το ποινικό δίκαιο μέγεθος;, σε Το Ποινικό Δίκαιο μεταξύ προστασίας των εννόμων αγαθών και ελευθερίας των πολιτών, 2005, σελ. 44-45, η οποία αναφέρεται όμως στην επιβολή δυσανάλογα αυστηρών ποινών κατά την επιμέτρηση της ποινής για σκοπούς γενικής πρόληψης. Βλ. επίσης Παρασκευόπουλου Ν., Η συνταγματική διάσταση του αδικού και της ενοχής, ό.π., σελ. 1264.

8 Βλ. σχετικά σε Καϊάφα-Γκμπάντι Μ., Ανθρώπινη αξιοπρέπεια: προστατευόμενο ή και απειλούμενο από το ποινικό δίκαιο μέγεθος;, ό.π., σελ. 53.

ΤΟ «ΕΞΩΔΙΚΟ» και η τεχνική του

32

Μιχάλης Παναγιωτόπουλος,
Δικηγόρος

Δεν έμαθα ποτέ ποιός υπήρξε ο πρώτος, ούτε με ποιά αφορμή ξεκίνησε η νομική ζωή του εξώδικου. Ο θεσμός φαίνεται να είναι άγνωστος στο νόμο, αν και κάποιες αναφορές, όπως η «επίδοση δήλωσης αναίρεσης» κατά καταδικαστικής απόφασης στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του άρθρου 472 ΚΠΔ, φαίνεται να τον υπονοεί.

Το βέβαιο πάντως είναι ότι το εξώδικο, είτε μπήκε στη νομική ζωή από την πόρτα είτε από το παράθυρο, αποτελεί πλέον ένα σταθερό κομμάτι της καθημερινής νομικής πραγματικότητας. Είναι ένα δημιούργημα της ζωής που εξυπηρετεί κάποιες πρακτικές ανάγκες. Όχι πάντα χωρίς κίνδυνο.

Βασικό του στοιχείο η «βεβαία χρονολογία», την οποία της προσδίδει η επίδοση με τη μεσολάβηση ενός δημόσιου υπηρέτη, όπως είναι ο δικαστικός επιμελητής. Κατά τα λοιπά, βέβαια, δεν διαφέρει από μια αποστολή με φαξ (το «τηλεμοιότυπο», όπως το θέλησε ο ευφάνταστος πατριώτης της ελληνικής γλώσσας) ή έστω και μια συστημένη επιστολή.

Η πρακτική της καθημερινής ζωής έχει διαμορφώσει και τον τύπο του. Πολλοί, θέλοντας να δώσουν επισημότητα και μεγαλοπρέπεια, αρχίζουν με τη λέξη «ενώπιον» και συνεχίζουν με τα τετριμμένα «πάσης δικαστικής, δημόσιας ή άλλης Αρχής», παρ' όλο ότι, με την παραγγελία στον επιμελητή, το εξώδικο επιδίδεται από διάδικο σε διάδικο, χωρίς καμιά ανάμιξη ή γνώση της Αρχής. Μεγαλοστομίες περιττές, χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο, που η συχνή τους επανάληψη τούς στέρησε και τη δυνατότητα να εντυπωσιάζουν.

Στη συνέχεια, μετά τα εντυπωσιακά «ενώπι-

ον», δίνεται και περίληψη του εξωδίκου, ως καταγγελίας, διαμαρτυρίας, πρόσκλησης ή και όλα μαζί. Βασικός στόχος η όχληση, η καταγγελία ή και το απλό αίτημα.

Είναι πάντως βέβαιο ότι το εξώδικο μπορεί να προκαλέσει καταστάσεις άλλοτε θετικές, άλλοτε αρνητικές και ίσως επώδυνες.

Δεν είναι καθόλου ασυνήθιστη η ερώτηση της έδρας «Σας εστάλη ένα εξώδικο, γιατί δεν απαντήσατε;»

Η απάντηση ότι «δεν είχα καμιά υποχρέωση νομική να απαντήσω σε εξώδικο» είναι φανερό ότι δεν πρόκειται να ικανοποιήσει τον δικαστή. Οπότε η επίδοση του εξωδίκου και η παράλειψη απάντησης αδυνατίζει σε κάποιο βαθμό την άμυνα και αφήνει εντυπώσεις αρνητικές.

Αλλά και η απάντηση στο εξώδικο δεν στερείται κινδύνων...

Ιδίως αν η φλυαρία της πρόσκλησης παρασύρει τον καλούμενο και, αντί απάντησης, συντάξει «προσθήκη και αντίκρουση», λέγοντας πράγματα τα οποία ίσως έπρεπε να αποφύγει. Για τα οποία ίσως στο μέλλον μετανιώσει. Άλλωστε είναι αρκετά γνωστό ότι όποιος συντάσσει και αποστέλλει ένα εξώδικο δεν αποβλέπει πάντα σε μια απλή όχληση, αλλά στη διερεύνηση, το «ψάρεμα» του αντιδίκου, με σκέψη ότι αυτός μπορεί να παρασυρθεί και να προβεί σε συνομολογήσεις που τελικά δεν τον συμφέρουν. Ψάρεμα σε θολά νερά. Λογικά, κάποιος που έχει μια βεβαιωμένη αξίωση, απαίτηση ή κατηγορία, δεν έχει λόγο να καταφεύγει σε εξώδικα, αφού κάλλιστα μπορεί να καταθέσει αγωγή ή μήνυση.

Συνεπώς, η πρώτη σκέψη και προβληματισμός που πρέπει να απασχολήσει όποιον δέχε-

ται ένα εξώδικο είναι «σε τι αποβλέπει ο συντάκτης του». Προσπαθεί άραγε καλόπιστα να αποφύγει μια εμπλοκή μακροχρόνια σε αστικές ή ποινικές δίκες και προτείνει μια «εξώδικη» επίλυση της διαφοράς, ή ίσως στερείται στοιχείων και προσπαθεί να τα συμπληρώσει με τη μέθοδο της υφανταγής;

Γι' αυτό η σύνταξη και επίδοση ενός εξωδίκου χρειάζεται μεγάλη περίσκεψη και προσοχή. Δεν χρειάζονται πλατυασμοί και πολυλογίες κατ'ευσθεΐαν στο στόχο, είτε πρόκειται για διαμαρτυρία, είτε για πρόσκληση σε ενέργεια ή παράλειψη, είτε ακόμη για τυπική όχληση. Το εξώδικο δεν αποτελεί ούτε αγωγή ούτε μήνυση, συνεπώς πρέπει να περιέχει συνοπτικά μηνύματα και -κατά το δυνατόν- καμιά συνομολόγηση. Αλλά πολύ μεγαλύτερη προσοχή χρειάζεται η απάντηση σε ένα εξώδικο. Διότι, αν παρασυρθεί ο αποδέκτης και μιμηθεί σε πολυλογία τον αποστολέα, ίσως παίζει το παιχνίδι στο γήπεδο του αντιπάλου του, με επιζήμιες ομολογίες και εξιστορήσεις. Ο κάθε ένας που απευθύνει ή απαντά σε εξώδικο πρέπει καλά να γνωρίζει ότι μπορεί κάποια μέρα να το βρει στο δρόμο του.

Χρόνια τώρα, αντιμετωπίζοντας αυτό το δύσκολο παιχνίδι των εξωδίκων προσκλήσεων, διαμαρτυριών και δηλώσεων, έχω καταλήξει σε μερικά βασικά συμπεράσματα.

Το πρώτο. Αυτός που συντάσσει και απευθύνει το εξώδικο πρέπει να γνωρίζει ότι, εφ' όσον διαθέτει ολοκληρωμένα στοιχεία για μήνυση ή αγωγή, η σύνταξη ενός εξωδίκου συνιστά περιττή κίνηση, που μπορεί να εκληφθεί ως δισταγμός. Η αγωγή ή η μήνυση είναι και η καλύτερη όχληση.

Το δεύτερο. Αν πρόκειται πραγματικά για καλό-

πιστη χειρονομία, χάριν αποφυγής μιας δικαστηριακής εμπλοκής, τότε το κείμενο ας είναι σύντομο, λιτό, χωρίς συνομολογήσεις και παραδοχές. Ένα κείμενο που σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνει τη μισή, ή έστω τη μία, σελίδα.

Περίπου οι ίδιοι κανόνες ισχύουν και γι' αυτόν που παίρνει το εξώδικο. Οι κινήσεις του πρέπει να είναι προσεκτικές και μελετημένες.

Η πρώτη. Είναι σωστό να δώσει μια απάντηση, αντί να σιωπήσει. Η σιωπή βεβαίως δεν είναι ομολογία, αλλά μπορεί να βαρύνει έστω και αν η απάντηση δεν είναι -κατά νόμο- υποχρεωτική.

Η δεύτερη. Η απάντηση πρέπει να είναι ιδιαίτερα συνοπτική, χωρίς παράθεση στοιχείων, θα έλεγα «δελφική», με γενικόττες του τύπου «δεν κατανοώ το νόημα και το σκοπό της εξωδίκου σας, το περιεχόμενο της οποίας αποκρούω». Ή ακόμη «δεν επιθυμώ να αποδυθώ σε άγονο διάλογο, αυτά όλα θα αποτελέσουν εν καιρώ θέματα δικαστικής κρίσης».

Επανερχομαι. Ο δικηγόρος που συντάσσει ένα εξώδικο ή μια απάντηση θα πρέπει καλά να γνωρίζει ότι το περιεχόμενό του σε κάποια μελλοντική στιγμή μπορεί ν' αποτελέσει αντικείμενο δικαστικής έρευνας και κρίσης και ότι ίσως ατύχησε με όσα έγραψε.

Όλα αυτά σημαίνουν ότι χρειάζεται μεγάλη προσοχή και γι' αυτό η σύνταξη εξωδίκου ή η απάντηση μπορεί να προξενήσουν ανεπιθύμητη ζημία σε συμφέροντα. Γι' αυτό, γενικά, καλύτερα να αποφεύγεται. Αν αυτό δεν μπορεί ν' αποφευχθεί, ας αντιμετωπισθεί όχι σαν ένα πρόχειρο κείμενο, αλλά με σύνεση και όση περίσκεψη απαιτεί η σύνταξη αγωγής ή μήνυσης.

ΑΥΤΟΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

34

N.B. Αγγέλης
Επίτιμος Δικηγόρος

Τη λέξη αυτή, που παίζει τόσο μεγάλο ρόλο στη ζωή μας, την είχα συναντήσει στο βιβλίο του Μαρσέλ Ρανίτσκι «Η ζωή μου», κριτικού λογοτεχνίας¹, όπου αναφέρεται:

«Μπορεί κανείς ν' αναρωτιέται γιατί πολλοί συγγραφείς, ζωγράφοι ή συνθέτες προσδίδουν τόσο μεγάλη σημασία στη δαπανηρή συχνά και ως επί το πλείστον λίγο γελοία αυτοσκηνοθεσία τους.»

Μου ήρθε τελευταία στο μυαλό από τον πρόσφατο θάνατο του ηθοποιού Πήτερ Ο' Τουλ, ενός από τους «εμβληματικούς ερμηνευτές της γενιάς του²». Αρκεί το «Λόρενς της Αραβίας». Σκηνοθετήθηκε από ένα μεγάλο σκηνοθέτη (Ντέιβιν Λιν), αλλά και ο ίδιος αυτοσκηνοθετούσε τους ρόλους του και προπάντων τη ζωή του. Ένας αυθεντικός σαιξπηρικός ηθοποιός, προερχόμενος από τη Βασιλική Ακαδημία Δραματικής Τέχνης του Λονδίνου, κοιταζότανε κάθε πρωί επί μία ώρα σε έναν καθρέφτη που να φωτίζεται από ισχυρότατους προβολείς, προκειμένου να αποφύγει το ναρκισσισμό, το μεγάλο εμπόδιο του ηθοποιού.

«Το έντονο φως στο πρόσωπό σου,» έλεγε «σου δίνει μια ακριβέστατη εικόνα του εαυτού σου. Καμία αυταπάτη, καμία υπεκφυγή. Κάθε προσποίηση είναι μάταιη.»

Μας σκηνοθετούν οι άλλοι -γονείς, δάσκαλοι κ.τ.λ.- από τη νηπιακή μας ηλικία και αυτοσκηνοθετούμαστε μέχρι και την τελευταία πνοή

της ζωής μας, χωρίς να σταματήσει, πάνω μας, η σκηνοθεσία των άλλων. Ένα παράδειγμα, για να μπούμε στο θέμα, είναι τα κινητά τηλέφωνα.

Συχνά έχω την αίσθηση, κυκλοφορώντας στα χρόνια της κρίσης στα δικαστήρια ότι δεν υπάρχει, θα 'λεγα χάθηκε, η έννοια της κοινωνίας μεταξύ δικηγόρων, δικαστικών, υπαλλήλων. Δεν θα συναντήσεις κάποιον τυχαία στους διαδρόμους, που θα χαρεί γι' αυτό. Ούτε θ' ακούσεις από συνάδελφο μια τρυφερή, ευγενικά και γεμάτη λόγο αντρίκεια φωνή. Κατάντησε, νομίζω, παρά την πολύβουη καθημερινή κίνηση, ένας χώρος με ανθρώπους σκυμμένους και απομονωμένους στα κινητά τους τηλέφωνα να επιχειρούν την αυτοσκηνοθεσία τους. Όχι μόνο αυτοί, αλλά και οι δικαστές και οι δικαστικοί υπάλληλοι όταν βρίσκονται στα γραφεία τους. Έχει να κάνει με τους μορφασμούς και με τις χειρονομίες. Χάνεται η έκφραση του προσώπου και, το κυριότερο, το βλέμμα όπου, όπως λένε οι επιστήμονες, είναι η θεά των αισθήσεων. Και, το πολυτιμότερο απ' όλα, η οφθαλμοκίνηση, την οποία ο ίδιος ο θεός την σύνδεσε με τρία (3) βασικά εγκεφαλικά νεύρα, ώστε να επεξεργάζεται ό,τι ερέθισμα λαμβάνει από τον εξωτερικό κόσμο (ενώ η ακοή και η όρασή του συνδέονται με ένα από τα δώδεκα εγκεφαλικά νεύρα η κάθε μία) και να ρυθμίζει σχεδόν τα πάντα. Γι' αυτό και λέει ο ποιητής ότι:

«Ένα βλέμμα είναι αρκετό να δημιουργήσει δε-

¹ Τα απομνημονεύματά του, από τα σπουδαιότερα του εικοστού αιώνα, έγιναν best – seller.

² Εφημ. *Τα ΝΕΑ* (16-12-2013), *ΤΟ ΒΗΜΑ* (22-12-2013).

Οι υψηλές απαιτήσεις της αυτοσκηνοθεσίας, μέσω του κινητού, παραμερίζουν από το βδέμμα σου το καλό ντύσιμο, όχι το ακριβό, και μάλιστα όχι μία ή δύο φορές, αλλά διαρκώς και εξαφανίζει τη γυναικεία, κυρίως, θηλυκότητα, ακόμη κι αν δεν οφείδονταν επ' ουδενί και όχι οπωσδήποτε στην ομορφιά της

σμό έντονης συμπάθειας σε τέτοιο βαθμό, που θέλεις να σφίξεις την καρδιά σου, το βλέμμα αυτό, και τότε είναι μια αγκαλιά ή ένα φιλί, που ενδεχομένως αργότερα να ακολουθήσει, σε δεύτερη μοίρα, υποδεέστερο.»

Ενίοτε χαμογελάνε φιλικά, αλλά έχεις την υποψία ότι είναι κάπου αλλού. Ίσως όχι και στο συνομιλητή του άλλου κινητού. Οι εναλλαγές ακολουθούν διαρκώς, δίχως την παραμικρή μεταβατική φάση. Ακόμη και μέσα στο ακροατήριο σκύβουν πίσω από την πλάτη του διπλανού τους για να απαντήσουν στο «αθόρυβο» κάλεσμα, θυμίζοντας μαθητικές αταξίες. Καθώς τα βλέπω κυρίως συναισθηματικά, ίσως μάλιστα με αφέλεια, σκέφτομαι ότι εάν οι κάτοχοι των κινητών, τώρα μάλιστα που θα επιτραπούν και στα αεροπορικά ταξίδια, είχανε κάνει κόμμα, εγώ και μερικοί άλλοι θα είχαμε διαγραφεί λόγω «ιδεολογικής αποξένωσης»!

Οι υψηλές απαιτήσεις της αυτοσκηνοθεσίας, μέσω του κινητού, παραμερίζουν από το βλέμμα σου το καλό ντύσιμο, όχι το ακριβό, και μάλιστα όχι μία ή δύο φορές, αλλά διαρκώς και εξαφανίζει τη γυναικεία, κυρίως, θηλυκότητα, ακόμη κι αν δεν οφείδονταν επ' ουδενί και όχι οπωσδήποτε στην ομορφιά της. Μου φαίνεται ιδιαίτερα περιφρονητικό όταν μέσα στο ασανσέρ το κινητό γίνεται ένας ανυπόφορος επιδειξίας. Ένας μεγάλος καυχισιάρης με τα συνήθως ωχρά και άχρωμα, που ακούγονται. Παρά ταύτα, όταν βρίσκομαι δίπλα σε κινητό, ως κύρια ιδιότητά μου δη-

λώνω την περιέργεια. Μου λείπει η αίσθηση κατανόησης της ευγένειας (πραγματικότητας) και αναπτύσσεται η φιλομάθειά μου όσο περισσότερο γίνεται. Απέκτησα το «χάρισμα» του ωτακουστή. Και δεν χρειαζόταν η γυναικεία ομορφιά για να επενεργήσει στο «χάρισμα». Χρειαζότανε ένα κινητό, έστω κι αν δεν μπορούσε να σκεφτεί μαζί μου.

Σιγά-σιγά και χωρίς να το καταλαβαίνουμε παίζει ένα σημαντικό, κατά πάσα πιθανότητα τον αποφασιστικότερο, ρόλο στη ζωή μας. Έχει αποβεί σε τρομακτικό βίωμα. Μελλοντικά μπορεί να θιγεί η μυστικότητα της δικαστικής απόφασης.

Ποια, όμως, μυστικότητα με τη μοντέρνα τεχνολογία, η οποία θα μπορεί να συλλαμβάνει τα «ικάρεια» πετάγματα των κινητών του κάθε ένα που προτιμά την αδικία; Τότε η δικαιοσύνη τι θα απογίνει; Θίγονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι ελευθερίες. Κρατούμε στα χέρια μας ένα αποπαίδι με τεράστιες τεχνολογικές δυνατότητες. Ήδη έχουμε εικόνα των συνομιλητών. Αυτές οι γραμμές καταχωρούνται με τη μέγιστη επιφυλακτικότητα. Γιατί ακόμα και αυτό που φαίνεται ξεκάθαρο μπορεί να είναι λανθασμένο ή προσωρινό.

Ευτυχώς που πέρα από κάθε μοναξιά του κινητού και λοιπών αξεσουάρ της τεχνοκρατίας, τις εξελίξεις που καθορίζονται από το κυρίαρχο βλέμμα της οικονομικής ύφεσης και την παραδεδομένη αντίληψη πως ο καθένας κυνηγάει μόνο το συμφέρον του, υπάρχει ο έρωτας της νέας γενιάς, όχι υπό τη «μοραλιστική προσέγγιση

ως εργαλειοποιημένης αυταπάτης στην υπηρεσία της σεξουαλικότητας», αλλά ως δομημένη πραγματικότητα, ως πηγή ευτυχίας που προσφέρει η παρουσία του άλλου δίπλα σου. Αυτό το βλέπεις καθημερινά και όχι μόνο στα δικαστήρια. Το γνωρίζεις και χαίρεσαι, γιατί και σήμερα αποτελεί υπέρβαση του χάσματος των δύο φύλων³.

Το μείζον, όμως, ερώτημα που πράγματι μας απασχολεί εδώ δεν είναι η αυτοσκηνοθεσία μόνο στην κινητή τηλεφωνία ή το καλό ή κακό ντύσιμο στα Δικαστήρια. Μάλλον είναι το γεγονός ότι η αυτοσκηνοθεσία του καθενός επιβάλλεται να οδηγηθεί σε μια συλλογική σκηνοθεσία, ώστε ως κυρίαρχη πλέον κατάσταση, με ενότητα και μακριά από διχασμούς, να βγάλει τη χώρα από την απελπιστική κατάσταση που βρίσκεται. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι ο ελληνικός λαός «έχει εγγίσει σχεδόν τα όρια που χάραξε η φύση, και να μην έχει πια παρά να τα διατηρήσει», ότι έχουμε σταματήσει να προχωρούμε ή προχωρούμε με χίλιους κόπους... «σ' ένα δρόμο, που το μάτι δεν μπορεί να διακρίνει το ορόσημο⁴» ή τελικά θα δεχθούμε, όπως έγραφε ο επιτετραμμένος των Η.Π.Α. το 1948 στην Ελλάδα Ράνκιν «ότι αυτή η χώρα είναι στην ουσία το όργανό μας ... ένα όργανο που εμείς διαμορφώνουμε για να χρησιμοποιήσουμε στην επέκταση της εξωτερικής μας πολιτικής...⁵» Όπου Η.Π.Α. προσθέτουμε Ε.Ε., Τρόικα, Δ.Ν.Τ., όσοι διεφθαρμένοι Έλληνες πολιτικοί κ.τ.λ., διεφθαρμένοι «οικείοι» όχι μόνο με τη συγγενική έννοια, αλλά αυτά που τους περιτριγυρίζουν και που μπορεί να είναι ο καθένας μας, πράγμα που συνυποδηλώνει τη στενή γνωριμία με το δαίμονα, που αξιώνει την εξυπηρέτησή του. Μικρή σημασία έχει εάν καλούνται μεί-

ζονες ή ελάσσονες διάβολοι, αφού τη ζημιά την κάνουν με την ίδια επιτυχία. Προέχει η μυστικότητα! Εντούτοις εθνική ενότητα για τη διάσωση της χώρας είναι ένα σύνθημα που ακούγεται όλο και από περισσότερα στόματα. Είναι άραγε τόσο ακατόρθωτο να συντονιστούν όλες οι πολιτικές δημοκρατικές δυνάμεις πάνω σ' ένα πρόγραμμα σωτηρίας και μετά να γίνουν εκλογές και όποιος βγει να το εφαρμόσει; Αυτό μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες πολιτικές επιπτώσεις, μπορεί και όχι. Είναι αδύνατο να πούμε.

«Τίποτε το αξιόλογο δεν είναι δυνατόν να εκτελεστεί από ανθρώπους,» λέει ο Sir Isaiah Berlin στο έργο του «Το Στρεβλό υλικό της Ανθρωπότητας» (εκδ. Κριτική), που είναι αθεράπευτα διεφθαρμένοι και μικρόνοες, εκτός κι αν προστατεύονται από τους πειρασμούς που τους ωθούν να σκορπίζουν την ορμή και τον πλούτο τους σε μάταιους στόχους, εκτός κι αν εξαναγκάζονται να πράττουν το καθορισμένο καθήκον τους με τη διαρκή επαγρύπνηση των φυλάκων τους.

Και, σε άλλο σημείο: «Ο άνθρωπος δεν δημιουργεί τίποτε. Μπορεί να φυτέψει ένα δέντρο, όχι όμως και να το δημιουργήσει.»

3 Alain Badiou, (κορυφαία μορφή της σύγχρονης φιλοσοφίας) «Εγκώμιο για τον Έρωτα», εκδ. Πατάκη.

4 Α ντε Τοκβίλ, «Η Δημοκρατία στην Αμερική».

5 Λώρενς Γουίτνερ «Η Αμερικανική Επέμβαση στην Ελλάδα 1943 - 1949», εκδ. Βάνιας.

ΚΡΑΤΟΣ ΑΝΙΚΑΝΟ ΚΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ...

Τάσος Καραλίγκας
Δικηγόρος
karaliga@hotmail.com

Η είδηση είναι άκρως συγκλονιστική και συνάμα διαφωτιστική, για το πώς φτάσαμε στη σημερινή χρεωκοπία της ελληνικής οικονομίας και την εξαθλίωση της ελληνικής κοινωνίας. Κι αποδεικνύει για άλλη μία φορά πόσο ανίκανο κι επικίνδυνο είναι το ελληνικό Κράτος και οι διαχειριστές του, οι οποίοι ευθύνονται, αν όχι αποκλειστικά, οπωσδήποτε στο μέγιστο βαθμό για τη σημερινή μας κατάντια.

Συγκεκριμένα, όπως δημοσιεύτηκε πρόσφατα στον Τύπο, αλλά χωρίς να δοθεί και πολλή δημοσιότητα από τα μέσα προπαγάνδας υπέρ του μνημονίου και των δανειστών μας, υπάρχει πολύ ευρωπαϊκό χρήμα διαθέσιμο προς τη χώρα μας, αλλά δυστυχώς το ελληνικό Δημόσιο αδυνατεί να το προσφέρει στους Έλληνες! Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει διαθέσει εδώ και χρόνια τρία δισεκατομμύρια διακόσια εκατομμύρια (3,2 δισ.) ευρώ προς την ελληνική Κυβέρνηση, τα οποία προορίζονται αποκλειστικά για την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Από αυτά τα τρία δισεκατομμύρια διακόσια εκατομμύρια ευρώ, η σημερινή Κυβέρνηση έχει «κατορθώσει» να διαθέσει στην αγορά μέσω του αρμόδιου Υπουργείου Ανάπτυξης μόλις τα εκατόν ογδόντα τρία (183) εκατομμύρια ευρώ! Το ποσοστό, δηλαδή, απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων ίσα που ξεπερνάει το 5%!!!

Ενώ, δηλαδή, οι Ευρωπαίοι μας δίνουν «ζεστό» χρήμα για να αναστηθεί η αγορά και να επιβιώ-

σουν οι επιχειρήσεις, οι κυβερνώντες μας αποδεικνύονται εντελώς ανίκανοι για να το διαχειριστούν, με αποτέλεσμα να το επιστρέψουμε πίσω αργά ή γρήγορα. Ας φανταστούμε πόσα λουκέτα σε καταστήματα και πόσες απολύσεις, ακόμη και αυτοκτονίες, θα είχαν αποφευχθεί, αν τα υπόλοιπα τρία δισεκατομμύρια δέκα επτά εκατομμύρια ευρώ είχαν δοθεί σε επιχειρήσεις ως επιδότηση ή δάνειο...

Εκτός από ανίκανοι, όμως, είναι και επικίνδυνοι οι κυβερνώντες μας, αφού έχουν ήδη οδηγήσει έναν ολόκληρο λαό στη μιζέρια, στην κατάθλιψη, και σιγά σιγά στη... φυλακή! Ήδη έχουν σταλεί στο υπουργείο Δικαιοσύνης πάνω από επτάμιση χιλιάδες (7.500) εντάλματα σύλληψης για χρέη στις εφορίες, στο ΙΚΑ και στα άλλα ασφαλιστικά ταμεία. Προφανώς, το μόνο που ενδιαφέρει τους υπουργούς μας και λοιπούς εντολοδόχους των πιστωτών μας, είναι όχι το πώς θα επιβιώσουν όλοι αυτοί οι 7.500 Έλληνες, αλλά το πώς θα χωρέσουν στις φυλακές...

Κι όμως, εάν οι κυβερνήτες μας αξιοποιούσαν τα λεφτά που τόσο απλόχερα μας προσφέρουν οι Ευρωπαίοι, τότε προφανώς και δε θα εκδίδονταν αυτά τα 7.500 εντάλματα σύλληψης και τα χρέη αυτά ή δε θα υπήρχαν ή θα είχαν ρυθμιστεί...

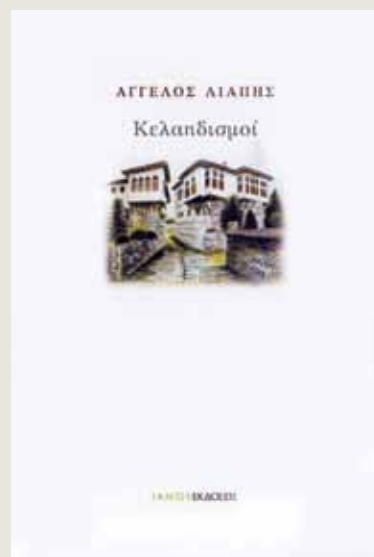
Δυστυχώς, δε βλέπω ηλιαχτίδα φωτός στον ορίζοντα... Ο κάθε λαός έχει τους πολιτικούς που του αξίζει... Εμείς τους ψηφίζουμε, αυτοί μας αξίζουν...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΑΠΗΣ: ΚΕΛΑΠΔΙΣΜΟΙ

Σάββατο 16/11/2013

Στις 16/11/2013 στο κατάμεστο από το νομικό, και όχι μόνο κόσμο, κινηματογράφο Ολύμπιον έγινε η παρουσίαση του βιβλίου του Προέδρου Εφετών, ποιητή και συγγραφέα Άγγελου Λιάπη '«Κελαπδισμοί».

Την εκδήλωση συντόνισε η δημοσιογράφος **Μαρία Χατζηδημητρίου**, ενώ χαιρετισμό απεύθυναν η **Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου**, Αρεοπαγίτης, Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, ο **Ανέστης Μηλιόπουλος**, Πρόεδρος Εφετών, ο **Δημήτριος Μητρουλιάς**, Αντεισαγγελέας Εφετών, Αντιπρόεδρος Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδας, ο **Νικόλαος Βαλεργάκης**, Πρόεδρος Δ.Σ.Θ., ο **Αλέξανδρος Δαφνομήλης**, Πρόεδρος της Εταιρείας Συγγραφέων Βορείου Ελλάδος, καθώς και ο τιμώμενος **Άγγελος Λιάπης**. Για το βιβλίο μίλησαν ο **Ανδρέας Καρακίτσιος**, Καθηγητής της Παιδαγωγικής Σχολής Α.Π.Θ. και η **Γιάννα Παναγοπούλου-Μπέκα**, Δ.Ν. Δικηγόρος, Α' Αντιπρόεδρος του Δ.Σ.Θ.

■ Άποψη του κοινού της εκδήλωσης

■ (από δεξιά προς αριστερά) Ο τιμώμενος Άγγελος Λιάπης και ο περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας Απόστολος Τζιτζικώστας

■ Γενική άποψη από το κοινό της εκδήλωσης

■ Μαρία Χατζηδημητρίου

■ Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου

■ Ανέστης Μηλιόπουλος

■ Δημήτριος Μπτρουλιάς

■ Αλέξανδρος Δαφνομήλης

■ Άγγελος Λιάπης

■ Ανδρέας Καρακίτσιος

■ Γιάννα Παναγοπούλου-Μπέκα

Ανέστης Μηλιόπουλος
Πρόεδρος Εφετών Θεσσαλονίκης

Τον τιμώμενο σήμερα συνάδελφο Άγγελο Λιάπη τον γνώρισα πριν 32 περίπου χρόνια, όταν, νέοι πρωτοδίκες τότε, συνυπηρετούσαμε στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης. Δεν ήξερα τον καιρό εκείνο ότι, εκτός από το ενδιαφέρον του για τα νομικά και τα δικαστικά πράγματα, είχε και άλλες, σε άλλους χώρους, ανησυχίες. Ήταν τότε ο καιρός που οι παλαιότεροι δικαστές, ίσως και εν γένει ο νομικός και δικηγορικός κόσμος, θεωρούσαν ότι καλός δικαστής και αντάξιος του λειτουργήματος που επιτελούσε ήταν όποιος αφοσιωνόταν αποκλειστικά στη δουλειά του και στα δικαστικά του καθήκοντα. Άλλωστε πού να υπήρχε χρόνος για άλλες δραστηριότητες με τα πολύ στενά χρονικά περιθώρια του διμήνου, τα οποία ετίθεντο για την έκδοση των αποφάσεων και το δυσανάλογο φόρτο εργασίας, που αντιμετωπίζαμε όλοι οι συνάδελφοι, και μάλιστα όλα αυτά σε συνδυασμό με την έλλειψη μηχανογράφησης και τη μη χρήση υπολογιστών, που συνεπαγόταν χειρόγραφη καταγραφή των σχεδίων και θεώρηση των αποφάσεων με ξυραφάκι στην αρχή και αργότερα με σβηστήρα ή τέλος με σβηστικό στυλό. Πού να βρεθεί, λοιπόν, υπό τις συνθήκες αυτές, διάθεση και χρόνος να καταγράψει κανείς τα αισθήματά του για τον κόσμο, τον άνθρωπο και τις ανθρώπινες σχέσεις με στίχους, να λειτουργήσει δηλαδή ως ποιη-

τής. Ωστόσο, αν κάτι αναδεύει στην καρδιά σου και αν το ευαίσθητο μέσα σου βλέμμα σου φανερώνει τον κόσμο γεμάτο νόημα και τον ερμηνεύει στοχαστικά, αναπηδά αυτόματα το ερώτημα και η πρόκληση να τολμήσεις να εκφραστείς ποιητικά! Άλλοι, οι περισσότεροι δεν μπορούν, δεν τολμούν ή απορρίπτουν την πρόκληση. Άλλοι, όπως ο Άγγελος Λιάπης, καταφάσκουν και τολμούν να εξωτερικεύσουν, να κοινοποιήσουν τον έσω κόσμο τους, την αίσθηση για τα πράγματα, τα ερωτήματα, τις απαντήσεις σε αυτά και ίσως την αγωνία τους, τολμούν ν' ανοίξουν τα φτερά τους σε άλλους χώρους έκφρασης, της ποίησης ή της τέχνης.

Η εξωτερίκευση του μέσα σου κόσμου είναι εν πάση περιπτώσει μία έκθεση. Εκτίθεται αναπόφευκτα στα μάτια των άλλων και θέλει τόλμη και εμπιστοσύνη στον εαυτό σου για να το κάνεις. Έτσι το συμπέρασμα είναι αναπόφευκτο. Ο Άγγελος Λιάπης έχει την τόλμη να εκφραστεί. Αλλά τόλμη χρειάζεται και για να προσπαθήσει κανείς να βρει το χρόνο να το κάνει, πέραν των απαιτήσεων της δουλειάς ενός δικαστή. Όλοι οι δικαστές ξέρουμε πόσο δύσκολο είναι το έργο μας και πόσο μας αφαιρεί σχεδόν κάθε ικμάδα ζωτικότητας. Συγχρόνως, για να εκφραστείς, χρειάζεται να 'χεις ταπείνωση, ταπείνωση τέτοια που να σου επιτρέπει να εκτεθείς στα μάτια του αναγνώστη, όπως προλέχθηκε. Και ξέρουμε καλά όλοι πόσο ο σύγχρονος άνθρωπος αποφεύγει να τολμήσει να εκτεθεί (παρά τα όσα αντίθετα θέλουν να πιστεύουν οι άνθρωποι), φυλάσσοντας την υποτιθέμενη ακεραιότητά του πίσω από περιχαρακώσεις του εαυτού του, μένο-

ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΑΠΗΣ
Κελανδισμοί

ΙΑΝΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ντας δηλαδή μόνος μέσα στα τείχη του, με τον εαυτό του και τελικά με τη μοναξιά του.

Το ερώτημα που αναδύεται ακόμα στον καθένα μας είναι γιατί ένας δικαστής μπορεί ή θέλει να γράψει ποίηση; Ο συσχετισμός των δύο ιδιοτήτων δεν είναι αυτονόητος, μάλλον φαντάζει ίσως παράξενος, η απάντηση δε στο ερώτημα δεν είναι εύκολη και σίγουρα δεν είναι η ίδια για όλους. Προσπαθώντας εγώ να δώσω μια ικανοποιητική απάντηση, σκέφτομαι ότι η ενασχόληση με την περιπλοκότητα των ανθρωπίνων σχέσεων και συχνά με την αποτυχία του ανθρώπου να βρει ομαλή επικοινωνία, σχέση και συμβίωση με τους άλλους, που εμπλέκει αναπόφευκτα τους ανθρώπους στα γρανάζια της δικαιοσύνης, μπορεί η ενασχόληση αυτή να οδηγήσει ένα δικαστή στο να εκφραστεί ποιητικά, άρα ελεύθερα και ουσιαστικά, δηλαδή από καρδιάς, ως απάντηση και διέξοδο στα παρουσιαζόμενα καθημερινά μπροστά του αδιέξοδα των προβλημάτων αυτών και ως προσωπική λύτρωση. Δεν ξέρω αν αυτοί οι λόγοι οδήγησαν τον συνάδελφο Άγγελο Λιάπη στο να γράψει ποίηση. Αν κρίνω, όμως, απ' το διαφανόμενο στα ποιήματά του πλούσιο συναισθηματικό του κόσμο, από το ότι παρουσιάζεται στα έργα του ένας κόσμος όμορφος, ζωγραφισμένος, γεμάτος συναισθήματα και καθαρές εικόνες, αν κρίνω επιπλέον απ' το λυρισμό και την αισθαντικότητα που αναδίδουν τα ποιήματά του, μου φαίνεται ότι ο Άγγελος Λιάπης θέλει να δείξει ότι μέσα από το δαίδαλο των ανθρωπίνων αποτυχιών, που παρουσιάζονται μπροστά στο δικαστή κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού του έργου,

μπορεί όντως να πηγάσει η λύτρωση, με την έννοια της κάθαρσης στην αρχαία Τραγωδία, δηλαδή να δείξει ότι υπάρχει απάντηση στην ανθρώπινη αποτυχία και μοναξιά. Σαν τέτοια απάντηση μπορούμε να θεωρήσουμε τον περιγραφόμενο και αναδυόμενο στα ποιήματα του Άγγελου Λιάπη φωτεινό και ωραίο κόσμο, που είναι ο κόσμος της ομορφιάς και της αμοιβαίας αποδοχής και αλληλοσυμπλήρωσης, που όλοι θα επιθυμούσαμε.

Δεν μπορώ, λοιπόν, παρά να θυμηθώ εδώ τη γνωστή και ωραία φράση του Ντοστογιέφσκι «η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο». Παραλλάζοντας κάπως τη φράση αυτή, ας μου επιτραπεί η σχετική αυθαιρεσία, ανρωτιέμαι και εγώ -για να τελειώσω- μήπως η ποιητική στάση απέναντι στον κόσμο και στους άλλους σώζει τις ανθρώπινες σχέσεις. Προκύπτει άρα εν κατακλείδι το ερώτημα μήπως ο καλός δικαστής, που θα κρίνει και θα σώσει τις σχέσεις αυτές, πρέπει να είναι -αναπόφευκτα- ένας καλός ποιητής. Αν η απάντηση είναι θετική (και προσωπικά πιστεύω ότι πρέπει να είναι θετική), τότε ο τιμώμενος σήμερα συνάδελφος πέτυχε διπλά το σκοπό του με τις δύο ιδιότητες που κατέχει και αξίζει να τον συγχαρώ για αυτό.

Θεσμικοί εκπρόσωποι,
εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Με πολύ μεγάλη χαρά και ιδιαίτερη τιμή αποδέχτηκα την πρόταση του Προέδρου Εφετών, του Λογοτέχνη, του Συγγραφέα, του Ποιητή Άγγελου Λιάπη να παρουσιάσω τη νέα ποιητική συλλογή του.

Ο ποιητής Άγγελος Λιάπης, μετά τις συλλογές του «Το Φεγγάρι Ήταν Ένα Κορίτσι», το «Ένα Παράθυρο στον Ήλιο», τις «Ανθισμένες Φλόγες» και «Τα Μονοπάτια των Πουλιών», έρχεται, ως γνήσιος εκφραστής της λυρικής ποίησης, και μας εκπλήττει ακόμα μια φορά με την πηγαία έμπνευσή του, στους «Κελαδισμούς».

Εγώ θα ήθελα να μιλήσω για αυτό το εξαιρετικό έργο του ως μια απλή αναγνώστρια και λάτρης της ποίησης, χωρίς να έχω κάποια σχετική εξειδίκευση, εκπροσωπώντας ίσως και τους περισσότερους από σας που θα θέλατε να διαβάσετε ποιήματα στον ελεύθερο χρόνο σας για την προσωπική σας ευχαρίστηση, για την εσωτερική σας γαλήνη, χωρίς να σας απασχολούν τόσο οι τεχνικές όσο το νόημα του στίχου.

Πώς θα χαρακτήριζα, λοιπόν, αυτό το έργο; Με μία λέξη, ΠΛΗΡΕΣ. Συχνά μια ποιητική συλλογή καλύπτει ένα θέμα, με σκοπό να περάσει συγκεκριμένα μηνύματα και τα περισσότερα ποιήματα ακολουθούν παρόμοιο -αν όχι το ίδιο- μοτίβο, σε μια προσπάθεια επίτευξης ενότητας. Αυτό που με εντυπωσίασε περισσότερο στο συγκεκριμένο βιβλίο είναι πως μέσω μιας συλλογής της οποίας το μέγεθος εκπλήσσει από μόνο του -195 ποιήματα!- καταφέρνει να ξεφύγει από αυτήν την παγίδα, στην οποία συχνά πέφτουν οι ομότεχνοί του και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

Αλλού προβάλλει την ομορφιά αλλά και την ερημιά του φυσικού τοπίου και άλλοτε αποτυ-

Γιάννα Παναγοπούλου - Μπέκα

Διδάκτωρ Νομικής,
Α' Αντιπρόεδρος ΔΣΘ
g-panag@otenet.gr

πώνει πληθώρα ανθρώπινων συναισθημάτων, εκφράζοντας ακόμα και την προσωπική του κοσμοθεωρία μέσα σε αυτές τις σελίδες. Και αυτό επιτυγχάνεται μέσα από διαφορετικά μοτίβα (έμμετρα ποιήματα αλλά και με ελεύθερο στίχο) χωρίς να χάνεται η ενότητα του έργου. Το αντίθετο μάλιστα, όταν ο αναγνώστης κλείνει το βιβλίο και κάνει μια ανακεφαλαίωση των όσων διάβασε, ανακαλύπτει πως υπάρχει μια βαθύτερη σύνδεση, πως ο ποιητής αναδεικνύει ορισμένες καταστάσεις, χωρίς όμως να μπει στη διαδικασία να κρίνει ανοικτά. Αυτό το αφήνει στον αναγνώστη, όπως και την ειδικότερη ερμηνεία του κάθε ποιήματος που, όπως συμβαίνει άλλωστε με την τέχνη αυτή, ο καθένας μπορεί να εκλάβει διαφορετικά ορισμένους στίχους ανάλογα με τα προσωπικά του βιώματα και την ψυχική του κατάσταση..

Χαρακτηρίζω λοιπόν αυτό το πνευματικό έργο πλήρες, αφού παρουσιάζει πάνω απ' όλα λογοτεχνική ενότητα, παρόλο που αγγίζει πληθώρα διαφορετικών θεμάτων μέσω διαφορετικής μορφής.

Χάριν της ενότητας που ανέφερα, ο Άγγελος Λιάπης έχει ξεχωρίσει τα ποιήματα ανάλογα με τη μορφή τους και τα διακρίνει σε έμμετρα και σε ποιήματα με ελεύθερο στίχο. Τα μεν 87 έμμετρα ποιήματα παραπέμπουν αρκετά σε δημοτικό τραγούδι (καθώς σε μεγάλο ποσοστό ακολουθούν το είδος του δεκαπεντασύλλαβου και δη του ιαμβικού). Η ευκολία και λιτότητα της συγκεκριμένης επιλογής, διευκολύνει πολύ τον αναγνώστη στη σύλληψη των εικόνων που του παρουσιάζονται, ιδιαίτερα του μοναδικού μεταφορικού λόγου του.

Στα 108 ποιήματα σε ελεύθερο στίχο, μεταμοντέρνας αρχιτεκτονικής, ή πεζογραφικής ποίησης, διατηρείται η δημοτική γλώσσα, παρά την απουσία του μέτρου, με συνέπεια και πάλι ακό-

ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΑΠΗΣ: ΚΕΛΑΗΔΙΣΜΟΙ

μα και τα πιο πολύπλοκα νοήματα να καθίστανται προσιτά στον αναγνώστη και να απλοποιούνται.

Αναφορικά δε με τις θεματικές, τα πρώτα (έμμετρα) ποιήματα αναφέρονται περισσότερο στα φυσικά τοπία, την αγνή και άσπιλη ομορφιά τους, τις εικόνες, τα αναφιλητά, την αστερόφωτη νεράιδα, ενώ τα δεύτερα, με ελεύθερο στίχο, επικεντρώνονται στα ανθρώπινα συναισθήματα, στροβιλίζονται γύρω από τον έρωτα και τη μοναχική ερημία του σύγχρονου ανθρώπου.

Ο ποιητής, κρατώντας σφικτά στο χέρι του την απόχρη των λεξικοπλαστικών κατακτήσεων, ανασύρει από τη θάλασσα του νου του τη λεία των λέξεων, που ασφυκτιούν να ανθίσουν τον κήπο των ποιητικών του εξάρσεων. Ως παραδοσιακός τεχνίτης, ως τιμονιέρης που κρατάει καλά το δοιάκι, ιχνογραφεί το σύγχρονο άνθρωπο της εποχής του android και του ipad, που δεν αντίκρισε όμως το παιγνίδισμα της πρώτης ηλιαχτίδας, δεν άκουσε την ανάσα του δάσους, τη μουσική της φύσης, ούτε των σφαιρών του Πυθαγόρα, δε συνομίλησε με τη σιωπή, δε σαγηνεύτηκε και δε μετάλαβε της τελετουργίας της άνοιξης. Ο ποιητής κατανοεί αυτόν τον άνθρωπο, τον κρίνει πολύ διακριτικά, σχεδόν συμπάσχει μαζί του, ονειρεύεται όμως εκείνον που παλεύει με τη φθορά του χρόνου, που γυρίζει το ποτάμι προς τα πίσω ψάχνοντας τις αιώνιες πηγές του, όπου το νερό δε χωράει πια στην κοίτη και η κοίτη περισσεύει από τη φωτεινότητα της καρδιάς της αναζήτησης.

Ο Άγγελος Λιάπης χρησιμοποιεί, με εντυπωσιακά μοναδικό τρόπο, το μεταφορικό λόγο, τις παραμυθένιες περιγραφές, τις εκφραστικές εικόνες με νοήματα σύνθετα αλλά και καθαρά. Ανακαλύπτουμε στη φύση του ποιητή ένα παιδί που ονειρεύεται, έναν έφηβο που λάμπει στεφανωμένος από το γενεσιουργό έρωτα, αλλά και έναν σκεπτόμενο, ώριμο και φιλοσοφημένο άντρα που ξέρει πώς να κοιτάζει πίσω του το δρόμο που διέτρεξε, πώς να αντιμετωπίζει τη φθορά του χρόνου με νοσταλγική αξιοπρέπεια,

αλλά και τι απ' όλα να προσέξει και να καταγράψει. Πρωταγωνιστεί έτσι σε ένα δικό του πολύχρωμο κόσμο, που τα συναισθήματα και οι σκέψεις παντρεύονται με εικόνες από ένα παραδεισένιο φυσικό τοπίο, αντιπαραβάλλοντας το παιχνίδι της φύσης με το παιχνίδι της ζωής. Διαβάζοντας τα ποιήματά του γίνεσαι κομμάτι αυτής της πραγματικότητας.

Πιστεύω ειλικρινά πως θα ικανοποιηθεί ακόμα και ο πιο απαιτητικός αναγνώστης και λάτρης της ποίησης από αυτήν τη γεμάτη, ολοκληρωμένη συλλογή. Εγώ απόλαυσα κάθε σελίδα.

Δε θα σας κουράσω άλλο, θα ήθελα μόνο να διαβάσω, πριν κλείσω, τους στίχους ενός από τα αγαπημένα μου ποιήματά του:

Ήταν πολλοί μα και φιλόδοξοι
οι στόχοι του
να έχει κάποτε μια λίμνη
για τη βάρκα του
ένα χαλί που το υφάνανε
του ζέφυρου τα δροσοστάλακτα φιλιά
και δύο ανάλαφρα κουπιά
για την καρδιά του.

Πάνω στις λίμνης τον κρυστάλλινο καθρέφτη
Να απλώνει το χαλί
Κι ολοβραδís να λάμνουνε
μέχρι τους κόρφους τους γλυκούς του έρωτα
και των ονείρων το φτερούγισμα
τ' ανάλαφρα κουπιά του

να κάνει κάποτε τα άρματα
φωλιές για τα πουλιά
τη λίμνη και τη βάρκα του
μια ολάνθιστη αγκαλιά
για να ακουμπήσει στο χαλί
τα' αμάραντα λουλούδια
που βλάστησαν
μέσα από τους κόρφους
τους γλυκούς του έρωτα
στην έρημη καρδιά του.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΡΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΕΣ:

Χριστόφορος Κοσμίδης, Δημήτριος Βόσκα, Γεώργιος Τοπαλνάκος

46

Ανέστης Μηλιόπουλος
Πρόεδρος Εφετών Θεσσαλονίκης

Για τους τιμώμενους απόψε (για διαφορετικό λόγο τον καθένα), τον αξιότιμο κύριο επιθεωρητή Αρεοπαγίτη Χριστόφορο Κοσμίδη, τον προαχθέντα σε Αρεοπαγίτη συνάδελφο Δημήτριο Βόσκα και τον αποχωρούντα ευδοκίμως συνάδελφο πρόεδρο Εφετών Γεώργιο Τοπαλνάκο θέλω να πω από καρδιάς λίγα λόγια.

Χριστόφορος Κοσμίδης

Με τον κύριο επιθεωρητή έχω τη χαρά να συνδέομαι προσωπικά πολλά χρόνια (τον γνωρίζω από τα χρόνια της εφηβείας ως φίλο, μετέπειτα ως συμφοιτητή, συστρατιώτη και συνάδελφο, αλλά και με πνευματικούς δεσμούς με αυτόν, τη σύζυγο και τα παιδιά του). Δεν είναι κολακεία (δεν μου αρέσει να κολακεύω, αλλά και δεν υπάρχει λόγος να το κάνω), ούτε είναι υπερβολή να πω (το λέω με συναίσθηση και από καρδιάς) ότι είναι ξεχωριστός άνθρωπος, που έδωσε δείγματα της αγάπης και του ενδιαφέροντός του για μένα, αλλά και για πολλούς άλλους συναδέλφους και φίλους, σε πολλές περιστάσεις, ιδιαίτερα στα δύσκολα. Ήταν πάντα παρών με ενδιαφέρον για επικοινωνία και σχέσεις σε επίπεδο ατομικό, οικογενειακό, κοινωνικό και επαγγελματικό, είχε ανοιχτή καρδιά. Σε κάποιες περιπτώσεις, αν δεν τον ξέρει κανείς από μέσα, μπορεί να φαίνεται αυστηρός, ιδίως στα υπηρεσιακά και επαγγελματικά θέματα, ξέρω όμως ότι αυτό πηγάζει από το άμεσο και έντονο ενδιαφέρον του για την αποτελεσματική και ουσιαστική διαχείριση των θεμάτων που του εμπιστεύεται η υπηρεσία και, όταν έρθει η ώρα της κρίσης, νικά το φιλόδοξο.

Είχε πάντα πρωτοβουλία και ήταν ανοιχτός στις αλλαγές και στις μεταρρυθμίσεις για το καλύτερο. Ως πρωτοδίκης με ζήλο υπηρέτησε το θεσμό του δικαστηρίου ανηλίκων και ανανέωσε εκ βάθρων την υπηρεσία των επιμελητών ανηλίκων, που υπολειτουργούσε τότε, εισάγοντας το θεσμό της επιμόρφωσης των επιμελητών, ιδρύοντας συγχρόνως και διαχειριζόμενος επί μεγάλο χρονικό διάστημα τη στέγη φιλοξενίας ανηλίκων στη Θεσσαλονίκη (σε ένα παλιό διατηρητήριο κτήριο στην οδό Δελφών), αντιμετωπίζοντας και ξεπερνώντας πολλές δυσκολίες, εις πείσμα της

αδυσώπητης γραφειοκρατίας. Η στέγη εκείνη λειτούργησε επί σειρά ετών και βοήθησε πολλούς ανήλικους, παραβάτες και μη, να βρουν διέξοδο στα προβλήματά τους.

Ως διδάσκων στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών πρωτοτύπησε και άνοιξε δρόμους με τη συστηματική καθιέρωση της διεξαγωγής εικονικών δικών, τα ατομικά δελτία των εκπαιδευομένων, την επικοινωνία με δικαστές και σχολές δικαστών του εξωτερικού και την προσωπική ανάμειξή του και παροχή εξατομικευμένης βοήθειας στους εκπαιδευομένους, διέθεσε δε πολλές ώρες δουλειάς και φροντίδας για την καθιέρωση αποτελεσματικής υποδομής και σωστής οργάνωσης στην εκπαίδευση των μαθητών της Σχολής Δικαστών.

Συμμετείχε σε όλες τις φάσεις της καριέρας του σε επιστημονικές ημερίδες, συνέδρια και στρογγυλά τραπέζια, με ωραίες και πρωτότυπες εισηγήσεις, πολλές δημοσιευμένες στο νομικό τύπο, κυρίως όμως υπήρξε φίλος, συμμετοχος και συμπαραστάτης σε όλους. Θυμάμαι μια νεότερη συνάδελφο, που με ενθουσιασμό μου μιλούσε για το πόσο προσεκτικά και με συμμετοχή-συμπάθεια άκουγε, συμπαραστεκόταν, βοηθούσε και υποστήριζε τους νεότερους συναδέλφους στη διάσκεψη του τμήματος, στο οποίο συμμετείχε στο εφετείο Θεσσαλονίκης. Θυμάμαι άλλη συνάδελφο ειρηνodίκη (με έντονα προβλήματα προσωπικότητας) που δυσκολευόταν και τον καλούσε στο σπίτι για να λύσει τις απορίες της, πολλές φορές με τρόπο κουραστικό και καταναγκαστικό, και την υποστήριζε παρά ταύτα εις βάρος του δικού του χρόνου, υπομονετικά και με αγάπη χωρίς να εκνευρίζεται.

Όλα αυτά τα διεκπεραίωνε παράλληλα με την πολύ έντονη και ουσιαστική συμμετοχή στα οικογενειακά βάρη, αφού είχε να ανταπεξέλθει στις

υποχρεώσεις μιας οικογένειας με 6 παιδιά, που ήταν όλα ανήλικα κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του ως πρωτοδίκη και προέδρου.

Για όλα τα παραπάνω και για πολλά άλλα που θα μπορούσα να πω, αλλά δεν είναι του παρόντος, εύχομαι, κύριε Πρόεδρε, καλή και ευλογημένη συνέχεια της παρούσης βιωτής και εν καιρώ κρίσεως επεικική και φιλόανθρωπη κρίση, κατά τις ευαγγελικές επαγγελίες.

Δημήτριος Βόσκας

Στον αγαπητό ήδη Αρεοπαγίτη, άξιο συνάδελφο Δημήτριο Βόσκα, με τον οποίο συνυπηρετήσαμε τόσο εδώ όσο και στις Σέρρες, εύχομαι εκ μέρους όλων μας υγεία και επιτυχία στα νέα καθήκοντά του (και τον παρακαλώ να μας βλέπει και να μας κρίνει επεικώς και όχι αφ' υψηλού από τα υψηλότερα έδρανα του Αρείου Πάγου, στα οποία θα κάθεται από το Σεπτέμβριο). Του εύχομαι κάθε ατομική και οικογενειακή ευτυχία στον υπόλοιπο χρόνο της καριέρας του, αλλά και μετά ταύτα.

Γεώργιος Τοπαλνάκος

Στον αγαπητό συνάδελφο Γεώργιο Τοπαλνάκο, με τον οποίο επίσης συνυπηρετήσαμε αρχικά στις Σέρρες και στη συνέχεια εδώ, που ήταν εργατικός και επιμελής, εγκρατής στα νομικά, αλλά και πάντα πρόθυμος, ευγενής και συμπαθής προς όλους, εύχομαι από καρδιάς υγεία και μακροήμευση, για να χαίρεται την πολύ αγαπητή οικογένειά του επί χρόνια πολλά.

Σε όλους τους υπόλοιπους εύχομαι καλό και ξεκούραστο καλοκαίρι και με το καλό να ανταμώσουμε πάλι, δυναμωμένοι από την ανάπαυλα του θέρους, το Σεπτέμβριο.

Σας ευχαριστώ.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΤΘΙΑ

48

Χριστόφορος Κοσμίδης
Αρεοπαγίτης

Συμπληρώθηκαν, πριν από λίγο, τέσσερα χρόνια από την αιφνίδια εκδημία του δικαστή Στέφανου Ματθία. Για το ποιος ήταν ο εκλιπών και για την ιδιαίτερα σημαντική προσφορά του στην ελληνική δικαιοσύνη και στο νομικό πολιτισμό, έχουν γραφεί πολλά. Γι' αυτό δεν χρειάζονται επαναλήψεις.

Λίγον καιρό μετά την «αυτεπάγγελτη μετάθεσή του» στη Χώρα των ζώντων, εκεί που δεν έχει σημασία το ποιος ήσουν, αλλά το πόσο αγάπησες με ειλικρίνεια, η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου κατάρτισε ένα ιδιαίτερο Πρακτικό στη μνήμη του. Μίλησαν οι συνάδελφοι που είχαν συνεργασθεί μαζί του και τα όσα είπαν καταχωρήθηκαν σαν μια αγαθή ανάμνηση για τον εμβριθή νομικό, τον αμερόληπτο δικαστή, τον ακούραστο άνθρωπο!

Τότε (17-9-2009) είχα εκφράσει προφορικά κάποιες σκέψεις, στις οποίες κατόπιν έδωσα γραπτή μορφή, προκειμένου να μπουν στο Πρακτικό. Τώρα, η φιλόξενη Σύνταξη του «Ενώπιον» έχει την καλοσύνη να τις βάλει και στο περιοδικό, μιας και ο εκλιπών είχε συνεργασθεί πολλές φορές και με μεγάλη προθυμία με το Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης και τους νομικούς της πόλης μας, συμμετέχοντας στις ημερίδες και τον προβληματισμό τους.

Με τον αείμνηστο Πρόεδρο Στέφανο Ματθία δεν συναντηθήκαμε ποτέ υπηρεσιακώς. Ήμουν 16 χρόνια νεότερός του και διεξήλθα το μεγαλύτερο μέρος της καριέρας μου στη Θεσσαλονίκη.

Είχα την τιμή, όμως, να τον γνωρίσω εκτός υπηρεσίας, τον Απρίλιο του 1993, ως Αρεοπαγίτη, σε ένα συνέδριο της Εταιρίας Νομικών Βορείου Ελλάδος που είχε γίνει στην Κύπρο. Ένα χρόνο αργότερα, όταν προετοιμαζόταν η λειτουργία της Εθνικής Σχολής Δικαστών, στο πλαίσιο μιας άλλης επιστημονικής εκδήλωσης στη Θεσσαλονίκη, πήρα το θάρρος και τον ρώτησα πώς έβλεπε την «καινοτομία» εισαγωγής της οργανωμένης δικαστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Είχε μόλις τοποθετηθεί Γενικός Διευθυντής της Σχολής. Ήταν ικανοποιημένος από την πρωτοβουλία του τότε Υπουργού Δικαιοσύνης και είχε την ελπίδα ότι με τη λειτουργία της Σχολής θα επιτυχανόταν σταδιακά η ανανέωση του δικαστικού σώματος με πρόσωπα άρτιας κατάρτισης και εξαιρετικού ήθους. Δυστυχώς, η προσφορά του στη δικαστική εκπαίδευση υπήρξε σύντομη, λόγω της προαγωγής του το καλοκαίρι του 1996 στη θέση του Προέδρου του Αρείου Πάγου, που επέφερε την παραίτησή του από τη Σχολή.

Όταν, μετά από λίγους μήνες, επισκέφθηκε το Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, κατά την επίσημη επικοινωνία που είχε με τους δικαστές είπε, μεταξύ άλλων, δύο πράγματα που παρέμειναν στη μνήμη μου: πρώτα το ότι ως δικαστές πρέπει να δι-

αφυλάττουμε τη δικαστική ανεξαρτησία ως κόρη οφθαλμού, μη διστάζοντας να δυσαρεστήσουμε κάποιους φίλους ή κάποιους ισχυρούς, που επιχειρούν να παρέμβουν στην κρίση μας. Και έπειτα, το ότι οφείλουμε πάντοτε και άσχετα από τη βιολογική μας ηλικία να διατηρούμε το νεανικό φρόνημα, με το να παραμένουμε ανοικτοί στην πρόοδο και τον εκσυγχρονισμό. Γι' αυτό το τελευταίο έφερε ως παράδειγμα ένα προσωπικό του δίλημμα, σε ηλικία άνω των 60 ετών: «θα δεχθώ να γίνω γέρο-παππούς ή θα ζοριστώ να μάθω τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή;» Μας είχε διαβεβαιώσει ότι επέλεξε τη δύσκολη οδό!

Το φθινόπωρο του 2008, σχεδόν ένα χρόνο πριν από την εκδημία του, προσπαθούσα να ολοκληρώσω μια μελέτη σχετικά με τη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Τότε τον ενόχλησα και πάλι και του είπα ότι θα ήθελα να του θέσω μια σειρά από ερωτήματα που είχαν σχέση με τις γνώσεις και την εμπειρία του από την εποχή που είχε ανάμιξη στα δρώμενα της Σχολής. Δέχθηκε πρόθυμα να με συναντήσει και, όταν διαπιστώσαμε ότι ο διαθέσιμος χρόνος δεν ήταν αρκετός για να τελειώσουμε τη συζήτηση, μου είπε με καμάρι: «έχω e-mail!» Έτσι, του απέστειλα τις ερωτήσεις μου γραπτώς σε ηλεκτρονική μορφή και μου απάντησε με τον ίδιο τρόπο, σε συντομότερο χρόνο. Δεν απέκρυψε την πίκρα του, όμως, για το ότι, σύμφωνα με πληροφορίες που είχε, η πορεία και η αποδοτι-

κότητα της Σχολής δεν υπήρξε αυτή που αναμενόταν πριν από 15 χρόνια.

Και κάτι τελευταίο, ως γενική άποψη για την προσωπικότητά του, από την ελάχιστη γνώση που μπόρεσα να αποκτήσω γι' αυτήν είτε από τις δημόσιες εμφανίσεις του είτε από την προσωπική μας επικοινωνία: υπήρξε πάντοτε μετριοφρων και ολιγόλογος, ευγενικός, αλλά συγκρατημένος, με απόλυτη ευχέρεια στο να κρατάει τις αποστάσεις και, χωρίς να εξουθενώνει το συνομιλητή του, να αποφεύγει την οικειότητα που θα μπορούσε να οδηγήσει σε πονηρές ατραπούς. Για μένα, ως νεότερο, υπήρξε ένα υπόδειγμα εγκρατούς ανθρώπου και σώφρονος δικαστή.

Εύχομαι ο Θεός να αποδώσει στον αείμνηστο Στέφανο Ματθία το στέφανο της δικής Του δικαιοσύνης!

ΕΠΓΡΑΦΕΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ - ΜΕΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2013

50

Εγγραφές Νέων Δικηγόρων

1. Αβραμίδου Στυλιανή
2. Αδαμοπούλου Αλίκη
3. Αϊβαζίδου Αλίνα
4. Αναγνωστόπουλος Χαρά-λαμπος
5. Αντωνιάδης Σταύρος
6. Ατανάσοβα Εμιλία
7. Βοσνακίδου Χρυσάνθη
8. Βουδούρης Σταύρος
9. Δαλακούρα Μαρία
10. Ευστρατιάδου Θεοπούλα
11. Ζαχαρέγκας Δημήτριος
12. Θεοδουλίδου Ελπίδα
13. Ιορδανίδου Κυριακή
14. Κατσιάβαλου Αναστασία
15. Κέκερης Νικόλαος
16. Κωνσταντινίδου Μυρτώ
17. Λάππα Παρασκευή
18. Μακρή Ελισσάβετ
19. Μαργαριτίδου Παρασκευή
20. Μαυρίδη Χριστίνα
21. Μηλίτσης Ιωάννης
22. Μήτκα Ιωάννα
23. Μήττας Μιχαήλ
24. Μιχαηλίδης Αντώνιος - Κήρυκος
25. Μιχαηλίδου Ελένη
26. Μπαβέλης Δημήτριος
27. Μπαντοίας Νικόλαος
28. Μπουρτζούδη Σμαράγδα
29. Νεοφύτου Αικατερίνη
30. Νικολαΐδης Μιλτιάδης
31. Νικολοπούλου Χριστίνα
32. Οργαντζή Αικατερίνη
33. Πανούση Βασιλική
34. Παπαδημητρίου Παναγιώτα
35. Παπακυριακόπουλος Ιωάννης

36. Παρδάλη Μαρία

37. Πέττα Πελαγία

38. Πιλπιλίδης Κωνσταντίνος

39. Πολίτου Αικατερίνη

40. Πολυχρονιάδης Γεώργιος

41. Σαουλίδου Χρυσαιγή

42. Στερνιώτη Μαρία

43. Στρατηλάκη Μαρία

44. Τραχαλιού Άννα

45. Τρομβούκης Κωνσταντίνος

46. Τσαμάνδουρα Ασπασία

47. Τσιαϊρη Αναστασία

48. Τσορμπατζίδης Βασίλειος

49. Φουλίδου Ανδριάννα

50. Φωτιάδης Λεωνίδας

51. Χαρισίου Δέσποινα

52. Χατζηγιάννη Ελένη

53. Χιούσα Ελόνα

54. Χολέρης Μιχαήλ

Μεταθέσεις – Προαγωγές

Α. Στο Πρωτοδικείο

1. Ατσαλή Ελένη (Πρωτοδικείο Αθηνών)
2. Βελεγράκη Άννα (Πρωτοδικείο Αθηνών)
3. Γιαννούλα Ελένη (Πρωτοδικείο Τρικάλων)
4. Κουκούλα Νίκη (Πρωτοδικείο Αθηνών)
5. Λουτρίδου Ασημίνα (Πρωτοδικείο Αθηνών)
6. Τζαβέλλα Φωτεινή (Πρωτοδικείο Ιωαννίνων)
7. Κουμάντου Μαριαλένα (Πρωτοδικείο Ρεθύμνου)
8. Καλλινικίδου Αναστασία (Πρωτοδικείο Σερρών)

Β. Στο Εφετείο

1. Αβδελλάς Αντώνιος - Κωνσταντίνος
2. Βακαλοπούλου Ευδοκία
3. Βαμβακοπούλου Κυριακή
4. Βαξεβάνη Αικατερίνη
5. Βασιλειάδης Βασίλειος
6. Γλαύτση Ευδοξία
7. Δανιήλ Γεώργιος
8. Εμπέογλου Αβραάμ
9. Ισχνόπουλος Χρήστος
10. Κακάλη Βιργινία - Αικατερίνη
11. Καραγκιόζη Δέσποινα
12. Κάτσια Κωνσταντίνα
13. Κατσουπάκη Ξένη
14. Κεσίδου Ιωάννα
15. Κίρκος Παναγιώτης
16. Κνή Αλκμήνη
17. Κολοβού Χριστίνα - Σουλτάνα
18. Κονιστής Βασίλειος
19. Κοπανίδης Απόστολος
20. Κόρμπα Χρυσοβαλάντου
21. Κοτλίτσας Ηλίας
22. Κουτσοπούλου Ευσταθία
23. Μανίκας Βασίλειος
24. Μιχαηλίδης Κωνσταντίνος
25. Μουστάκα Βασιλική
26. Μπαλτά Χρυσούλα
27. Μπαράτα Αγγελική
28. Μπουτζουρά Ευδοκία
29. Νικολούση Άννα
30. Νικούλη Σωτηρία
31. Παπαλέτσος Νικόλαος
32. Παρλαπάνης Βασίλειος
33. Πατονακίδου Ειρήνη
34. Σιαπέρας Βασίλειος
35. Στρατηγάκου Γεωργία

36. Ταρνατώρος Νικόλαος
37. Τουτζάρη Δέσποινα
38. Τριανταφύλλου Αναστασία
39. Χαραλαμπίδης Θωμάς
40. Χατζηνικολάου Αρχοντούλα

Γ. Στον Άρειο Πάγο

1. Αθανασιάδου Ελένη
2. Αναγνώστου Δήμος
3. Ασπασίδης Εμμανουήλ
4. Βαντσίδης Δημήτριος
5. Κυριάκου Ηλιάνα
6. Λιολιοπούλου Αικατερίνα
7. Μελίδου Δέσποινα
8. Νικολαΐδου Βασιλική
9. Τζήκα Ναούμα
10. Τσέρνεβα Σεβνταλίνα
11. Χαριτόπουλος Νικόλαος
12. Χατζηγιαννάκης Γεώργιος

Άδεια για σπουδές στο εξωτερικό

1. Κατσαΐτης Δημήτριος
2. Μπογιατίνη Φωτεινή
3. Σαχουλίδου Αθηνά

Διαγραφές

Α. Επειδή απεβίωσαν

1. Ζαμανάκου Θεοδοσία
2. Τσανακτσίδου Κυριακή

Β. Λόγω καταδίκης

1. Βασιλειάδου Ζωή
2. Κρασσάς Ευθύμιος
3. Ουσταμπασιδής Αλέξανδρος

Γ. Λόγω μετάθεσης σε άλλο Σύλλογο

1. Καλλινικίδου Αναστασία

Δ. Επειδή παραιτήθηκαν

1. Αλμπάνης Ορέστης
2. Ανδρανιώτη Χρυσούλα

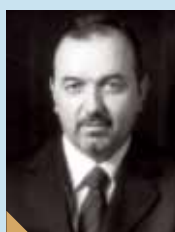
3. Αποστολίδου Καλλιόπη
4. Βαγενά Αφροδίτη
5. Βαρβουζάνης Παναγιώτης
6. Βασιλειάδου Άννα
7. Βαφείδου Σουσάνα
8. Βελίκη Ευαγγελία
9. Γάκη Αμαλία-Όλγα
10. Γεωργιάδου Όλγα
11. Γιουρέλη Στυλιανή
12. Γκαλτανίδου Αικατερίνη
13. Γκαρνάρα Μαρία
14. Δομπάζη Ζουμπουλιά
15. Δούκα Βικτωρία
16. Ερεσσιώτη Αμφιτρίτη
17. Ευφραιμίδου Ελένη
18. Ζάικου Ελένη
19. Ζιάττας Ιωάννης
20. Ζώτα Ελένη-Μαρία
21. Ηλιάδου Βασιλική
22. Καζαντζή Μυρτώ
23. Καλαϊτζάκη Αικατερίνη
24. Καλλία Ανδρεάνα
25. Κανατάκη Αικατερίνη
26. Καραθάνος Λυσίμαχος
27. Καρακάσογλου Ερατώ
28. Καργοπούλου Αναστασία
29. Καρκάτα Ελένη
30. Κασαπίδου Ευαγγελία
31. Κατρακάζα Δέσποινα
32. Κιοσσέ Αικατερίνη
33. Κομνηνού Γεωργία
34. Κοντός Αθανάσιος
35. Κωνσταντινίδου Αναστασία
36. Κωνσταντίνου Αθανάσιος
37. Κώστογλου Ιωάννης
38. Λυκουρίνου Ασημένια
39. Μακρής Αθανάσιος
40. Μαρίνου Ελευθερία
41. Μάρτζιου Θεοπίστη
42. Μεταξά Ελένη
43. Μήλιος Γεώργιος
44. Μιχαλάκης Βασίλειος
45. Μπάρμπας Αναστάσιος
46. Μπάτσαλα Μαρία
47. Μπολέτης Ιωάννης
48. Μυταυτοσή Αικατερίνη

49. Μυτή Ευαγγελία
50. Νάνου Μαρία
51. Νικολαΐδης Ιωσήφ
52. Ντίτσιος Αθανάσιος
53. Παγκάλτσου Γεωργία
54. Παπαβασιλείου Παναγιώτα
55. Παπαδάκης Αντώνιος
56. Παπαδημητρίου Παναγιώτα
57. Παπαδοπούλου Βαΐα
58. Παπαζάκα Μαρία
59. Πατρικίου Δέσποινα
60. Πετκάκης Αναστάσιος
61. Πετσέτας Αντώνιος
62. Πολύζος Ευάγγελος
63. Πρίντζιου Ευαγγελία
64. Ραπτοτάσιου Ανδρομάχη
65. Ρετσέλης Δημήτριος
66. Σαμαρά Ροδή
67. Σαμουρκασιδίου Ελένη
68. Σαράφογλου Κωνσταντίνος
69. Σίμου Σοφία
70. Σμοκοβίτη Βασιλική
71. Σόλια Βασιλική
72. Σπανοπούλου Βαρβάρα
73. Σπύρογλου Χαράλαμπος
74. Στάθης Δημήτριος
75. Σταυρίδης Πελάγιος
76. Συρράκος Παναγιώτης
77. Ταξίδου Αναστασία
78. Τολίκα Ιωάννα
79. Τοπαλίδης Κωνσταντίνος
80. Τριανταφυλλίδου Γεωργία
81. Τσάμης Ορέστης
82. Τσενεκλίδου Ευθυμία
83. Τσιτούρα Σταυρούλα
84. Φλουρέντζου Κατερίνα
85. Χαραλαμπίδου Δήμητρα
86. Χατζηβακαλέλη Στυλιανή
87. Χατζηβασιλείου Ευρυδίκη
88. Χατζητσιράκογλου Χαρούλα
89. Ψωμιάδου Μαρία

IS THIS EVER GOING TO END?

52

Δημήτρης Α. Νεμέτης
Δικηγόρος Θεσσαλονίκης

Αν ασχολείσαι συνέχεια με το αντικείμενο της εργασίας σου, δεν προλαβαίνεις να ασχοληθείς με κάτι άλλο. Κάποιοι τα κατάφεραν, εννοώ όχι σαν δουλειά, εννοώ σαν απασχόληση του μυαλού. Άλλοι δυστυχώς όχι. Μονομέρεια.

Πάντα μου έρχεται στο μυαλό από τον καιρό της ασκήσεως, όταν ανοίγοντας την τσάντα του δικηγόρου όπου έκανα άσκηση Μιχάλη Παναγιωτόπουλου να βγάλω τις δικογραφίες που ακολουθούσαν προς εκδίκηση, έβλεπα μέσα εφημερίδες και πάντα το αμερικανικό περιοδικό TIME, και πάντα θυμάμαι ότι όση ώρα περίμενε μέχρι να έρθει η σειρά να δικάσει διάβαζε το περιοδικό αυτό. Να ενημερωθεί πέρα από τα νομικά.

Έτσι, λοιπόν, εκεί που νιώθω σαν ψάρι έξω από τα νερά είναι όταν βρίσκομαι σε χώρους ή διαλέξεις που αφορούν την τέχνη. Βρέθηκα κατόπιν πρόσκλησης ένα βράδυ για μια εκδήλωση (πίεσα τον εαυτό μου να πάω) που αφορούσε τη Biennale Σύγχρονης Τέχνης, που βρίσκεται μέσα στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (αξίζει κανείς να την επισκεφθεί, αν έχει χρόνο, αν έχει διάθεση, αν τον αφήνουν τα προβλήματα, αν δεν έχει επείγουσες προτάσεις και υποθέσεις, αν δεν έχει να μαλώσει με τον χιλιοστό πελάτη που και αυτός δεν έφερε χρήματα... αν... αν... και θα φύγει η έκθεση και εμείς...)

Εκείνο το βράδυ το μυαλό απασχολήθηκε με άλλα θέματα -κάποια κατάλαβα, κάποια όχι- αλλά, όπως και να έχει, έμαθα κάποια πράγματα πέρα από τα νομικά που μου ζαλίζουν το κεφάλι (δηλαδή, αν το ανοίξεις, δεν θα βρεις και τίποτε άλλο).

Στο τέλος της περιήγησης, λοιπόν, ανάμεσα στα εκθέματα των διαφόρων καλλιτεχνών, η διευθύντρια της έκθεσης μάς έδειξε ένα σημείο όπου ήταν ένα σκαμπό και επάνω μια ποσότητα

από λευκές αφίσες και στη μέση αυτής ήταν τυπωμένο το παραπάνω ερώτημα. Αυτό ήταν το έργο του συγκεκριμένου καλλιτέχνη.

«Μπορεί να πάρετε,» είπε. Πήρα μια, λοιπόν, και μου άρεσε πάρα πολύ αυτή η αφίσα και την έχω κάθε μέρα αναρτημένη μπροστά μου.

Ερώτημα πολλαπλών χρήσεων, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλές καταστάσεις και ήταν το έναυσμα για τούτη την επικοινωνία μαζί σου, συνάμα με την ανάγνωση προσεκτικά της ομιλίας της κυρίας Προέδρου της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων Βασιλικής Θάνου- Χριστοφίλου, την οποία εκφώνησε στην πανδικαστική συγκέντρωση που είχε προκηρύξει η ένωση στις 11 Δεκεμβρίου 2013. Διαβάζοντας, λοιπόν, την ομιλία αυτή που αφορούσε τα προβλήματα των λειτουργών της δικαιοσύνης, στενοχωρήθηκα ακόμη μια φορά στα 31 χρόνια που είμαι μέσα στο κτίριο από το πρωί ως κάθε μεσημέρι όλα αυτά τα χρόνια (βλέπω το νούμερο και ανατριχιάζω), αγχώθηκα, οργίσθηκα... και το βλέμμα μου έπεσε στην αφίσα απέναντί μου: IS THIS EVER GOING TO END;

Ναι, ξέρεις γιατί;

Γιατί αυτά που η κα Πρόεδρος τόνισε, τα ακούω από το 1983 που ήμουν ασκούμενος. Γιατί ο καθένας παρουσιάζει πάντα τη μια πλευρά του θέματος. Γιατί πάντα όλα αυτά γίνονται ευκαιριακά, ως πυροτεχνήματα, λόγια που τα παίρνει ο άνεμος ή και το ποτάμι... Γιατί πολλά από αυτά εξυπηρετούν σκοπούς συνδικαλιστικούς και μόνον. Γιατί πολλά από αυτά που λέγονται και ποτέ δεν γίνονται ξεχνιούνται την επόμενη στιγμή. Γιατί πολλά από αυτά εξυπηρετούν πολιτικές σκοπιμότητες. Γιατί μόλις ικανοποιηθεί -έστω και μερικώς- το κύριο αίτημα, πάνε στο βρόντο και ξεχνιούνται οι «διεκδικήσεις» για όλα τα υπόλοιπα, που είναι και τα ουσιαστικότερα. Γιατί ποτέ δεν υπάρχει ομοφωνία μέσα στον εκάστοτε κλάδο, που διεκδικεί τα δίκαια ή άδικα αιτήματά του, και επικρατούν τόσες απόψεις όσες είναι και οι ψυχές που απαρτίζουν τον κάθε κλάδο. Όπως λέει ο λαός μας «από χίλιες καρυδιές καρύδια». 3.000 δικαστές; - 3.000 απόψεις. 50.000 δικηγόροι; - 50.000 απόψεις.

IS THIS EVER GOING TO END;

Πόσες φορές, λοιπόν, πρέπει να ακούσεις αυτά που η κα Πρόεδρος επισήμανε, πόσες φορές

για να καταλάβεις ότι τελικά κανείς δεν ασχολείται σοβαρά όλα αυτά τα χρόνια, παρά μόνο στην πολύ πάνω επιφάνεια; Γιατί αν ασχολούνταν, ή μάλλον αν υπήρχε ειλικρινής πρόθεση, θα είχαν λυθεί εκατό φορές και δε θα χρειαζόταν η κα Πρόεδρος να εκφωνήσει αυτήν τη χιλιοειπωμένη ομιλία.

IS THIS EVER GOING TO END;

Δυο πράγματα πάντα μου έρχονται στο μυαλό όταν ανοίγονται τέτοιες συζητήσεις καθημερινά με ανθρώπους που γνωρίζουν τα προβλήματα της δικαιοσύνης. Και εννοώ για ανθρώπους που είναι στα δικαστήρια ή ασχολούνται με αυτά από όποια θέση και να είναι αυτή. Δικηγόροι, δικαστές, γραμματείς (και όχι αυτούς που δεν ήταν ποτέ στα δικαστήρια, αλλά πάντα αυτοί αποφασίζουν γι' αυτά).

Το πρώτο, ότι εμείς οι τρεις ποτέ δεν ενωθήκαμε. Ο καθένας κοίταζε την πάρτη του και μόνο με την κρίση υπήρξε μια προσέγγιση και αυτή τόσο χαλαρή που ποτέ δεν έγινε πραγματικότητα.

Και το δεύτερο ότι ποτέ κανείς δεν μιλάει την απλή γλώσσα, την κατανοητή, να λέει αυτό που εννοεί και όχι να ψάχνουμε πίσω από τις λέξεις (όχι αν έρχεται ο Αλέξης...), αλλά να βρούμε αυτό που εννοεί.

Όλες αυτές οι ομιλίες, όλες αυτές οι επισημάνσεις, όλα αυτά τα 31 έτη που ακούω, ένα με δίδαξαν: ότι από αυτό που λένε εννοούν ακριβώς -ή περίπου- το αντίθετο. Όλο αυτό έχει απόλυτη ομοιότητα με τις ειδήσεις των καναλιών, σε όποιον ακόμη υποτιμώντας τον εαυτό του εξακολουθεί να παρακολουθεί.

Και εξηγούμαι τι εννοώ. Με ένα απλό παράδειγμα θα καταδείξω πόσο, μα πόσο, στημένες είναι όλες αυτές οι φθηνές συνεντεύξεις, είτε σε πληθυντικό είτε σε ενικό (νέο εφεύρημα) είτε σε γενική είτε σε δοτική, είτε στο κακό συναπάντημα... με υπουργούς και άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες, και πόσο χαμηλά μπορεί να πέσει ένας δημοσιογράφος. Τον έχει απέναντί, λοιπόν, τον «υπουργό» - ας πούμε τον αρμόδιο για τα ακίνητα και τους φόρους και τα χαράτσια. «Τι λέτε, κύριε υπουργέ, ο φόρος που μπαίνει δεν είναι μεγάλος; Πώς θα το αντέξουν οι συμπολίτες που τους μαστιάζει η κρίση και πεθαίνουν και αυτοκτονούν και που τόσα έχουν υποστεί τα τελευταία 4 χρόνια;

Και το χαράτσι, αντί για δυο χρόνια που είπατε, θα μείνει για χίλια δυο κ.τ.λ.» Σκέφτεσαι και συ ο καημένος «αυτή ήταν καλή ερώτηση, να αυτός ο δημοσιογράφος είναι με μένα, με τον πόνο μου, ρωτάει αυτό που θέλω, τον στρίμωξε, τι θα απαντήσει τώρα;» Και περιμένεις την απάντηση, σίγουρος ότι ο υπουργός δεν θα έχει απάντηση και σε ό,τι απαντήσει, ο καλός μας δημοσιογράφος θα του δώσει την επόμενη ερώτηση- επιχείρημα σαν ντιρέκτ και θα τον ρίξει νοκ άουτ.

Και πώς ξεκινάει ο υπουργός την απάντηση; Πώς; «Κύριε αναρωτώμενε, στηνηνην Γερμανία... ο φόρος των ακινήτων είναι πολλαπλάσιος από τη χώρα μας...» και συνεχίζει ακάθεκτος με επιχειρήματα εκ Γερμανίας, Σουηδίας, Ελβετίας, Λουξεμβούργου και άλλων τινών «πτωχών» χωρών... Ο κύριος υπουργός... Και το... π...ο τ...ρι... κάθεται, τα ακούει και στο τέλος συμφωνεί... «Έχετε δίκιο, κύριε υπουργέ. Να, βάζω τώρα πάνω στο τραπέζι τα 32 ευρώ που έχω, να ξεκινήσουμε όλοι οι Έλληνες να δίνουμε από τώρα το φόρο, γιατί με αυτά που γίνονται στις χώρες που αναφέρατε νιώθω άσχημα που κοροϊδεύουμε τους Ευρωπαίους συμπολίτες μας. Πάρτε τα χρήματα και αύριο καταθέστε τα στο Υπουργείο, παρακαλώ.» Αντί να σκωθεί εκείνη την ώρα, να τον αρπάξει από το γιακά και να του πει «Ποιον δουλεύεις ρεεεεε; Ποιός σε ρώτησε για τη Γερμανία;» Και, αντί να τον πετάξει από το στούντιο, συνεχίζει το δούλεμα του κόσμου που τον παρακολουθεί. Για ποια Γερμανία μιλάτε; Φέρε, κύριε υπουργέ, τη Γερμανία εδώ και τα συστήματά της και πάρε μας τα σ...α. Το Μόναχο είναι, λέει, 120% πιο οργανωμένο από ό,τι απαιτείται για μια πόλη να είναι οργανωμένη... και αυτός στηνηνη Γερμανία...

Λέει η κυρία Πρόεδρος «αποτελεί μοναδικό φαινόμενο σε σχέση με όλα τα ευρωπαϊκά δικαστήρια οι δικαστές και εισαγγελείς να ανεβαίνουν στις έδρες των ποινικών ακροατηρίων σε αυτά τα μεγάλα εφετεία με χρέωση άνω των 40 υποθέσεων στο τριμελές κακουργημάτων και άνω των 25 υποθέσεων στο πενταμελές κακουργημάτων, όταν σε οποιοδήποτε δικαστήριο οποιασδήποτε άλλης ευρωπαϊκής χώρας θεωρείται αδιανόητο να χρεώνεται ο δικαστής περισσότερες από 6 έως 8 υποθέσεις προς εκδίκαση.»

Αυτό ακούγεται τόσο όμορφο και τόσο από-

λυτα δικαιολογημένο και σωστό. Αλλά εκκινεί εκ βάθρων από λάθος θεμέλιο. Τι συγκρίνουμε τώρα; Σταφύλια με καρπούζια; Τον Μέσσι με τον Τάτο του Άρν; Μα, κυρία Πρόεδρέ μου, εκεί που αναφέρεστε οι άνθρωποι ξυπνάνε και δεν έχουν κανένα άγχος τι ώρα θα φθάσουν στη δουλειά τους. Εκεί υπάρχει πολιτισμός ευρύτερα και νομικός πολιτισμός. Δε λέω, μακάρι να είχαμε και εμείς τα ίδια εδώ, αλλά μην κάνουμε συγκρίσεις τέτοιες. Πρέπει να σκάψουμε την ελληνική γη από την αρχή για να φθάσουμε στο επίπεδό τους...

Εδώ χορεύουμε όλοι μαζί «το βαλς τα χαμένων ονείρων», αυτήν την καταπληκτική μελωδία του Χατζιδάκι που ακούω τώρα που γράφω το άρθρο. Και να ρωτήσω. Και εσείς και εγώ και όλοι την ίδια διαπίστωση έχουμε χρόνια τώρα... τα εφετεία που λέτε είναι υπερφορτωμένα σαν τάνκερ. Ποιος φταίει; Ποιος;

Το να κάνουμε απλά διαπιστώσεις και να κοιτάει ο ένας τον άλλον δε λύνει τίποτε. Μετά διαβάζω τις λέξεις: «Ευτυχώς αύξησε ο κύριος υπουργός Δικαιοσύνης τις θέσεις των δικαστών και εισαγγελέων του Β' βαθμού και έτσι θα μπορεί να επέλθει αποσυμφόρηση στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης...»

IS THIS EVER GOING TO END;

Αυτές οι λέξεις, «αύξηση των θέσεων» και «αποσυμφόρηση», μαζί με την «ταχεία απονομή της δικαιοσύνης» μου προκαλούν ναυτία χειρότερη από το να είμαι σε πλοίο σε σφοδρή θαλασσοταραχή.

Η πρώτη μου θυμίζει συνειρμικά αύξηση μισθού. Η δεύτερη ρινικά σπρέι και η τρίτη τρένα... όπως λένε «η υπερταχεία Αθηνών – Θεσσαλονίκης θα εισέλθει στην τρίτη γραμμή... οι επιβάτες...»

Κάποτε είπαν στον αντίστοιχο Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, τον Γερμανό: «Χρειαζόμαστε δέκα δικαστές ακόμη (αύξηση) για να βγει η δουλειά» και αυτός έσκυψε το κεφάλι, συλλογίστηκε, το σήκωσε, τους είδε και τους ρώτησε «Μα πού να βρούμε δέκα δικαστές;»

Ένα παράδειγμα για να δούμε τι υπάρχει πίσω από τις λέξεις αυτές.

Μίλησε ποτέ κανείς για την ποιότητα των δικαστών, αλλά και των δικηγόρων; Όλοι μιλάνε για ιδανικά μοντέλα. Μα, με τους παίκτες που έχεις

θα παίξεις. Δεν είναι όλοι Κρόιφ. Παρακολουθεί κανείς από κοντά, όταν ανέρχεται στις ανώτερες βαθμίδες της δικαιοσύνης, τι γίνεται πιο χαμηλά; Εκεί π.χ. στα μονομελή πλημμελειοδικεία ή στις τακτικές μονομελούς; Εντάξει, ζήλος υπάρχει, αγαθές προθέσεις, κανείς δε θα διαφωνήσει. Αλλά τι λένε τα αποτελέσματα; Πόσες αποφάσεις ξεφεύγουν από το τετράμηνο; Το πεντάμηνο; Το εξάμηνο; Το δωδεκάμηνο; Πόσες δικογραφίες γυρνάνε ή είναι έτοιμες να γυρίσουν;

Μετείχα πριν χρόνια σε μια δίκη με πολλούς κατηγορουμένους στο μονομελές πλημμελειοδικείο και ανάλογα πολλούς δικηγόρους να τους υπερασπιστούν. Η δίκη εκείνη, λοιπόν, κράτησε στο μονομελές 15 μέρες... ναι, 15 μέρες. Τόσες ήθελε ο δικαστής εκείνος να καταλήξει σε μια απόφαση. Η δίκη αυτή στο τριμελές πλημμελειοδικείο ως εφετείο, πόσο λέτε να διήρκησε; 3 ώρες... ναι, 3 ώρες. Τόσο ήθελε τα δικαστήρια εκείνο να καταλήξει στη δική του απόφαση. Η πρωτόδικη καταδικαστική, η απόφαση του εφετείου αθωωτική. Ο πρόεδρος του μονομελούς μετά από δυο χρόνια μετατάχθηκε σε άλλη υπηρεσία του δημοσίου και πιστεύω και αυτός και εμείς περνάμε καλύτερα.

«Ακραίο παράδειγμα,» θα μου πεις. Ή πάνε δύο αιτήσεις με ίδιο αντικείμενο π.χ. σε εισαγγελέα για αντικατάσταση κάποιου περιοριστικού με κάποιο άλλο ή για άρση αυτού. Ο ένας εισαγγελέας αποφασίζει μέσα σε δυο μέρες και ο άλλος για ίδιο θέμα σε δυο μήνες. Αντικειμενική παρατήρηση κάνω, δεν κρίνω είπα προθέσεις και ζήλο. Αυτά πώς τα θεραπεύεις; Πώς τα εξισώνεις; Να μην έχουμε τόσο μεγάλο άνοιγμα;

Το κλάσμα, λοιπόν, ποιότητα/ταχύτητα και στη δικαιοσύνη, όπως και σε όλους τους παραγωγικούς τομείς, είναι άλυτο. Καθένας (τα καρύδια που λέγαμε) θα σου πει τις δικές του απόψεις. Αλλά υπάρχουν και αντικειμενικά όρια, σαν την ομορφιά. Δεν μπορείς να βγάζεις αποφάσεις σε δυο χρόνια ή σε ένα χρόνο. Δεν μπορεί να βγάζεις ερήμην απόφαση μετά από οκτώ μήνες. Δεν μπορείς να διακόπτεις και να επιφυλάσσει για την ένσταση παραγραφής του τριμήνου της εγκλήσεως.

Για αυτό σας λέω, ποτέ δεν θα λυθούν εάν δεν τα κοιτάξουμε στα μάτια τα προβλήματα και πούμε την αλήθεια. Πιστεύω τρεις άνθρωποι της

πράξης να μαζευτούμε, σε δυο-τρεις ώρες θα έχουμε λύσεις για όλα τα ζητήματα. Τις κάνουμε ένα σχέδιο και πάμε στο υπουργείο. Ε, εκεί (αν και δεν ξέρω πώς λειτουργούν αυτά) πρέπει να υπάρχει και αληθινή πρόθεση και δυνατότητα και πολιτική βούληση (αυτές οι δυο λέξεις έπισης μου τρυπάνε τα μηνίγγια) και φυσικά πάνω από όλα το χρήμα... διότι, εάν δεν πληρώνεται αυτός που δουλεύει και παράγει και δεν υπάρχει χρήμα για υλικοτεχνική υποδομή, τι να τις κάνεις τις προτάσεις; Βράστες μαζί με τις φακές και φάτες, κρίση που είναι...

Ή αυτό που αναφέρει η κυρία Πρόεδρος, η κρίση έφερε αύξηση εγκληματικότητας και ασφυκτική (!!!) αύξηση, κυρίως στον αριθμό των ποινικών υποθέσεων. Τώρα εγώ, που δεν βλέπω αυτήν την ασφυκτική αύξηση, πειράζει; Εγώ που βλέπω κάθε μέρα ασφυκτική μείωση των παρόντων στα δικαστήρια; Πειράζει; Που τον πρώτο όροφο (πλημμελειοδικεία), μόλις πάει να αποκτήσει λίγη κίνηση, λίγη ζωή, βρε αδερφέ, έρχεται πάντα ο νόμος που παύει υφ' όρον και την κόβει... την νεκρώνει... σαν τον κόφτη που υπάρχει στα πολύ γρήγορα αυτοκίνητα. Και άδειασμα ο πρώτος όροφος.

Αυτοί οι νόμοι, που παύουν υφ' όρον, είναι χειρότεροι και πιο μόνιμοι από αυτούς με τα χαράτσια και τους μνημονιακούς, που είπαν ένα-δυο χρόνια είναι και μετά θα σταματήσουν, αλλά θα συνεχίζονται μέχρι να πεθάνουμε. Ε να, τέτοιои και χειρότεροι είναι. Και εγώ δε θυμάμαι από ποια χρονιά άρχισαν και σαν κλαδευτήρια έρχονται να κλαδέψουν χιλιάδες δίκες για την αποσυμφόρηση... ναι, για την αποσυμφόρηση (... τα ρινικά σπρέι που είπαμε).

Ασφυκτική, λοιπόν, αύξηση... μόνο που η τσέπη μας, παρά τις χιλιάδες υποθέσεις που ασφυκτούν, αδειάζει μόνιμα – αυτό πώς το εξηγείς πάλι;

Εκεί που θα συμφωνήσω είναι αυτή η αύξηση των υποθέσεων στα ειρηνοδικεία. Το λέει και η λέξη, βρε παιδιά: ειρηνο-δικεία. Ειρήνη, ηρεμία, γαλήνη... γιατί και ποιοι αποφασίσανε να τους χαλάσουμε την ηρεμία και τη γαλήνη; Κάτι μικρές υποθέσεις δικάζανε οι άνθρωποι πριν μερικά χρόνια χαλαρά και όμορφα και ξαφνικά τα-αραχή (που λέει και ο γνωστός αοιδός), σεισμοί και καταιγίδες... χιλιάδες υποθέσεις και εκτός αυτού αρκετά σοβαρές σε αντικείμενο. Και εδώ άλλο

μαγικό: αποσυμφορήθηκαν (νάτο πάλι το ρινικό σπρέι) τα πρωτοδικεία, τα φορτώσανε στα ειρηνοδικεία (κάτι σαν το στρατό μου θυμίζει σε σχέση με τους νέους και τους παλιούς), αλλά τα πρωτοδικεία ποτέ δεν αποσυμφορήθηκαν... Πώς γίνεται αυτό; Δεν ξέρω. Ο δεύτερος όροφος, πάντως, τα έδωσε μια σπρωξιά και πέσανε στο ισόγειο...

Ειλικρινά μου έρχεται να σκάψω κάτω από τα δικαστικό μέγαρο πολλά μέτρα και να δημιουργηθούν τα υπογειοδικεία... Να αποσυμφορηθούν τα καμμένα τα ειρηνοδικεία και να δικάζουν οι αρουραίοι σε λίγο... Πάσα της πάσας... Πάρε εσύ περισσότερα, γιατί αντέχεις... Για τις συνθήκες με τον εξοντωτικό φόρτο εργασίας.

Συμφωνούμε και εδώ, οι δικαστές εν πολλοίς είναι άνθρωποι που αμείβονται με μισθό και έχουν ωράριο ελεύθερου επαγγελματία. Και έχουν φόρτο εργασίας. Αλλά και ο ελεύθερος επαγγελματίας έχει το ίδιο και χειρότερο ωράριο με αυτούς, δουλεύει νύχτα μέρα, εορτές και σκόλια και αργίες, χάνεται από φίλους, συγγενείς και οικογένεια, στερούμενος προσωπικής παρομοίως ζωής και έχει από πάνω του τα φαντάσματα, που τώρα είναι πολύ πιο υπαρκτά από ποτέ, δηλαδή του τηλεφώνου που δεν χτυπάει, των πελατών που δεν έρχονται πια καινούργιοι, των απλήρωτων υποθέσεων, των τρομακτικών εξόδων που απαιτεί η διατήρηση ενός γραφείου, του ΦΠΑ, και τόσα άλλα στο κεφάλι του... δεν έχει το σίγουρο, όπως λέγεται. Έρχονται οι λογαριασμοί και τρέμει, τα έτοιμα που είχε τελειώσανε και αυτά.

Για αυτό λέω εν πολλοίς τα ίδια προβλήματα αντιμετωπίζουμε, αλλά ποτέ δεν ενωθήκαμε. Ούτε οι διοικήσεις μας ποτέ ενώθηκαν για τα απλά, τα καθημερινά προβλήματά μας.

Επανέρχομαι, όμως, εδώ πάλι στο κλάσμα ποιότητα/ ταχύτητα. Ποιός θα το λύσει; Είναι κρίμα να εξοντώνεται ένας δικαστής τόσο πολύ και από πάνω να μην έχουμε αποτελέσματα ικανοποιητικά.

Είναι σαν το ποδόσφαιρο. Έχει παίκτες που τρέχουν συνέχεια, αλλά όχι εκεί που πηγαίνει η μπάλα και κουράζονται εύκολα. Και έχει παίκτες με ταλέντο και ποδοσφαιρική ευφυΐα που, ενώ κάνουν υποδεκαπλάσια χιλιόμετρα από το συνάθλητή τους, είναι συνέχεια εκεί που είναι η μπάλα. Και να θέσω το τολμηρό ερώτημα: πρέπει να αμείβονται το ίδιο;

IS THIS EVER GOING TO END;

Για τις συνθήκες εργασίας ναι, όλοι συμφωνούμε, δεν είναι συνθήκες εργασίας αυτές. Όμως ποτέ-μα ποτέ- κανείς δεν είχε τη δύναμη εκ των Ενώσεων των Δικαστών-Εισαγγελέων ή και των Δικηγορικών Συλλόγων ή της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Δικαστικών Υπαλλήλων να πάνε στα υπουργεία και να χτυπήσουν το χέρι στο τραπέζι και να διεκδικήσουν. Με λεκτικές αποσυμπίεσεις δεν λύνονται τα προβλήματα. Πόσο επί τέλους κοστίζει ένα δικαστικό μέγαρο; Τόσα και τόσα κλάπηκαν από το δημόσιο χρήμα. Δεν μπορούσαν να κτίσουν ένα δικαστικό μέγαρο; Η πολιτική βούληση, που λέμε..

Η ειρωνεία: οι τρεις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδος έχουν τα χειρότερα δικαστικά κτίρια της χώρας. Πας στην Βέροια και δεν θέλεις να φύγεις. Σαν τον Χότζα: «Τι ψάχνεις;» ρωτάει ένας. «Ψάχνω το ρολόι μου που έχασα.» «Πού το έχασες;» τον ρωτάει ο άλλος. «Εκεί μέσα, στον αχυρώνα.» «Και γιατί το ψάχνεις εδώ;» «Γιατί εδώ έχει φως,» του απαντάει Χότζας. Έτσι και εγώ, ας έχω δικαστήρια στη Θεσσαλονίκη... στη Βέροια θα πηγαίνω να δικάζω και ας ερμηδοκάζομαι.

Το να βγαίνουμε όλοι να λέμε διαπιστωτικές παρατηρήσεις δεν οδηγεί πουθενά. Ή πράττεις ή δεν πράττεις. Έλα εδώ, κύριε υπουργέ, γιατί δεν δίνεις πέντε ευρώ να γίνουν τρία δικαστήρια στη χώρα και στοιβαζόμαστε σαν τα ποντίκια εκεί μέσα;

Στα δικαστήριά μας, πάντως, ό,τι ήταν να κλείσουν το έκλεισαν... δεν έχει άλλο... μόνο οι διάδρομοι έμειναν ελεύθεροι.

Και βέβαια, για να λέμε και του στραβού το δίκιο, όταν μια πρόεδρος που τώρα είναι εφέτης έλεγε -σε αίθουσες που έκαιγαν το καλοκαίρι και το χειμώνα πάθαινες κρυοπαγήματα- «εγώ δεν δικάζω με αυτές τις συνθήκες και όποιος θέλει να ζητήσει αναβολή» (δηλαδή το αυτονόητο), την τρέχανε πειθαρχικά...

Οπότε τι να συζητάμε και τι να λύσουμε;

Αν την μιμούνταν όλοι, όμως, και είχαν το θάρρος και το υποστηρίζαμε, γραμματείς και δικηγόροι, τότε το πρόβλημα θα λύνονταν σε μια βδομάδα... λεκτικές αποσυμπίεσεις είπαμε.

Όποιος πράττει το αυτονόητο βρίσκει το μπελά του και γι' αυτό μετά κανείς δεν μιλάει... και τα προβλήματα διαιωνίζονται.

Για την ασφάλεια και τα μέτρα, φυσικά, εδώ είναι κοινός τόπος και συμφωνούμε με την Πρόεδρο. Αυτό είναι θέμα υπουργείου, άλλο που ασχολείται με πολύ πιο σοβαρά θέματα. Τώρα, αν σφαχτεί και κανένας γραμματέας, δικηγόρος, ή δικαστής καμιά μέρα από κανέναν περίεργο εκεί μέσα, όπως πριν από λίγο καιρό παρά λίγο να γίνει στην Αθήνα, μετά θα λέμε τα ίδια και τα ίδια... έπρεπε και έπρεπε, και ποιος έφταιγε... κ.τ.λ.

IS THIS EVER GOING TO END;

Και τέλος αναφέρει «η απονομή της δικαιοσύνης δεν αρκεί να είναι μόνο ταχεία, αλλά και ποιοτική πρωτίστως» και περιμένεις να ακούσεις για το πώς θα γίνει ποιοτική. Ο κυριότερος παράγων, λέει, για την ποιοτική δικαιοσύνη είναι η ανεξαρτησία των δικαστών... Ε; Και για την ανεξαρτησία το Σύνταγμα επιτάσσει την ειδική μισθολογική μεταχείριση για τους λόγους που αναφέρονται σε αυτό...

Εντάξει, εγώ πήγα θεωρητικό εκείνα τα χρόνια στο γυμνάσιο και όχι πρακτικό, γιατί τα Μαθηματικά δεν τα κατείχα τόσο καλά όσο Ιστορία, Αρχαία, Έκθεση και Λατινικά. Με τις εξισώσεις δεν τα έβγαζα καλά πέρα. Ταχύτης = Ποιότητας = Ανεξαρτησία = Ειδική Μισθολογική Μεταχείριση. Εγώ άλλη εξίσωση θα διατύπωνα, αλλά μάλλον θα με έκοβε ο καθηγητής.

Δηλαδή, εκείνος ο δικαστής του μονομελούς και μετέπειτα μεταταχθείς, αν ήταν πιο ανεξάρτητος και είχε ειδική μισθολογική μεταχείριση, θα την τελείωνε σε 5 αντί σε 15 μέρες τη δίκη;

Τέλος πάντων, εγώ λέω «αδέλφια ήμαστε όλοι εκεί μέσα», όπως άλλωστε όλοι οι άνθρωποι μεταξύ τους... Ενωμένοι πετυχαίνουμε... Αν κοιτάει καθένας την πάρτη του, θα πεθαίνουμε κάθε μέρα μαζί με τα κτίρια αυτά τα πεθαμένα, μέσα σε διαπιστώσεις και μόνον διαπιστώσεις...

Δεν περιμένω τίποτε καλύτερο να γίνει. Αυτό έδειξε η πράξη.

Μα και ο σημερινός υπουργός Δικαιοσύνης, εισαγγελέας ήταν... Είχα γράψει σε άλλα άρθρα, πάντα, παντού, υπάρχουν γρανάζια αόρατα που σταματάνε το αυτονόητο, το απλό, το λογικό. Πάντα, παντού, κανείς δεν μιλάει τη γλώσσα την απλή, την εύληπτη και να λέει αυτό που εννοεί. Πάντα κάνει συγκρίσεις άσχετες τελείως, που παραπλανούν ή παροδηγούν. Όπως λένε, δεν μπο-

ρείς «να βάλεις νέον οίνον σε παλαιά ασκιά». Εδώ δεν ισχύει το άσμα «τι Λοζάνη, τι Κοζάνη». Εδώ είναι ακριβώς το αντίθετο: άλλο Λοζάνη (Ευρώπη) και άλλο Κοζάνη (Ελλάδα).

Την ώρα που συμπλήρωνα το άρθρο διάβασα στο διαδίκτυο ότι ο κύριος υπουργός μίλησε στην Ένωση και είπε ότι τα αιτήματα είναι δίκαια και θα καταβληθούν τα αναδρομικά που οφείλονται οπωσδήποτε μέχρι το Μάρτιο του 2014 (τα αιτήματα είναι δίκαια... το εξής ένα...) Και διάβασα και κάτι ακόμη, πολύ καλό – είπε ότι βρίσκεται στα σκαριά νομοσχέδιο και θα δημιουργηθεί δικαστική αστυνομία. Θεσμός πολύ καλός που ισχύει στην Ευρώπη και γι' αυτό καταλήγουν στα ακροατήρια 6 ή 8 υποθέσεις, όπως ανέφερε η κυρία Πρόεδρος, στα ακροατήρια και όχι 30 ή 40... Ας δούμε και αυτό, αααν θα γίνει. Μακάρι.

Εν πάση περιπτώσει, όλα αυτά αφορούν βιώματα ενός ανθρώπου που δυστυχώς στη ζωή του δεν έμαθε και δεν έκανε τίποτε άλλο από αυτό που λέγεται «δικηγορία μαχόμενη». Που μπήκε σε αυτό το ίδιο δικαστικό μέγαρο την 1-6-1983 και δυστυχώς ακόμη βολοδέρνει μέσα σε αυτό. Όχι σαν μερικούς πολιτευτές-βουλευτές ή και υπουργούς (που είναι και δικηγόροι), που στο βιογραφικό τους γράφουν για τη δικηγορία που δεν έκαναν ποτέ (και ο Μητσοτάκης, μου λένε φίλοι μου από Αθήνα, ότι πριν μερικά χρόνια έπαιρνε μέρισμα από το Δ.Σ.Α.), που σου στέλνουν φυλλάδια προεκλογικά -πανάθεμά τους- με την προσφώνηση «συνάδελφε...»

Το ρεζουμέ της ιστορίας είναι ότι οι άνθρωποι της πράξης (δικαστές, δικηγόροι και γραμματείς) ποτέ δεν αποφάσισαν για τα προβλήματά τους. Ίσως γιατί δεν ρωτηθήκαν, ίσως γιατί και αυτοί αδιαφόρησαν, ίσως γιατί ποτέ δεν είχαν το θάρρος να μπουν μπροστά, ίσως γιατί και όποτε μπήκαν τους αγνόησαν, τους άκουσαν, τους χαιδεψαν την πλάτη με υποσχέσεις (ποιοι είναι αυτοί;) και τίποτε δεν έγινε.

Αποφασίζουν πάντα κάποιοι άλλοι γι' αυτούς. Αν αποφασίζαμε εμείς, θα τα είχαμε λύσει προ πολλού και θα πίναμε καφέ στην όμορφη παραλία της πόλης μας. Γιατί από δικαστικό μέγαρο, βράσε όρυζα...

IS THIS EVER GOING TO END;

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΒΑΤΡΑΧΟΥ

58

Γ. Τσαρμπουλίδης
Δικηγόρος

Ιύπνησα αλαφιασμένος και η κραυγή που μου ξέφυγε με τρόμαξε διπλά. Οι χτύποι της καρδιάς μου ακούγονταν σαν ξυπνητήρι στην ησυχία της νύχτας. Σηκώθηκα σιγά σιγά και ακουμπώντας στους τοίχους έφτασα ως τη βρύση, να πω λίγο νερό, να καλμάρω κομμάτι, να διώξω το σατανά από μέσα μου. Τι φρικιαστικό όνειρο. Συνήθως τα όνειρά μου είναι γλυκά και δημιουργικά κάποιες φορές, αφού, υπνώντων, βρίσκω ενίοτε λύσεις σε νομικά θέματα που με ταλανίζουν ολημερίς. Θέλω να πω, παρεμπιπτόντως, ότι οι δικηγόροι δουλεύουν ακόμη και στον ύπνο τους (δηλαδή η πλήρης σύνταξη γι' αυτούς πάει στα 80 χρόνια δουλειάς). Βγήκα στο μπαλκόνι να με χτυπήσει δροσερός αέρας, άναψα κι ένα τσιγάρο και συλλογιζόμουν τ' όνειρο.

Σε μια κατσαρόλα με καυτό νερό ρίξανε, λέει, μέσα ένα βάτραχο. Αυτός ακαριαία τινάχτηκε σαν ελατήριο στον αέρα, έβαλε όλα του τα δυνατά και έπεσε έξω. Γλύτωσε, ο φουκαράς. Αυτό δεν τους άρεσε και τόσο. Σκέφτηκαν, λοιπόν, να τον βάλουν σε κατσαρόλα με νερό σε θερμοκρασία περιβάλλοντος. Προοδευτικά αύξαναν τη θερμοκρασία του νερού και πρόσεχαν μη τους ξεφύγει τίποτε. Από ένα σημείο και μετά, προϊούσης της θερμοκρασίας -δεν συγκρατώ ανούσιες λεπτομέρειες- ο βάτραχος έπεφτε προοδευτικά από το στάδιο της υποτονικότητας σ' αυτό της ατονίας, του λήθαργου, του κόματος, ώσπου γύρισε ορι-

στικά ανάσκελα. Δε γλύτωσε αυτή τη φορά. Το πείραμα επανελήφθη, ώστε τα συμπεράσματα να είναι τεκμηριωμένα, ασφαλή και ανακοινώσιμα σε επιστημονικά συνέδρια και όπου αλλού δει.

Ο γηραλέος γιαλάκας, με σκαμμένο το πρόσωπο από ρυτίδες μισανθρωπιάς (αυτό που μεταξύ μας, δηλαδή, λέμε σκατόφατσα), επικεφαλής της ομάδας, χαιρέκακα ικανοποιημένος από την έκβαση του πειράματος, έδωσε εντολή για την παύση των ερευνών. Απεσύρθη εις το ιδιαίτερον γραφείον του, άνοιξε τον υπολογιστή του, έγραψε μια ιερογλυφική διεύθυνση παραλήπτη, συνέταξε και απέστειλε το κάτωθι κείμενον.

Αξιότιμοι κ.κ.

Έχομεν εις το τσεπάκι μας την λύσιν, ήτις δύναται να θεραπεύσει, λέγω, τας φαυλοκρατικές χώρας του νοτίου υπογαστρίου σας από την ανίατον νόσον της υπερχρέωσης, πριν αυτή μεταδοθεί – φεύ – και προς Υμάς.

Η συνταγή μας είναι επιστημονικώς τεκμηριωμένη, εγγυάται δε τον εν μακαριότητα βέβαιον θάνατον του ασθενούς.

Δια πλείονας πληροφορίας (ακατάληπτος ηλεκτρονική διεύθυνσις)

Μετά τιμής.

Ρε συ, κάτι μου θυμίζουν αυτά, αλλά δεν κολάνε. Εκείνος, ο δικός μας, μιλούσε για χειρουργική κλίνη και με πάθος για την ίαση του ασθεν-

νούς, τρομάρα του. Καμιά φορά μιλούσε και για κάνα καταγματάκι που θέλει το γύψο του. Πόσο θα κρατήσει, θα περάσει, κάταγμα είναι, και πέ-
ρασε. Αυτοί, αν κατάλαβα καλά, για θυμαράκια μιλάνε. Άμα πας εκεί, δε γυρίζεις πίσω και μέ-
χρι να πας, η ψυχή σου βγαίνει κάθε μέρα. Και
πώς να πας, αφού δεν υπάρχει ούτε ένα δίφρα-
γγο για το βαρκάρη. Δηλαδή, στη μέση του που-
θενά, ρε κερατάδες;

Αλλά ας επανέλθομεν εις τ' όναρ. Δεν πρόλαβε
ο τύπος να κλείσει τον υπολογιστή και από τρεις
μεριές συγχρόνως έλαβε επιστολές εκδήλωσης
άμεσου και κραυγαλέου ενδιαφέροντος. Ζητού-
σανε παρουσίαση του προγράμματος σε βάθος,
με λεπτομέρειες και με όλες τις παραμέτρους και
δε συμμαζεύεται. Το ραντεβού κλείστηκε αυθω-
ρεί και οι τρεις, σα μαθητούδια, ακούγανε τον
γιαλάκια με ανοιχτό το στόμα.

Αυτός, για να φαιδρύνει την ατμόσφαιρα, γιατί
τέτοιο είναι και το χιούμορ τους, τους παρουσί-
ασε αρχικά το πείραμα του Βατράχου, και επει-
δή οι άλλοι είχαν κάποιες απορίες, δε μιλάμε για
ενδοιασμούς, τους τα 'πε με τ' όνομά τους, στη
μαλλιαρή και με πάσα λεπτομέρεια, γιατί υπάλλη-
λοι είναι οι άνθρωποι, δίνουνε λογαριασμό στους
παραπάνω, που τους διορίσανε, μη κάνουν κάνα
λάθος και βρούνε και το μπελά τους.

Κύριοι, την προσοχή σας, παρακαλώ. Έστω το
παράδειγμά μας η Ελλάς. Φεσωμένη ως τα μπού-
νια και με σάπιο, κατ' επεικλή έκφραση, πολιτι-
κό-θεσμικό ιερατείο. Εσείς τα λεφτά σας, έτσι κι
αλλιώς, τα έχετε πάρει και με το παραπάνω από
το μέχρι τώρα αλισβερίσι σας μαζί τους. Τώρα εί-
ναι η ευκαιρία να τους πάρετε και τα ρέστα, κοι-
νώς τα σώβρακα και, αν θέλετε, να τους εξώσε-
τε κιόλας και να τελειώνετε μια και καλή μ' αυ-
τούς. Η χώρα είναι γωνιακό περιβόλι με όλα τα
καλούδια. Για να το καταλάβουνε καλά αυτό και
για να ανεβάσει το ποσοστό της προμήθειάς του,
τους είπε κι ένα παραμύθι. Όταν, λέει, ο Θεός
μοίρασε στα έθνη τη γη που έπλασε, τους Έλλη-
νες τους άφησε στην απέξω. Αυτοί τρέξανε, τον
πάσανε, βάλανε λυτούς και δεμένους, λαδώσανε
αρχαγγέλους να μεσολαβήσουν, κάνανε απεργί-
ες διάφορες (απραγίας, πείνας, δίψας), απειλού-
σαν ότι θα διαδώσουν παγκοσμίως την αθεΐα, θ'
αφήσουν άνεργο και τον ίδιο. Τρομάξανε και τον
ίδιο τον Θεό. Τους λέει, λοιπόν, εντάξει, έχω

κρατήσει για μένα ένα μικρό περιβόλι σ' εκείνη
τη γωνιά για τις διακοπές μου στη γη, πάρτε το.
Αλλά συγχρόνως τους καταράστηκε κιόλας. Πό-
σοι Έλληνες έχουν χαρεί τον τόπο τους; Δε μι-
λάμε για τις γνωστές οικογένειες και το υπηρε-
τικό προσωπικό. Άρα το πρόβλημά μας είναι το
πόπολο. Αλλά και αυτό δεν είναι άλυτο. Το τά-
ιμιγκ σας ευνοεί. Τώρα είναι ναρκωμένοι ακόμη
από την πολλή ευμάρεια, που ποτέ τους δεν εί-
χαν δει. Εκεί θα πατήσετε. Θα τους κόβετε μι-
σθούς, συντάξεις, παροχές, εφόδια, θα αυξάνε-
τε τους φόρους, εισφορές, επιτόκια και πανωτό-
κια, ξέρετε εσείς από αυτά, αλλά, προσοχή, θυ-
μηθείτε το πείραμα του Βατράχου, σιγά σιγά, ενώ
συγχρόνως θα τους δίνετε την ελπίδα, με κανέ-
να καροτάκι θηβών, που είναι και θανατηφόρο,
ότι σε δύο τρία χρόνια το πολύ τα πράγματα θ'
αρχίσουν να στρώνουν. Μπόρα είναι, θα περά-
σει, κάπως έτσι. Τα πορίσματα από άλλες μελέτες
μας λένε ότι αυτοί, επειδή, αν και ξύπνιοι κι ερ-
γατικοί, τους αρέσει πολύ το μπαλαμούτι, έχουν
και κάτι φοβίες, μη τους τα πάρουν τα κομμού-
νια ή τα κομμουνιστοειδή (το ότι οι δικοί τους
τους πήραν και τα βρακιά και τη μπουκιά δεν το
βλέπουν) και είναι και κομμάτι παρτάκηδες, θα
προσπαθούν ο καθένας να κρατήσει με νύχια και
με δόντια ό,τι έχει αποκτήσει. Αλλά εσείς με τον
τρόπο σας θα τους ρίχνετε κάθε φορά ένα σκα-
λί πιο κάτω. Αυτοί το βιολί τους κι εσείς το δικό
σας, δηλαδή και το δικό τους το δικό σας σκοπό
θα παίζει. Πόσο θ' αντέξουν; Όταν θα διαπιστώ-
σουν ότι κανένας μόνος του δεν μπορεί να σω-
θεί, δεν θα έχουν τη δύναμη να πάρουν τα πό-
δια τους, τους καθαρίσατε σαν αυγά και είστε τα
απόλυτα αφεντικά. Κόβετε και ράβετε στα μέτρα
σας. Και, πού 'στε, στην όλη προσπάθεια θα έχε-
τε, εξ ορισμού, την αμέριστη βοήθεια, συνδρομή
και συμπαράσταση του πάσης φύσεως και βαθμί-
δας πολιτικού, ούτως ειπείν, προσωπικού τους.
Άλλοι εξ ευηθείας, γιατί δεν πρόλαβαν να δια-
βάσουν τι ψήφιζαν, μη τους αδικούμε όλους, άλ-
λοι τρώγοντας έρχεται η όρεξη και άλλοι εκ προ-
μελέτης, θα είναι στο πλευρό σας, πιστεύοντας
ότι επιτελούν θεάρεστο και πατριωτικό καθήκον.

Και, για να συνέλθω, ύστερα απ' όλα αυτά τα
τόσο τρομακτικά, θυμήθηκα τον θείο Μ. Μπρεχτ.
Αν, λέει, αγωνιστείς μπορεί και να χάσεις. Αν δεν
αγωνιστείς, είσαι ήδη χαμένος.

[Ημέρα Ελλήνων Νομικών 2013]

60

Η ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ, Η ΑΓΑΘΗ ΤΟΥ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΑΛΑΝΤΩΝ ΤΟΥ*

[Θεσσαλονίκη, 3/10/2013]

Νικόλαος Μόσχος, Δικηγόρος

Παναγιώτατε, τίμιο πρεσβυτέριο, σεβαστοί εκπρόσωποι των αρχών, αγαπητοί συνάδελφοι νομικοί, ευσεβές εκκλησίασμα,

Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή και εξαιρετικό προνόμιο η ανάθεση εκφώνησης του πανηγυρικού λόγου, στη μνήμη του εορταζόμενου σήμερα αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου, τον οποίον ιδιαίτερα τιμούμε και ευλαβούμεθα όλοι μας.

Οι μάρτυρες, αλλά και όλοι οι άγιοι, αποτελούν τη ζωντανή απόδειξη της αλήθειας των λόγων του Χριστού και της απόδειξης ότι το Ευαγγέλιο μπορεί να εφαρμοστεί. Οι άγιοι απολαμβάνουν τιμή και δόξα στη Βασιλεία των ουρανών, εξακολουθούν να είναι ζωντανοί και να αποτελούν αιώνιο παράδειγμα μίμησης για όλους τους ανθρώπους. Για το λόγο αυτόν η Εκκλησία μας προτρέπει να παραδειγματιστούμε από το φρόνημα και τη ζωή τους, υπενθυμίζοντάς μας το «Μνήμη Αγίου, μίμησης Αγίου».

Η ζωή των αγίων της Εκκλησίας μας αποτελεί πρόκληση και αφύπνιση για την ορθόδοξη συνείδησή μας, προτρέποντάς μας να αναζητήσουμε ένα λι-

**Πανηγυρικός λόγος στη μνήμη του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου*

γότερο υλιστικό τρόπο ζωής στη δική μας καθημερινότητα. Είναι οι άγιοι που αξίζουν την τιμή της Εκκλησίας μας, αφού η ζωή τους εμπνέει, το παράδειγμά τους καθοδηγεί και τα έργα τους στηρίζουν τους ανθρώπους στον πνευματικό τους αγώνα. Ένας τέτοιος μεγάλος μάρτυρας, ομολογητής και άγιος της Εκκλησίας μας είναι και ο άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης. Η αγαθή του προαίρεση, η δυνατότητα του πίστη και αφοσίωση προς τον Χριστό, η σοφία και η σύνεσή του ταυτισμένη με το αίσθημα της δικαιοσύνης, τα εμπνευσμένα συγγράμματά του, αλλά και το φρικτό του μαρτύριο, έχουν καταστήσει τον άγιο Διονύσιο ως έναν από τους πιο αγαπητούς αγίους στην Ελλάδα, ιδιαιτέρως δε στο χώρο των νομικών.

Η ζωή και το μαρτύριο του αγίου είναι δύσκολο να αφήσει ανεπηρέαστο το σύγχρονο άνθρωπο. Για το λόγο αυτό πιστεύω πως οφείλουμε να θυμόμαστε κάποια χαρακτηριστικά γεγονότα που αναφέρονται στη ζωή και την προσωπικότητά του. Σύμφωνα με τον Συναξαριστή, ο άγιος Διονύσιος γεννήθηκε στην Αθήνα, το ένατο έτος μετά τη γέννηση του Χριστού και διακρινόταν για την ψυχική του ευγένεια, τη σοφία, τη σύνεση και τη ρητορική του δεινότητα. Ήταν ηθικότατος, δίκαιος, ακέραιος και ενάρετος, ζούσε ως Χριστιανός προτού γίνει Χριστιανός. Διέφερε από τους Χριστιανούς μόνο ως προς την πίστη, ενώ με τον τρόπο ζωής και με τα έργα του έμοιαζε καταπληκτικά με τους Χριστιανούς. Αναδείχθηκε άξια Δικαστής του Αρείου Πάγου εφαρμόζοντας πιστά το νόμο της συνείδησης, τον άγραφο αυτό νόμο του Θεού, και όλοι τον θαύμαζαν για τη δικαιοσύνη του. Τα ιστορικά γεγονότα είναι πραγματικά εντυπωσιακά. Ο άγιος την ημέρα και την ώρα της Σταύρωσης του Χριστού βρισκόταν στην Ηλιούπολη της Αιγύπτου, την οποία είχε επισκεφτεί για να συμπληρώσει τις σπουδές του. Τότε βλέποντας τον ήλιο να σκοτεινιάζει εν μέσω της ημέρας, (φαινόμενο πρωτοφανές και ανεξήγητο), παρότι αγνοούσε την ύπαρξη του Χριστού, ομολόγησε ασυναίσθητα περί της Θεότητάς Του, λέγοντας «ή Θεός πάσχει ή το παν απόλλυται» (δηλαδή ή κάποιος Θεός υποφέρει ή χάνεται ο κόσμος»). Τόσο δε του έκανε εντύπωση το γεγονός αυτό, ώστε η ημερομηνία και η ώρα που συνέβη τούτο τού έμειναν για πάντα ανεξίτηλα στη μνήμη του.

Δέκα εννιά χρόνια μετά ο άγιος Διονύσιος ο Αρε-

οπαγίτης, ως επιφανής αθηναίος δικαστής, παρακολουθούσε στον Άρειο Πάγο την υπέροχη ομιλία του Αποστόλου Παύλου, ο οποίος, με αφορμή ένα βωμό αφιερωμένο στον άγνωστο Θεό, μίλησε στους σοφούς Αθηναίους, δείχνοντάς τους τον αληθινό Θεό και ορίζοντας τη σχέση του Θεού με τον κόσμο.

Η ομιλία αυτή είχε ως αποτέλεσμα ο επιφανής αθηναίος Δικαστής να πιστέψει στον Χριστό, ανταποκρινόμενος άμεσα στο κάλεσμα του Ουρανίου Πατρός μέσω του Αποστόλου Παύλου. Η μεταστροφή αυτή τον οδήγησε να ενστερνισθεί το χριστιανικό λόγο. Σύντομα και με τη χάρη του Θεού κατάφερε να συνδυάσει, πρώτος αυτός, τον ανθρώπινο νόμο με το νόμο που αποκάλυψε ο Θεός. Με την τόλμη, την αγαθή προαίρεση, τη διαίσθηση και τη διορατικότητά του, διέκρινε την αλήθεια αυτών που κήρυττε ο Απόστολος Παύλος και χωρίς πολλές περιστροφές και σκέψεις πίστεψε στο Χριστό, προσφέροντας στους ανθρώπους μοναδικό παράδειγμα μεταστροφής και μετανοίας. Φιλοξένησε τον Απόστολο Παύλο στο σπίτι του και εκεί είχε την ευκαιρία να ακούσει με κάθε λεπτομέρεια για την ενσάρκωση του Υιού του Θεού, για το Πάθος και την Ανάστασή του. Όταν μάλιστα άκουσε για το σκοτισμό του ηλίου που έγινε την ώρα της Σταύρωσης, θυμήθηκε το γεγονός του οποίου έγινε αυτόπτης μάρτυρας στην Αίγυπτο. Τώρα πια δεν είχε καμία αμφιβολία ότι ο Χριστός που κήρυττε ο Απόστολος Παύλος ήταν ο αληθινός Θεός. Από τότε ο άγιος δόθηκε πλέον ολοκληρωτικά στον Χριστό, βαπτιζόμενος μαζί με την οικογένειά του. Ο άγιος Διονύσιος προσφέρει στον Θεό όλα του τα χαρίσματα. Από την ημέρα της μεταστροφής του και μετά παραδίδει την ψυχή του για να κατοικήσει μέσα της ο Θεός. Ζει ως ένας ισόβιος στρατιώτης του Χριστού. Απαρνείται δήμους, δικαστήρια, περιφανή κοινωνική θέση, πλούτο και κοινωνική καταξίωση. Ακολουθεί με μεγάλη προθυμία ψυχής τον Χριστό, έχοντας ως διδάσκαλο και οδοδείκτη τον Απόστολο Παύλο. Μαζί δε με όλα του κόσμου τα τίμια και ένδοξα αφήνει και την αρχαία φιλοσοφία, για να αποκτήσει την αληθινή χάρη του Θεού. Πλουτίζει σε χριστιανικό ήθος, επιδεικνύει έναν τέλειο τρόπο ζωής και γίνεται με το λόγο και την πράξη του πνευματικός οδηγός πολλών Αθηναίων. Η πνευματική του αυτή ανάταση τον αναδεικνύει άξιο Επίσκοπο της Εκκλησίας των Αθηνών.

[Ημέρα Ελλήνων Νομικών 2013]

62

Η προσέλευση του αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου στο Χριστιανισμό είναι ένα μεγάλο ιστορικό γεγονός, αφού ο άγιος ως προσωπικότητα ξεχωριστή στην κοινωνία της πόλεως των Αθηνών συμβολίζει τη μετακίνηση από τον ελληνισμό στο χριστιανισμό. Αποτελεί την πρώτη γέφυρα, με την οποία ο ελληνισμός ενώνεται με τη νέα θρησκεία. Ο άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης εισάγει τη χριστιανική απάντηση ως συνέχεια στην αρχαιοελληνική δικαιοσύνη και πρακτική. Επιτυγχάνει τη ζεύξη της κλασικής σκέψης με την Ευαγγελική Αποκάλυψη. Με τα συγγράμματά του αλλά και τη σοφία του, κατέστησε τη φιλοσοφία και τη θύραθεν παιδεία θεραπεινίδα της χριστιανικής σοφίας. Φυσικά είχε την τύχη των περισσότερων πρώτων Χριστιανών και μαρτύρησε με φρικτό θάνατο το έτος 95 μ.Χ.

Αν σε κάτι αξίζει πραγματικά να σταθούμε, είναι στην ταχύτητα της μετάθεσης της ψυχής του αγίου από την ειδωλολατρική πλάνη στη χριστιανική αλήθεια. Το γεγονός αυτό δεν συνέβη ούτε καν στους σπουδαιότερους των Αποστόλων, όπως ο Πέτρος, ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, οι οποίοι -παρά το ότι ήταν αυτόπτες μάρτυρες αναρίθμητων θαυμάτων- εν τούτοις δίσταζαν και δεν είχαν απαλλαγεί τελείως από τις αμφιβολίες τους σχετικά με το πρόσωπο του Χριστού. Ο Απόστολος Θωμάς μάλιστα, ο οποίος ήταν μαθητής του Χριστού και έζησε κοντά του θαυμαστές καταστάσεις, δυσκολεύτηκε να πιστέψει στην Ανάσταση, αναγκάζοντας τον Κύριο να αναφωνήσει «Μακάριοι οι μη ιδόντες και πιστεύσαντες».

Ο άγιος Διονύσιος Αρεοπαγίτης αποτελεί μία λαμπρή εξαίρεση στο ακροατήριο του Αποστόλου Παύλου. Αυτή η ταχύτητα της μεταστροφής του αποδεικνύει περίτρανα την αγαθή του προαίρεση. Πόσο, δηλαδή, εύκολα και σύντομα αποδέχτηκε το καλό, προφανώς διότι η ψυχή του είχε την κλίση προς αυτό. Όπως μάλιστα γράφει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, «το παν προαίρεσις, θεός γαρ ουκ άκοντα σώζει βία», δηλαδή «το παν είναι η θέλησις και ο θεός δε σώζει με την βία αυ-

τόν που δεν το θέλει».

Κατά τα φαινόμενα ήταν θεία Οικονομία, αφού κάθε ψυχή που διακρίνεται για την αγαθή της προαίρεση έχει τη δύναμη και τη δυνατότητα, όταν της δοθεί η ευκαιρία, να γνωρίσει τον Χριστό πολύ σύντομα. Η μεταστροφή του αυτή μας αποδεικνύει ότι όλα πραγματικά εξαρτώνται από τη βούληση του ανθρώπου και όχι από το φυσικό του χαρακτήρα. Γι' αυτό είναι δυνατόν και η πιο αμαρτωλή ψυχή να φτάσει με τη μετάνοια σε ύψη πνευματικής ομορφιάς, όπως πάλι είναι δυνατόν η πιο αγνή ψυχή, αν δείξει αμέλεια και ραθυμία, να καταντήσει στην έσχατη ασχήμια.

Ο άγιος ξεκινά έτσι μία νέα ζωή και συμπεριφορά, που την χαρακτήριζε η απόλυτη εμπιστοσύνη στην πρόνοια του Θεού. Αποφασίζει να εργασθεί δραστήρια για τη νέα θρησκεία, διδάσκοντας, συμβουλευοντας και ελέγχοντας τους συμπολίτες του, γινόμενος έτσι «τοις πάσι τα πάντα, ίνα τους πάντας σώσει». Από τη στιγμή εκείνη ο άγιος Διονύσιος, ως καλός πηδαλιούχος και κυβερνήτης, κυβέρνησε με ασφάλεια και σωφροσύνη το σκάφος της Εκκλησίας, οδηγώντας το ποίμνιό του προς το λιμάνι της σωτηρίας. Αγωνίζεται σθεναρά υπέρ του δικαίου, των αρχών και των αξιών που πρέπει να διέπουν τη ζωή όλων και υπέρ της αρετής, της υπομονής και της αγάπης, χωρίς δειλία, μικρότητες και φόβο, στηριζόμενος στο στέρεο θεμέλιο του Ιησού Χριστού.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα της προσωπικότητας του αγίου είναι η απόλυτη αξιοποίηση των ταλάντων που του χάρισε ο Θεός, μετατρέποντας τον δίκαιο Δικαστή Διονύσιο σε άγιο Διονύσιο. Αγωνίζεται με όλες του τις δυνάμεις υπέρ του Ευαγγελίου, λαμβάνοντας τελικά τον στέφανο της Δικαιοσύνης. Πολλαπλασιάζει με σύνεση τα χαρίσματα, που του έχει χάρισε πλουσιοπάροχα ο Θεός, και τα διαθέτει όχι για τον εαυτό του, αλλά για τους άλλους, αναδεικνύοντας τον ίδιο «άριστο οικονόμο των δωρεών του Θεού».

Αξιοποιεί με τρόπο μοναδικό τα τάλαντα που του χάρισε ο Θεός, υπηρετώντας με ακρίβεια τις εντο-

λές Του, έχοντας ως μοναδικό σκοπό του την κατά χάρη θέωση. Δημιουργεί με τη ζωή του ένα πνευματικό πρότυπο. Δείχνει το δρόμο, τον πραγματικό σκοπό, για τον οποίο έχουμε πλασθεί οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, που συχνά εγκαταλείπουμε για τα κοσμικά αγαθά και τις πρόσκαιρες απολαύσεις. Μελετώντας το βίο του τιμώμενου αγίου, μπορούμε όλοι να απαλλαγούμε από τον εγωκεντρικό τρόπο που αντιμετωπίζουμε τις καθημερινές μας σχέσεις, να ξεπεράσουμε τη φιλαυτία και την ανθρωποκεντρική μας εμμονή, να βγούμε από τον αυτονομημένο λογικό εαυτό μας, να μάθουμε να αγαπάμε αληθινά τόσο τον πλησίον μας, όσο και τον ίδιο τον Θεό, οικονομώντας και για την πνευματική ζωή και όχι μόνο για τις βιοτικές μας μέριμνες. Με αυτόν τον τρόπο θα βρούμε το χαμένο μας εαυτό και την ελπίδα να ζήσουμε σε μια κοινωνία για την οποία πραγματικά πλασθήκαμε, μια κοινωνία στην οποία θα μπορούμε να ανοιγόμαστε, να επικοινωνούμε και να χαιρόμαστε ο ένας τον άλλον πραγματικά και με μέτρο και όχι φίλαυτα και με πλεονεξία.

Η σημερινή εορτή δεν πρέπει να περάσει ως μια τυπική παρουσία σε μια τυπική υποχρέωση. Δεν αποτελεί κοσμικό γεγονός. Ούτε παράδοση που την τηρούμε επειδή την βρήκαμε. Την ημέρα αυτή μας δίδεται η αφορμή να γίνουμε μιμητές του αγίου. Στο δικό μας μέτρο. Με τις δικές μας δυνάμεις. Το πρότυπο του βίου και το υπόδειγμα συμπεριφοράς του αγίου Διονυσίου επαληθεύει μάλιστα, ιδιαίτερα σε εμάς τους νομικούς, αυτό που αναφέρεται στην Αγία Γραφή, πως με το μέτρο που κρίνουμε, θα κριθούμε. Στη σημερινή εποχή της απόγνωσης και της έλλειψης προτύπων, ο άγιος Διονύσιος, μα πάνω από όλα ο ίδιος ο Χριστός, ως δίκαιος κριτής, αποτελούν για το χώρο μας οδηγούς για την

ορθή εξάσκηση του λειτουργήματός μας.

Ως προστάτη όλων όσων ασχολούνται με τη νομική επιστήμη και την εφαρμογή των κανόνων δικαίου, απευθυνόμαστε στον άγιο Διονύσιο, από τα βάθη της καρδιάς μας και του ζητούμε να καθοδηγεί τη σκέψη μας, να μας φωτίζει και να πρεσβεύει στον Κύριο υπέρ ημών. Αυτό είναι που χρειαζόμαστε. Αυτό ζητούμε κάθε φορά όλοι όσοι εμπλεκόμαστε στην απονομή της δικαιοσύνης.

Η Δικαιοσύνη, αγαθό θεμελιακό και ακρογωνιαίος λίθος για το βίο των ανθρώπων και των κοινωνιών, αποτελούσε και αποτελεί μία επιτακτική ανθρώπινη ανάγκη. Όλοι όσοι συμμετέχουμε στην απονομή της δικαιοσύνης, πέρα από την επαρκή γνώση της νομικής επιστήμης και των κανόνων δικαίου, θα πρέπει να διαθέτουμε ηθική, συνείδηση, αίσθηση δικαίου, διάκριση, υπομονή, επιείκεια και ευγνωμοσύνη στο Θεό. Όλα τα παραπάνω βέβαια, με γνώμονα την προσφορά προς τον συνάνθρωπο με εκτίμηση και αληθινή αξιοπρέπεια και όχι με διάθεση εκμετάλλευσης και στυγνού βιοπορισμού. Ζητούμε το παράδοξο, να απαιτούμε να συμμορφωθεί ο θεάνθρωπος Χριστός με το πνεύμα της εποχής μας, αντί να συμμορφωθούμε και να προσαρμοστούμε εμείς στο πνεύμα της αιωνιότητας των λόγων του. Πλάθουμε τον κόσμο στα μέτρα μας και αφαιρούμαι καθημερινά αξία από τα πνευματικά αγαθά. Υπηρετώντας τον υλισμό, στρέφουμε αλλού το πρόσωπο, για να μην δούμε τον ανθρώπινο πόνο, υποκρινόμαστε τους ελεήμονες όταν μας βλέπουν και γινόμαστε άνθρωποι όταν το θυμόμαστε.

Ο άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης σοφότερα ορίστηκε προστάτης και πνευματικός έφορος όλων όσων ασχολούμαστε με την απονομή της δικαιοσύνης, διότι αυτός ο τιμιότατος δικαστής αγάπησε όχι μόνο την ανθρώπινη δικαιοσύνη, αλλά και τη θεία. Ασπαζόμενος το χριστιανισμό υπηρέτησε όχι μόνο τη θέμιδα, αλλά και τον άνθρωπο. Περισσότερο ίσως από ποτέ στην εποχή μας, με την οικονομική, ηθική και κυρίως πνευματική κρίση που μαστίζει την κοινωνία μας, την παντελή έλλειψη υγιών προτύπων και την απομάκρυνση των

[Ημέρα Ελλήνων Νομικών 2013]

64

■ Θεία Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό της Του Θεού Σοφίας για τον εορτασμό της μνήμης του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη Αρχιεπισκόπου Αθηνών, Προστάτη των Νομικών

ανθρώπων από το δημιουργό τους, το πρόσωπο του αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου καθίσταται πρότυπο προς μίμηση από τους ανθρώπους που υπηρετούν την δικαιοσύνη, αλλά και γενικότερα από το σύνολο της κοινωνίας, διότι η δικαιοσύνη των ανθρώπων πολλές φορές σφάλει, η δικαιοσύνη όμως του Θεού ποτέ.

Σε μια εποχή έντονης οικονομικής κρίσης, με διαφθορά και ανηθικότητα, με διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, με τη σκληρή δοκιμασία της πλειοψηφίας των Ελλήνων, το πρότυπο της προσφοράς και της διακονίας αυτού του μεγάλου αγίου της Εκκλησίας φαντάζει ως φωτεινό παράδειγμα για μίμηση και προσφορά στον άνθρωπο και την κοινωνία. Στη σημερινή εποχή οφείλουμε να αυξήσουμε και να καταθέσουμε τα χαρίσματά μας στην Οικονομία του Θεού, εκεί που μπορούν να γίνουν καρπός και για εμάς που τα προσφέρουμε, αλλά και για αυτούς που έχουν ανάγκη. Ας μη χάσουμε, λοιπόν, τη σημερινή ευκαιρία να αγωνιστούμε με αγάπη και διάθεση προσφοράς για το κοινό καλό. Για αυτό που θα ήθελε ο άγιος που σήμερα τιμούμε. Για αυτό που συμβολίζει ο Σταυρός που καθημερινά κάνουμε. Εύχομαι η Χάρη και η ευλογία του Θεού, διά πρεσβειών του αγίου ιερομάρτυρα Διονυσίου του Αρεοπαγίτου, να φωτίζει όλους εμάς, να κατευθύνει σωστά τη σκέψη μας και να μας χαρίζει την ελπίδα και την απόλυτη εμπιστοσύνη στην πρόνοια του Θεού.

■ Κατάθεση στεφάνου στις προτομές του Γεωργίου Τερτσέτη και του Αναστάσιου Πολυζωίδη στην πλατεία Δικαιοσύνης

■ Οι βραβευθέντες, πρωτεύσαντες στις εξετάσεις των ασκουμένων των δύο περιόδων του 2013, μαζί με τον πρόεδρο του Δ.Σ.Θ. Νικόλαο Βαλεργάκη. Στις εξετάσεις πρώτευσαν οι: Γεώργιος Ηλιόπουλος, Θεοδώρα-Μαρία Ιωαννίδου, Ελπίδα Σιαμινού, Ιφιγένεια Σαρπότη, Ευρυδίκη Ευαγγελοπούλου, Σοφία Σαουρίδου, Αναστασία Σκεύα, Βασιλική Θεοπούλου, Ευαγγελία-Ραφαηλία Αθανασέλου, Ευαγγελία Μαμούρα και Φοίβη-Αλεξάνδρα Νικολαΐδου.

■ Στιγμιότυπα από την τελετή υποδοχής των νέων δικηγόρων των περιόδων Σεπτεμβρίου 2012 και Μαρτίου 2013

■ Ο πρωτεύσας στις εξετάσεις των ασκουμένων 2013 κ. Γεώργιος Ηλιόπουλος

[Ημέρα Ελλήνων Νομικών 2013]

66

■ Άποψη από το κοινό της εκδήλωσης

■ Ο κ. Ιωάννης Παπαζαχαρία,
Πρόεδρος Δ.Σ. Πάφου

■ Κωνσταντίνος Βουλγαρίδης,
Πρόεδρος Πρωτοδικών, μέλος Δ.Σ.
της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων
Ελλάδος

■ Η κ. Ευαγγελία Ρογκότη

■ Ο κ. Ανέστης Κιουρτζίδης, Πρόεδρος
Δικαστικών Υπαλλήλων Θεσσαλονίκης

■ Η κ. Παρασκευή Σεραιίδου,
μέλος του Δ.Σ. του Δ.Σ.Θ.

■ Η κ. Άννα Μιχαλοπούλου,
Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου
Διοίκησης του Εφετείου Θεσσαλονίκης

■ Δημήτριος Μητρουλιάς, Αντεισαγγελέας
Εφετών, Αντιπρόεδρος της Ένωσης
Εισαγγελέων Ελλάδος

■ Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ. κ. Νικόλαος Βαλεργάκης
βραβεύει τον κ. Vojislav Nedić,
Πρόεδρο Δικηγορικού Συλλόγου Βελιγραδίου

■ Άποψη από το κοινό της εκδήλωσης. Διακρίνονται από δεξιά: ο κ. Παναγιώτης Γιαννάκης, Προϊστάμενος Εισαγγελίας Εφετών Θεσσαλονίκης, η κ. Άννα Μιχαλοπούλου, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Εφετείου Θεσσαλονίκης, η κ. Γιάννα Παναγοπούλου-Μπέκα Δ.Ν. Δικηγόρος, Α΄ Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Δ.Σ.Θ., ο κ. Vojislav Nedić, Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Βελιγραδίου, και ο κ. Δημήτριος Γαρούφας, πρώην Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ.

[Επιστημονική Εκδήλωση]

Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ τα ναρκωτικά ΜΕΤΑ ΤΟΝ Ν. 4139/2013

68

Τετάρτη 16/10/2013

Την Τετάρτη 16 Οκτωβρίου 2013 στο Συνεδριακό Κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς πραγματοποιήθηκε επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Η νομοθεσία για τα ναρκωτικά μετά το ν. 4139/2013». Ο **Νίκος Παρασκευόπουλος**, Καθηγητής Νομικής του Α.Π.Θ., αναφέρθηκε στις βασικές αρχές της νέας νομοθεσίας για τα ναρκωτικά, ο **Στέφανος Παύλου**, Καθηγητής Νομικής Δ.Π.Θ. στην αξιόποινη διακίνηση, ο **Κώστας Κοσμάτος**, Λέκτορας Νομικής Δ.Π.Θ στην ποινική μεταχείριση των εξαρτημένων δραστών, ενώ ο **Λάμπρος Μαργαρίτης**, Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ. στις δικονομικές προβλέψεις του ν. 4139/2013. Τη συζήτηση συντόνισε ο **Χρήστος Ράπτης**, Γεν. Γραμματέας του Δ.Σ.Θ. και Πρόεδρος της Επιτροπής Επimόρφωσης Νέων και Ασκούμενων Δικηγόρων Θεσσαλονίκης, ενώ την εκδήλωση χαιρέτισε ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ. **Νικόλαος Βαλεργάκης**.

■ Γενική άποψη από το ακροατήριο

■ Το πάνελ των εισηγητών της εκδήλωσης, από αριστερά οι κκ Νίκος Παρασκευόπουλος, Λάμπρος Μαργαρίτης, Χρήστος Ράπτης, Στέφανος Παύλου και Κώστας Κοσμάτος

[Επιστημονική Εκδήλωση]

ΑΝΑΛΥΣΗ DNA ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΡΑΞΗ

Τετάρτη 23/10/2013

69

Την Τετάρτη 23 Οκτωβρίου 2013 στο Συνεδριακό Κέντρο Τράπεζας Πειραιώς πραγματοποιήθηκε επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Ανάλυση DNA και δικαστηριακή πράξη». Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλάμβανε τις εισηγήσεις «Τα τεκμήρια πατρότητας και οι ιατρικές εξετάσεις DNA» της **Αθηνάς Κοτζάμπαση**, Καθηγήτριας της Νομικής Σχολής Α.Π.Θ., «Η ανάλυση DNA στην ποινική δίκη» του **Λάμπρου Μαργαρίτη**, Καθηγητή της Νομικής Σχολής Α.Π.Θ., «Τράπεζες γενετικών δεδομένων / Βιοτράπεζες και εξιχνίαση του εγκλήματος» της **Λίλιαν Μήτρου**, Αναπλ. Καθηγήτριας Πανεπιστημίου Αιγαίου, «Η τεχνολογία του DNA

στο αστικό και ποινικό δίκαιο. Τα νέα 'όπλα' στην εξιχνίαση του εγκλήματος» της **Λήδας Κοβάτση**, Επίκ. Καθηγήτριας Τμήματος Ιατρικής Α.Π.Θ., καθώς «Η δημιουργία του Τμήματος Μοριακής Ιατροδικαστικής: Όλα ξεκίνησαν από μια μαζική καταστροφή» του **Σαμουήλ Ντούγκου Ντζάου**, Ομ. Καθηγητή Τμήματος Ιατρικής Α.Π.Θ. Τη συζήτηση συντόνισε η **Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου**, Καθηγήτρια Νομικής Σχολής Α.Π.Θ. και Πρόεδρος Ομίλου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από το Τμήμα Ιατρικής Α.Π.Θ., τον Όμιλο Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής και από το Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΡΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ:

Όλα ξεκίνησαν από μία μαζική καταστροφή

Σαμουήλ Ντούγκου Ντζάου
*Ιατροδικαστής, Ομότιμος Καθηγητής
 Τμήματος Ιατρικής ΑΠΘ*

Στο Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας του Τμήματος Ιατρικής ΑΠΘ λειτουργεί από τον Ιανουάριο 2013 ένα υπερόγχρονο Τμήμα Μοριακής Ιατροδικαστικής, στο οποίο διεξάγονται αναλύσεις DNA (έλεγχος πατρότητας, μητρότητας, συγγενικών σχέσεων, καθώς και ανάλυση ιατροδικαστικών δειγμάτων).

Το νεοσύστατο αυτό Τμήμα στεγάζεται σε ανα-

καινισμένους χώρους ελεγχόμενης πρόσβασης, οι οποίοι διαμορφώθηκαν ειδικά, με βάση τις προδιαγραφές διεθνών επιστημονικών οργανώσεων όπως η ISFG (International Society of Forensic Genetics).

Το Τμήμα Μοριακής Ιατροδικαστικής δημιουργήθηκε για να προσφέρει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας στους πολίτες και στις Αρχές. Διαθέτει

[Επιστημονική Εκδήλωση]

70

υπερσύγχρονο εξοπλισμό, εφαρμόζει πρωτόκολλα αναλύσεων διεθνώς αναγνωρισμένα, είναι πιστοποιημένο κατά ISO 9001:2008 και συμμετέχει επιτυχώς σε διεργαστηριακούς ελέγχους, στα πλαίσια των οποίων αποστέλλονται στο Τμήμα άγνωστα δείγματα και το Τμήμα αξιολογείται με βάση την ορθή ή όχι ανάλυση των δειγμάτων αυτών.

Το Τμήμα Μοριακής Ιατροδικαστικής είναι στη διάθεση όλων των πολιτών, είτε αυτοί βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη, είτε βρίσκονται μακριά από αυτήν. Η δειγματοληψία μπορεί να διεξαχθεί σε οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδας και τα δείγματα να αποσταλούν στο Τμήμα για ανάλυση. Το αντίτιμο των αναλύσεων καταβάλλεται σε τραπεζικό λογαριασμό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και εκδίδεται επίσημη, θεωρημένη απόδειξη.

Η δημιουργία του Τμήματος Μοριακής Ιατροδικαστικής κατέστη δυνατή χάρη σε δύο αεροπορικές τραγωδίες που έπληξαν την περιοχή της

Βορείου Ελλάδος. Η πρώτη, το 1995, στην περιοχή της Θέρμης και η δεύτερη, το 1997, στα Πιέρια Όρη. Σε αναγνώριση της επίμοχθης προσπάθειας του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας και της προσφοράς του κατά την αντιμετώπιση των δύο αεροπορικών τραγωδιών, κατέστη δυνατή η ανακαίνιση των χώρων με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από εθνικούς πόρους. Η ολοκλήρωση της ανακαίνισης έγινε με την υποστήριξη και επί Πρυτανείας του αείμνηστου Καθ. Ι. Αντωνόπουλου, ενώ ο εξοπλισμός του Τμήματος Μοριακής Ιατροδικαστικής ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε επί Πρυτανείας του Καθ. Α. Μάνθου.

Για περισσότερες πληροφορίες
Τηλ. Επικοινωνίας: 2310999222 / 2310999257
6937399699

e-mail: kovatsi@med.auth.gr
Ιστοσελίδα: www.test-patrotitas.web.auth.gr

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ DNA ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ & ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Τα νέα «όπλα» στην εξιχνίαση του εγκλήματος

Λήδα Κοβάτσου

Ιατροδικαστής, Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήματος Ιατρικής ΑΠΘ

Η ανάλυση του DNA αποτελεί ένα χρήσιμο «εργαλείο» στην απονομή της δικαιοσύνης, τόσο στο αστικό, όσο και στο ποινικό δίκαιο. Χρησιμοποιείται στη διερεύνηση της πατρότητας και των συγγενικών σχέσεων γενικότερα, αλλά και στην εξιχνίαση εγκληματικών πράξεων που πριν από μερικά χρόνια θα παρέμεναν ανεξιχνίαστες.

Οι περιοχές του DNA που αναλύονται σήμερα στα πλαίσια της μοριακής ταυτοποίησης, δηλαδή της δημιουργίας του γενετικού προφίλ, δεν παρέχουν πληροφορίες κρίσιμες για το άτομο, όπως είναι η προδιάθεση σε ασθένειες ή τα εξωτερικά χαρακτηριστικά. Κατά συνέπεια, το γενετικό προφίλ που δημιουργούν οι επιστήμονες στα εργαστήρια είναι χρήσιμο μόνο στην ταυτοποίηση

και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άντληση άλλων πληροφοριών σχετικά με τον δότη του γενετικού υλικού.

Ωστόσο, τα τελευταία 2 χρόνια, επιστήμονες από διάφορες χώρες του κόσμου εργάζονται συστηματικά στην ανεύρεση των περιοχών του DNA που καθορίζουν τα εξωτερικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων, με σκοπό την ανάπτυξη εργαλείων που θα μπορούν να προβλέψουν την εξωτερική εμφάνιση του δράστη από ελάχιστη ποσότητα γενετικού υλικού, που συνήθως αυτός αφήνει στον τόπο του εγκλήματος.

Της προσπάθειας αυτής ηγείται ο Καθηγητής Manfred Kayser από το Erasmus University Medical Center Rotterdam της Ολλανδίας, ο οποίος ίδρυσε το The Visigen Consortium, μία ομάδα επιστημόνων που ασχολείται αποκλειστικά με το θέμα αυτό.

Ο Καθηγητής Manfred Kayser ανέπτυξε συστήματα και μεθόδους που μας επιτρέπουν να προβλέψουμε τα εξωτερικά χαρακτηριστικά ενός ατόμου από ελάχιστα ποσά γενετικού υλικού. Τα τεστ αυτά θα αποτελέσουν στο άμεσο μέλλον τα «νέα όπλα» στην εξιχνίαση του εγκλήματος.

Το πρώτο από αυτά τα τεστ ονομάζεται IrisPlex. Το τεστ αυτό αντλεί πληροφορίες από έξι διαφορετικές περιοχές του DNA και επιτρέπει την πρόβλεψη του χρώματος των ματιών (Walsh et al. 2011). Το επόμενο τεστ που αναπτύχθηκε από την ερευνητική ομάδα του Καθηγητή Kayser ονομάζεται HIrisPlex (Walsh et al. 2013). Το τεστ αυτό χρησιμοποιεί 24 περιοχές του DNA για να προβλέψει ταυτόχρονα το χρώμα των μαλλιών και των ματιών. Τέλος, η ίδια ερευνητική ομάδα ανακάλυψε περιοχές του DNA που επηρεάζουν

τη μορφολογία του προσώπου (Liu et al. 2012) και την απόχρωση του δέρματος (Jacobs et al. 2013) στους Ευρωπαίους.

Με βάση λοιπόν την επιστημονική έρευνα που διεξάγεται αυτήν τη στιγμή παγκοσμίως, στο μέλλον θα είμαστε σε θέση να καθορίσουμε επακριβώς όλα τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του δράστη που αναζητείται και να εξιχνιάσουμε το έγκλημα ταχύτερα και πιο αποδοτικά.

Βιβλιογραφία

- Walsh S, Liu F, Ballantyne KN, van Oven M, Lao O, Kayser M. IrisPlex: A Sensitive DNA Tool for Accurate Prediction of Blue and Brown Eye Colour in the Absence of Ancestry Information. *Forensic Sci Int Genet.* 2011 Jun;5(3):170-80.
- Walsh S, Liu F, Wollstein A, Kovatsi L, Ralf A, Kosiniak-Kamysz A, Branicki W, Kayser M. The HIrisPlex System for Simultaneous Prediction of Hair and Eye Colour from DNA. *Forensic Sci Int Genet.* 2013 Jan;7(1):98-115.
- Liu F, van der Lijn F, Schurmann C, Zhu G, Chakravarty MM, Hysi PG, Wollstein A, Lao O, de Bruijne M, Ikram MA, van der Lugt A, Rivadeneira F, Uitterlinden AG, Hofman A, Niessen WJ, Homuth G, de Zubicaray G, McMahon KL, Thompson PM, Daboul A, Puls R, Hegenscheid K, Bevan L, Pausova Z, Medland SE, Montgomery GW, Wright MJ, Wicking C, Boehringer S, Spector TD, Paus T, Martin NG, Biffar R, Kayser M. A Genome-Wide Association Study Identifies Five Loci Influencing Facial Morphology in Europeans. *PLoS Genet.* 2012 Sep;8(9):e1002932.
- Jacobs LC, Wollstein A, Lao O, Hofman A, Klaver CC, Uitterlinden AG, Nijsten T, Kayser M, Liu F. Comprehensive Candidate Gene Study Highlights UGT1A and BNC2 as New Genes Determining Continuous Skin Color Variation in Europeans. *Hum Genet.* 2013 Feb;132(2):147-58.

[Παρουσίαση - εκδήλωση]

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:

72

Ψηφιακές υπηρεσίες και εργαλεία δικαιοσύνης

[Τετάρτη 13/11/2013]

Με μεγάλη επιτυχία στέφθηκε η εκδήλωση που διοργάνωσε ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης με σκοπό τη διάδοση των τεχνολογικών εξελίξεων στις υπηρεσίες και τις υποδομές που προσφέρει ο Δ.Σ.Θ. στα μέλη του.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες που παρέχονται από το Δ.Σ.Θ. σε συνεργασία με το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, σχετικά με τη χορήγηση ηλεκτρονικών υπογραφών, την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, καθώς και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών προδικασίας σχετικά με την online εξυπηρέτηση των δικηγόρων-δικαστών-πολιτών.

■ Οι εισηγητές της εκδήλωσης κκ Δημήτριος Παρλίτσας, Βασίλης Μανιός, Ηλίας Καστρίτης, Σοφία Εμερτζιάδου, Γεώργιος Πάγκαλος και Γιάννης Σαματζίδης

Στην ημερίδα παρουσιάστηκε επίσης η νέα διαδικτυακή πύλη του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, συνάμα με τις νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρει ο Δ.Σ.Θ. στα μέλη του, όπως η ψηφιακή έκδοση του περιοδικού «Αρμενόπουλος», η προσωπική ιστοσελίδα κάθε δικηγόρου, το ατομικό ηλεκτρονικό μητρώο, η ηλεκτρονική διαχείριση του γραφείου του και η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη του Kohalibrary.

Στην τελευταία ενότητα της ημερίδας πραγματοποιήθηκε επίδειξη του προγράμματος Ευρωπαϊκής Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης eJustice, που αφορά την ευρωπαϊκή διακρατική προσπάθεια παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών «μίας στάσης» στον τομέα της δικαιοσύνης.

Την εκδήλωση χαιρέτησαν ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ. **Νικόλαος Κανελλόπουλος**, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης κ. **Νικόλαος Βαλεργάκης** και ο Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης Εφέτης κ. **Παναγιώτης Παυλίδης**.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 13 Νοεμβρίου στο συνεδριακό κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς.

■ Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Νικόλαος Κανελλόπουλος

■ Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ. κ. Νικόλαος Βαλεργάκης

■ Ο Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης Εφέτης κ. Παναγιώτης Παυλίδης

■ Άποψη από το κοινό της εκδήλωσης

[Σεμινάριο]

πρακτικά ζητήματα κατά την εφαρμογή του οικογενειακού δικαίου

74

Δευτέρα 25/11/2013

Η Επιτροπή Επιμόρφωσης Νέων & Ασκουμένων Δικηγόρων Θεσσαλονίκης του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης και ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών & Υποψηφίων Διδασκτόρων Νομικής Α.Π.Θ. διοργάνωσαν σεμινάριο με θέμα «Πρακτικά ζητήματα κατά την εφαρμογή του Οικογενειακού Δικαίου» τη Δευτέρα 25 Νοεμβρίου 2013 στο Συνεδριακό Κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς (Κατούνη 12-14, Λαδάδικα).

Τις εισηγήσεις παρουσίασαν η **Αλεξάνδρα Σταυροπούλου**, Πρόεδρος Πρωτοδικών, Μέλος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και ο **Σταύρος Καραμπάσογλου**, Δικηγόρος, ενώ χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ. **Νίκος Βαλεργάκης**.

■ Άποψη από το κοινό της εκδήλωσης

■ Οι εισηγητές και ο συντονιστής του σεμιναρίου

[Ημερίδα]

ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

75

Παρασκευή 1/12/2013

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης και το Ινστιτούτο Διεθνούς και Ελληνικού Αθλητικού Δικαίου διοργάνωσαν κοινή ημερίδα με θέμα «Νομικά ζητήματα αθλητικής δικαιοσύνης στον επαγγελματικό αθλητισμό» την Παρασκευή 1 Νοεμβρίου 2013 στο Συνεδριακό Κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς (Κατούνη 12-14, Λαδάδικα).

Τις εισηγήσεις τους παρουσίασαν οι **Ανδρέας Μαλάτος**, Πρόεδρος Ι.Δ.Ε.Α.Δ., Διδάκτωρ Αθλητικού Δικαίου με θέμα «Η επίδραση του ν. 2725/1999 στην ελληνική αθλητική δικαιοσύνη», **Βασίλης Σκουντής**, Δημοσιογράφος με θέμα «Ο αθλητικός νόμος εξ απόψεως καλαθοσφαιρικής – οι επιμέρους προβληματικές», **Σπύρος Χριστοφορίδης**, LL.M, Δικηγόρος, με θέμα «Επιτροπές επίλυσης οικονομικών διαφορών» και **Απόστολος Άνθιμος**, Δ.Ν. Δικηγόρος, με θέμα «Διεθνές αθλητικό δικαστήριο και ελληνικό επαγγελματικό ποδόσφαιρο», ενώ χαιρετισμό απύθνυνε ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ. **Νίκος Βαλεργάκης**.

■ Άποψη από το κοινό της εκδήλωσης

■ Οι εισηγητές της ημερίδας κ.κ. Ανδρέας Μαλάτος, Γεώργιος Λυσαριδής και Βασίλης Σκουντής. Στο Βήμα ο κ. Νικόλαος Βαλεργάκης, Πρόεδρος του Δ.Σ.Θ.

ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΜΙΓΚΕΛ ΝΤΕ ΟΥΝΑΜΟΥΝΟ

Δημήτρης Τσινικόπουλος

Δικηγόρος

*- Εσύ αδαάξεις, άρα
δεν είσαι η αδήδεια·
- Εσύ δεν αδαάξεις,
άρα είσαι ο θάνατος.*

Miguel de Unamuno

Για τον Μιγκέλ ντε Ουναμούνο, το μεγάλο Ισπανό ποιητή, μυθιστοριογράφο, δοκιμιογράφο, δραματουργό και φιλόσοφο, το θαρραλέο αγωνιστή, το μεγάλο πνευματικό ανάστημα του αιώνα μας (1864-1936), λίγα πράγματα έχουν γραφεί στην πατρίδα μας. Λίγα σχετικά βιβλία του έχουν κυκλοφορήσει. Και πολύ λίγο είναι γνωστός ο ίδιος στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό. Αν εξαιρέσει κανείς δύο-τρία βιβλία του, κυρίως μυθιστορήματα, που δημοσιεύθηκαν τα τελευταία χρόνια, μόλις πρόσφατα, στα 1994, μεταφράστηκε στην ελληνική ένα από το πιο βαρυσήμαντα έργα του, το *Τραγικό Αίσθημα της Ζωής*, που ο συγγραφέας του το έγραψε στα 1913. Ποιήματά του, βέβαια, μπορεί να βρει κανείς σε διάφορες ανθολογίες. Και είναι γνωστό ότι ο Ν. Καζαντζάκης πρωτομετέφρασε στη γλώσσα μας ποιήματά του. Όλα όμως αυτά, νομίζω, είναι πολύ λίγα και ανεπαρκή για έναν τέτοιο πνευματικό γίγαντα, που μας άφησε τόμους ολόκληρους με ποιήματα, ταξιδιωτικά, θεατρικά, κριτικά, δοκίμια, μυθιστορήματα κ.τ.λ. Πώς, λοιπόν, να προσεγγίσεις έναν τέτοιο τιτάνα του πνεύματος; Τι γι' αυτόν να πρωτοπείς; Τι να επισημάνεις χωρίς να κινδυνεύσεις ν' αδικήσεις το έργο και τον συγγραφέα;

Ακολουθώντας την αρχή του Aüswald und Beschräkung (Εκλογή και Περιορισμός), θα προσπαθήσω εδώ να επισημάνω τα κύρια σημεία από το πλουσιότερο έργο του Ουναμούνο, που μου έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση. Σημεία που αποτελούν, νομίζω, την πεμπτούσια του ως συγγραφέα: τη διαλεκτική αντινομία μεταξύ πίστης και γνώσης, κεφαλής και καρδιάς και το αίσθημα του τραγικού στη ζωή του ανθρώπου. Είναι δυο σημεία αποφασιστικής σημασίας για τη φιλοσοφία του Ουναμούνο και σ' αυτά ακριβώς έγκειται η κυριότερη προσφορά του.

Ας μου επιτρέψει, όμως, ο αναγνώστης να προτάξω όχι ένα Curriculum Vitae του Ισπανού συγγραφέα, που μπορεί κανείς να βρει εύκολα στις εγκυκλοπαίδειες, αλλά δυο λόγια για το δοκιμιακό του έργο. Θα καταλάβουμε έτσι καλύτερα τον ίδιο το συγγραφέα. Το χαρακτηριστικό έργο του Ουναμούνο *Το Τραγικό Αίσθημα της Ζωής στους Ανθρώπους και στους Λαούς* (1913), ακολουθούμενο από το μικρό αλλά περιεκτικό και δυναμικό δοκίμιο *Η Αγωνία του Χριστιανισμού* (*La Agonia del Cristianismo*), είναι τα δοκίμια που αναδεικνύουν τον Ισπανό φιλόσοφο, οξύτατο, αγωνιστικό και ανήσυχον πνεύμα και τον κατατάσσουν στη χορεία των μεγάλων σύγχρονων Ευρωπαίων φιλοσόφων, που η σκέψη τους επηρέασε την εποχή μας. Ο ίδιος υπήρξε θαυμαστής της αρχαίας κλασικής φιλοσοφίας (ήταν καθηγητής των Ελληνικών στο πανεπιστήμιο της Σαλαμάγκας), αλλά και της Βίβλου, του Αυγουστίνου, του Ντάντε, του Πασκάλ και ιδίως του Κίρκεγκωρ (που για να κατανοήσει καλύτερα τον αδελφό του, όπως τον αποκαλούσε, έμαθε δανέζικα μαζί με τις 16 άλλες γλώσσες που γνώριζε εκτός από αρχαία ελληνικά και λατινικά!) Η κρίση του αλησμόνητου Τάκη Παπατσώνη ασφαλώς είναι ευθύβολη: «Όποιος θέλει να επικοινωνήσει με το βάθος του μοναδικού στην ιδιορρυθμία φιλοσόφου και ρεαλιστή-μεταφυσικού, πρέπει να σκύψει αποκλειστικά στη μελέτη των δοκιμίων του».

Ο Ουναμούνο δεν είναι ένας απλός συγγραφέας. Είναι ένα ζωντανό φλεγόμενο πνεύμα. Η ενσάρκωση του αγώνα και της αγωνίας. Ο ποιητής που με πάθος και πρωτοτυπία ασχολείται με τη ζωή και την επιβίωσή της από το θάνατο. Εμφανίζεται ως ένας πρόδρομος, ένας σκαπανέας στη σύγχρονη ευρωπαϊκή σκέψη και κυρίως του υπαρξισμού.

Ο συγγραφέας μας γνωρίζει πολύ καλά ότι τα όρια της γνώσης, της επιστημονικής γνώσης, είναι περιορισμένα και γι' αυτό δίνει μεγαλύτερη σημασία στη φιλοσοφία κι ακόμη περισσότερη βαρύτητα στη λογική της καρδιάς. Ασπάζεται τον περίφημο αφορισμό του Πασκάλ: «*Η καρδιά έχει τους δικούς της λόγους, που αψηφούν τη λογική του νου*». Εγκολπώνεται την άποψη ότι οι μεγάλες σκέψεις πηγάζουν από την καρδιά. Τον ποιητή της Σαλαμάγκας τον απασχολεί όχι η ξερή εγκεφαλική γνώση που πηγάζει απ' την απλή επιθυμία για γνώση, αλλά η γνώση για τη ζωή. Αυτή η γνώση που πηγάζει από την ανάγκη για επιβίωση.

Ορθά επισημαίνει ότι, σε τελευταία ανάλυση, η γνώση έχει να κάνει με την προσωπική βούληση και την ικανοποίηση μιας πνευματικής ανάγκης του ερευνητή, ο οποίος φλέγεται από την ανάγκη της γνώσης εκείνης που βοηθάει στη ζωή του. Η γνώση τελεί εξαρχής στην υπηρεσία του ενστίκτου της αυτοσυντήρησης. Βούλομαι σημαίνει «αγαπώ» εκείνο που θέλω και μπορώ να γνωρίσω. Εν προκειμένω είναι χαρακτηριστικός ο αφορισμός του Ουναμούνο: «*Θα πρέπει κανείς να συλλαμβάνει τις θεμελιώδεις αλήθειες και να σκέπτεται όχι μόνο με τον εγκέφαλο αλλά με όλο το σώμα, και με όλη την ψυχή, με το αίμα, με το μυελό των οστών του*». Η διαίσθηση και ο μυστικισμός μπορούν ν' ανοίξουν πότε τις πνευματικές μας δικλείδες, αφού η λογική μπορεί να μας διδάσκει μερικές αρετές αστικές, αλλά δεν παράγει ούτε ήρωες ούτε αγίους.

Η επιστήμη και η λογική δεν μπορούν να

ξεδιαλύνουν τα μυστήρια της ζωής και ιδιαίτερα το μυστήριο του θανάτου: «*Θέλω να ξέρω από πού έρχομαι και πού πάω, από πού έρχεται και πού πάει ό,τι με κυκλώνει... Γιατί δεν θέλω να πεθάνω· κι αν πεθάνω ολότελα, τότε τίποτα πια δεν έχει νόημα,*» υπογραμμίζει με πάθος ο φιλόσοφος.

Έτσι έρχεται η πίστη και η θρησκεία να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Να δώσουν ελπίδα στο άτομο. Για τη διαφύλαξή του ως ατόμου, ως προσώπου και για τη συνέχιση της προσωπικότητας μετά θάνατον. Για τον Ουναμούνο όλα έχουν αξία μόνο εφόσον ο άνθρωπος ως άτομο και πρόσωπο έχει αξία. Και η αξία αυτή σώζεται από την εκμηδένιση του θανάτου. Γνωρίζει και επικαλείται το λόγιον του Ιησού: «*Τι ωφελήσει τον άνθρωπο εάν τον κόσμον όλον κερδίσει τη δε ψυχήν του ζημιωθεί*», αντιλαμβάνόμενος τη ματαιότητα της ζωής, χωρίς τη

μεταφυσική διάσταση. Η πίστη του Ουναμούνο στον θεό εμφανίζεται σαν ένας βασικός άξονας της φιλοσοφίας του, παρ' όλο που ο Ουναμούνο γνωρίζει, κατανοεί ότι η γνώση της ουσίας και των ιδιοτήτων του θεού είναι αδύνατη· αλλά και η ανάγκη ύπαρξής του για τον άνθρωπο είναι αδήριτη. Θα μας πει στο θαυμάσιο δοκίμιό του Το Τραγικό Αίσθημα της Ζωής:

Η λογική δεν μας αποδεικνύει ότι ο θεός υπάρχει, αλλά ούτε και ότι δεν μπορεί να υπάρξει. Έχουμε ανάγκη από τον θεό, προκειμένου να δώσουμε ένα νόημα στο σύμπαν. Αλλιώς θα συνεργούμε μ' αυτούς που δολοφονούν τον θεό μέσα στην ίδια τους τη συνείδηση η μέσα σ' εκείνη των άλλων. Άλλωστε αυτοί που με μαγία αρνούνται τον θεό και τον υβρίζουν τον πιστεύουν με το δικό τους *suī generis* τρόπο. «Πιστεύω στο θεό», θα μας εξομολογηθεί, σημαίνει θέλω να υπάρχει θεός και να συμπεριφέρεται ως αν να υπήρχε... «Διότι ο θεός έρχεται προς συνάντηση εκείνου που τον αναζητεί με αγάπη και από αγάπη και αποκρύπτεται από εκείνον που τον αναζητεί από ψυχρή λογική, χωρίς αγάπη.

Και θα συνεχίσει με μια τρυφερή ποιητική γραφή:

Πιστεύω στον θεό όπως πιστεύω στους φίλους μου. Επειδή αισθάνομαι την αναπνοή της τρυφερότητάς του και το αόρατο ανέγγιχτο χέρι του, που με προσελκύει, με αγκαλιάζει, με περισφίγγει, επειδή έχω βαθιά συνείδηση μιας ιδιαίτερης πρόνοιας, ενός οικουμενικού πνεύματος το οποίο μου χαρίζει το ίδιο μου το πεπρωμένο.

Γιατί τον θεό δεν τον αισθανόμαστε, παρά στο μέτρο που τον βιώνουμε. Η αγάπη μας για τον θεό, η πίστη μας στον θεό, είναι πριν από κάθε τι άλλο ελπίδα σ' αυτόν. Και ο άνθρωπος

Η αγάπη, ομομήτρια και ομογάδερτη αδελφή του πόνου, ομογενής δύναμη με την οδύνη μας, αποκαλύπτει το αιώνιο και αέναο στοιχείο στον άνθρωπο που μπορεί να μας οδηγήσει στο θείο. Απ' την άδελπη πθενρά ο έρωτας, ενώ μπορεί να εμφανίζεται σαν δυιρωτής και πυξίδα της ευτυχίας, είναι παιδί της αυταπάτης και πατέρας της απογοήτευσης. Ταυτόχρονα, όμως, είναι και μοναδικό φάρμακο κατά του θανάτου, του οποίου είναι αδερφός!

έχει ανάγκη απ' την πίστη και την ελπίδα. Γιατί το να υπάρχω δεν σημαίνει απλά ύπαρξη, αλλά κίνηση, πράξη, δημιουργία· και το πιστεύειν σημαίνει δημιουργείν. Η αξία της πίστης (λέξη που σημαίνει εμπιστοσύνη), έγκειται στο ότι μας δείχνει πως η ζωή, παρ' όλο που εξαρτάται απ' το λογικό, έχει την αφετηρία της σε κάτι θαυμαστό, υπερφυσικό, δηλαδή ανεξήγητο με τη λογική. Γι' αυτό, λέει ο Ουναμούνο, όχι μόνο πιστεύουμε με το λογικό μας ή πάνω απ' το λογικό, αλλά και έξω από το λογικό μας!

Έτσι ξεδιπλώνεται στις σελίδες των έργων του μια ιδιόρρυθμη διαλεκτική του θείου με το ανθρώπινο και του ανθρώπινου με το θείο. Γιατί με την πίστη και την αγάπη, άνθρωπος και θεός αποκαλύπτονται αλληλοδημιουργούμενοι με μίαν αμφίδρομη κίνηση: αγαπούμε το όν που μας κάνει να ζούμε, ενώ συνάμα κι εμείς το κάνουμε να ζει... Η πραγματική πίστη σημαίνει ν' αφεθούμε στα παντοδύναμα χέρια ενός θεού που έστω δεν κατανοούμε. Θεός σημαίνει την υπόσχεση της αθανασίας του εγώ...

Να τι βασανίζει τη σκέψη του Ουναμούνο! Κι αυτόν τον προβληματισμό τον μεταγγίζει με πάθος ιερό στις φλέβες των αναγνωστών του. Δεν τους αφήνει σ' εφησυχασμό. Τους διατηρεί στη ζωή, κάνοντάς τους ν' ανησυχούν, να επιθυμούν παντοτινά, να πορεύονται προς την

Ιθάκη, έστω κι αν δεν φτάσουν ποτέ στο ποθητό νησί. Θέλει να υπάρχει πάντα ένας πετεινός που να ξυπνά τους κοιμισμένους. Όπως ο πετεινός που ξύπνησε τον άγιο Πέτρο όταν αποκοιμήθηκε...

Η προσωπική αυτή αγωνία του Ουναμούνο μεταφέρεται στο κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό, ηθικό επίπεδο, με επίκεντρο πάντα τον άνθρωπο. Είναι τόσο επηρεασμένη η σκέψη του Ουναμούνο από τον υπαρξισμό και κυρίως του Κίρκεγκωρ, που για να τον καταλάβουμε πρέπει να διεισδύσουμε στη φιλοσοφία της υπάρξεως και να καρπωθούμε τους καρπούς ενός πνεύματος που κατέληξε σ' ένα σπουδαίο για τη ζωή συμπέρασμα:

«Όχι αναρχία, αλλά παναρχία. Όχι αγάπη που καταπνίγει το άτομο, αλλ' αγάπη που διασφαλίζει την ισοτιμία του εγώ για την αγάπη».

Η αγάπη, λοιπόν, έχει να παίξει ένα σημαντικό ρόλο στην κατανόηση του ανθρώπου ως ατόμου και στην καταξίωσή του ως προσώπου. Αν θέλει, όμως, κανείς να κατανοήσει το εύρος της αγάπης πρέπει να την αποσυσχετίσει από την ευδαιμονία! Το μυστήριο της αγάπης κυφορείται μέσα στα σπάργανα του πόνου. «Χωρίς την οδύνη δεν μπορεί να υπάρξει η ηδονή της αγάπης», θα μας πει σε μερικές από τις συκλονιστικότερες ομολογίες του ο Ουναμούνο, που δοκίμασε στη ζωή του τον πόνο, τον

Αγάπη και ευδαιμονία και εφesusχασμός είναι μεταξύ τους έννοιες αντιφάσκουσες. Και μόνο με τη θυσία, την αυτοθυσία και την αυτογνωσία θα μπορέσει να κάνει κάποιος την υπέρβαση και να βρει διέξοδο

έρωτα και την αγάπη (Μύχιο Ημερολόγιο). Πρέπει να επιλέξω, λοιπόν, μεταξύ ευτυχίας και αγάπης, γιατί αυτές οι δυο έννοιες δεν πάνε ποτέ μαζί. Δεν συμβαδίζουν. Είναι έννοιες αλληλοαναιρούμενες. Διότι η αγάπη, όταν ικανοποιείται, πληρούται και παύει να είναι αγάπη. «Οι ικανοποιημένοι δεν αγαπούν, συνηθίζουν. Παύουν να επιθυμούν, άρα ακινητούν, άρα αρχίζουν να μην υπάρχουν... Το ν' αγαπάς με το πνεύμα, σημαίνει να συμπάσχεις. Όποιος συμπάσχει περισσότερο, αγαπά και περισσότερο». Η σκέψη εδώ του Ουναμούνο συμπορεύεται με τη σκέψη ενός άλλου σύγχρονου δάσκαλου της αγάπης, που ορθά υπογράμμισε ότι περισσότερες αγάπες χάνονται σ' απάνεμα λιμάνια παρά σε φουρτουνιασμένες θάλασσες!

Η αγάπη, ομομήτρια και ομογάλακτη αδελφή του πόνου, ομογενής δύναμη με την οδύνη μας, αποκαλύπτει το αιώνιο και αέναο στοιχείο στον άνθρωπο που μπορεί να μας οδηγήσει στο θείο. Απ' την άλλη πλευρά ο έρωτας, ενώ μπορεί να εμφανίζεται σαν λυτρωτής και πυξίδα της ευτυχίας, είναι παιδί της αυταπάτης και πατέρας της απογοήτευσης. Ταυτόχρονα, όμως, είναι και μοναδικό φάρμακο κατά του θανάτου, του οποίου είναι αδερφός!

«Ο έρωτας είναι ένας αμοιβαίος εγωισμός. Και όπως καθένας από τους δυο εραστές επιζητά να κατακτήσει τον άλλον... καθένας είναι για τον άλλον άμεσα ένα όργανο ηδονής. Κάθε ένας απ' αυτούς συγχρόνως τύραννος και σκλάβος του άλλου... Ο αισθησιακός έρωτας ενώνει

τα κορμιά, αλλά χωρίζει τις ψυχές των ερωτευμένων... Οι άνθρωποι αγαπιούνται με πνευματικό έρωτα, μόνο όταν έχουν υποφέρει μαζί τον ίδιο πόνο... Διότι αγαπώ σημαίνει συμπάσχω· και αν η ηδονή ενώνει τα κορμιά, η οδύνη ενώνει τις ψυχές». (Το Τραγικό Αίσθημα, σελ., 170, 172).

Ο έρωτας, όπως τον βλέπει ο Ουναμούνο, θα μας πει μια από τις εγκυρότερες μελετήτριες του έργου του, έχει κάτι το τραγικά καταστροφικό. Προσλαμβάνει συχνά διαστάσεις αιματηρές, και μερικές φορές θανατηφόρες. Και είναι τραγικός διότι εμπεριέχει την ηδονή και την οδύνη, την ένωση και τη ρήξη, την επιθυμία και την απελπισία. (Χαρά Μπακονικόλα-Γεωργοπούλου, Miguel de Unamuno - Μια Ιστορική Κατάθεση του Μύχιου, 1993, σελ. 44).

Μετά από τα προηγούμενα, που διά βραχέων αναλύσαμε, είναι φυσικό να καταλάβουμε ότι η φαινομενική αντινομία μεταξύ πίστης και γνώσης και η υπαρκτή μεταξύ καρδιάς και διάνοιας, ύλης και πνεύματος, οδηγεί στην κατανόηση του τραγικού αισθήματος της ζωής του ανθρώπου στο σύνολό του. Ο άνθρωπος είναι ένα τραγικό ον. Επιθυμεί να γνωρίσει και να γνωρισθεί, να αγαπήσει και να αγαπηθεί, προσφέροντας όμως όσο το δυνατόν το μικρότερο αντίτιμο, με ένα θήραμα - ουτοπία, την ευτυχία. Και αγνοεί, εκουσίως ίσως, ότι μόνο με τον πόνο πλησιάζουμε περισσότερο τον θεό, και μόνο με την αγωνία πλησιάζουμε την αγάπη.

Γιατί αγάπη και ευδαιμονία και εφesusχασμός είναι μεταξύ τους έννοιες αντιφάσκουσες. Και

μόνο με τη θυσία, την αυτοθυσία και την αυτογνωσία θα μπορέσει να κάνει κάποιος την υπέρβαση και να βρει διέξοδο. Μόνο με την αυτοσυνειδησία και την οδύνη ο άνθρωπος ξεφεύγει από την ανθρώπινη αγέλη και γίνεται πρόσωπο. Μήπως εκείνος που δείχνει ότι τα εννοεί όλα, το κάνει αυτό, διότι ακριβώς δεν εννοεί τίποτα; ερωτά ο στοχαστής αφήνοντας σε μας την απάντηση.

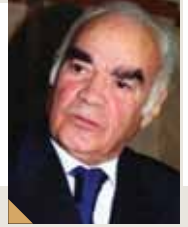
Ίσως ποτέ να μην επιλύσει ο άνθρωπος τα προβλήματα τα επέκεινα της ζωής και του θανάτου με τη λογική· αλλά έχει σημασία ότι κατανόησε ότι είναι πρόσωπο, που μπορεί να οικοδομήσει μια διαπροσωπική σχέση με άλλα πρόσωπα και με το κατεξοχήν ΠΡΟΣΩΠΟ: τον Θεό. Η οδύνη μας λέει πως υπάρχουμε και πως υπάρχουν αυτοί που αγαπούμε. Και η αγάπη είναι αυτή που μας αποκαλύπτει το αιώνιο, εντός μας και στους πλησίον μας, γράφει ο φιλόσοφος με το βαθύ εταστικό βλέμμα.

«Εκείνο που μ' ενδιαφέρει,» έλεγε ο Ουναμούνο «δεν είναι να με κατατάξουν οι άνθρωποι σε σοσιαλιστή, συντηρητικό, αναρχικό, μυστικιστή, καλβινιστή κ.τ.λ. Εγώ δεν εννοώ να τοποθετηθώ. Γιατί εγώ είμαι ο Μιγκέλ Ντε Ουναμούνο. Είμαι ένας οποιοδήποτε άνθρωπος που έχει συνείδηση του ανθρωπισμού του. Είμαι είδος μοναδικό».

Και πράγματι, ο Ουναμούνο υπήρξε μοναδικός μαζί με μερικούς άλλους μοναδικούς. Ένας εκλεκτός ανάμεσα σε χιλιάδες κλητούς, που δεν θέλησαν να αγωνισθούν για να γίνουν εκλεκτοί. Οποιαδήποτε σελίδα του Ισπανού ποιητή κι αν

διαβάσει κανείς, ακόμα και την πιο ασήμαντη, δεν μπορεί παρά να αισθανθεί την παρουσία μιας ισχυρής προσωπικότητας και περισσότερο ακόμα μιας ψυχής φλογερής και αδιάλλακτης, που έχει επιτάξει όλες της τις δυνάμεις στην έρευνα της αλήθειας της ανθρώπινης ύπαρξης και της σχέσης της με το κοσμικό σύμπαν... Όλες τις σελίδες του απ' άκρου σ' άκρο τις γεμίζει μια κραυγή αγωνίας... Ιδού ο Ουναμούνο!

ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΥΣΟΥΛΕΓΚΑΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝΥΜΙΑ

Πριν από είκοσι χρόνια προλογίζοντας την πρώτη ποιητική ανθολογία Δικηγόρων Θεσσαλονίκης, έκδοση του δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης το 1994, είχα γράψει, σε μια λυρική έξαρση, πως «αρετή συνιστά η δύναμη του ιππεύειν τον Πήγασο, παρά την καταλυτική των ιππέων κόπωση. Η δικανική επίθεση και η δικονομική άμυνα σιγά καταλαγιάζουν και έκπληκτα διαπιστώνει ο αναγνώστης για όσους συνήθως δημηγορούντας εγνώριζε, σκληρά καθ' ημέραν επί των εδράνων μαχομένους, να διατηρούν το προνόμιο του στοχασμού, του τραγουδιού και της χίμαιρας, μακριά από το μανιασμένο πλήθος και την καταδυναστευτική ένταση.»

Είτε ποίημα συνθέτει, είτε χρονογράφημα απογράφει, είτε ιστορικό δοκίμιο καταγράφει «...μεράκι και ταλέντο αποκαλύπτει, γιατί σε πείσμα της δίνης και του vertigo με τα οποία το σκληρό επάγγελμα τον δικηγόρο αλλοτριώνει, βρίσκει αυτός τη δύναμη να ονειρευθεί, ξεφεύγοντας για λίγο από το ανελέητο λαχάνιασμα, και παρατάσσοντας ξανά τις όσες του απομείνανε δυνάμεις, δημιουργικά ανασυντάσσεται και με κατασταλαγμένη φιλοσοφία ιστορεί ή τραγουδά, μέσα στα όρια της εύθραυστης ανακωχής, χωρίς λεπτό να εφησυχάσει από το κυνήγι της προθεσμίας, την αγνωμοσύνη του ευεργετηθέντος και το καρδιοχτύπι της αναμονής της δικαστικής έκβασης, καθώς η θέμιδα ενίοτε ή συχνότατα πίσω από το γράμμα του νόμου караδοκούσα ή εαυτήν «εν νόμω» φυλάττουσα, τα τυπικά των δικηγόρων ερευνά και τελικά εκπλήσσει, ως το μό-

νο υπέρ του θεσποισθέντος τύπου και του ελέγχου των παραλείψεων το Δίκαιο να έχει θεσμοθετήσει, βραδέως διά το τέλος επιφυλάσσουσα την ουσία και την «ποιότητα», υποσχομένη «εξ αύριον, υπάρχει καιρός.»

Και όταν μέσα από τη λαβυρινθώδη αγωνία του «νομικού τέλους», της αθέμιτης διχογνωμίας της θέμιδας και της αντιπαραθετικής αντινομίας κριτών και κρινομένων, ο δικηγόρος βρίσκει το θάρρος να νοσταλγήσει και να δημιουργήσει, τότε αυτό συνιστά αρετή.»

Ο Νίκος Μουσουλέγκας με τα «Ελληνικά Ανθρωπωνύμια», ένα βιβλίο-σημείο αναφοράς, δημιουργεί ευχάριστη έκπληξη στον ανήσυχο αναγνώστη αλλά και στον ενδιαφερόμενο ιστοριοδίφη, υπογραμμίζοντας τη διαπίστωση του απίστευτου μεγάλου αριθμού των αυθεντικών ανθρωπωνυμίων των Ελλήνων της αρχαιότητας, όπως και τη διαπίστωση ότι μέχρι σήμερα διασώθηκε και αναπαράγεται με την ονοματοδοσία τους από αυτά, ένας μικρός αριθμός. Αλλά παράλληλα και η ιστορική αιτία, εξαιτίας της οποίας η Ορθόδοξη Εκκλησία, στα 400 περίπου ονόματα του ετήσιου εορτολογίου της, μνημονεύει δοξαστικά μόνο 44 αυθεντικά ελληνικά ανθρωπωνύμια της αρχαιότητας, ενώ τα υπόλοιπα από τα 330 διασωθέντα και αναπαραγόμενα μέχρι σήμερα, τα απορρίπτει και αρνείται πεισματικά την ονοματοδοσία τους κατά τη βάπτιση, ως δήθεν «ειδωλολατρικά» και όχι χριστιανικά. Για τον επίπονο αποθησαυρισμό του καταλόγου των 5.160 αυθεντικών ελληνικών ανθρωπωνυ-

μίων της αρχαιότητας, που έχει ενσωματωθεί στο πόνημα, αναλώθηκε για την έρευνα χρόνος 15 ετών περίπου, με τη συγγνωστή βεβαιότητα του συγγραφέα ότι ο κατάλογος δεν έχει ολοκληρωθεί.

Ο συγγραφέας με τις 269 μεγάλες και πυκνές σελίδες του βιβλίου του, που θα μπορούσαν να είναι χίλιες, με ελεγχόμενο τρόπο γραφής, αποδεικνύοντας κάθε παράγραφο και κάθε ισχυρισμό του με ιστορικά παραδείγματα, με γεγονότα και βιβλιογραφία, προσφέρει ένα ολοκληρωμένο ιστορικό έργο, με το ίδιο αντικείμενο, που το 1997 καθηγητές της Οξφόρδης ξεκίνησαν τη σύνταξη ιστορικού λεξικού ανθρωπωνυμίων της αρχαίας Ελλάδας. Ο συγγραφέας τους πρόλαβε, πριν αυτοί δημοσιεύσουν ολοκληρωμένο το λεξικό τους. Προσφέρει ένα μάθημα ιστορίας, με διδασκόμενο και διδάσκοντα ταυτόχρονα, τον ίδιο. Το βιβλίο είναι δύσκολο και πολύ ωφέλιμο. Στην κατανομή του πυκνού υλικού του ο συγγραφέας ακολουθεί σχολαστικά τις αρχές του Αριστοτέλη, διαιρώντας και ταξινομώντας το υλικό του σε προοίμιο, πρόλογο και εισαγωγή, κύριο θέμα, διαιρούμενο σε έξι κεφάλαια και επίλογο.

Καταθέτει ο Μπουσουλέγκας ότι είναι *homo unius libri*, συγγραφέας ενός μόνου βιβλίου. Από αρκετούς το ακούσαμε, που όμως περαιτέρω συνέγραψαν και άλλα βιβλία, *autores pluribus libris*, όπως ακούσαμε από άλλους ότι δεν ξαναγράφουν, ότι «έθραυσαν τον κάλαμον», που όμως ξανά έγραψαν. Όμως για τον παρόντα συγγραφέα πιστεύω ισχύει το *homo unius libri*, διότι τόσο μεγάλο είναι το μεράκι του με το θέμα που διαπραγματεύεται, τόσο ασίγηστο το πάθος του για ολοένα συμπλήρωση στοιχείων και περαιτέρω υλικού για περαιτέρω πληρότητα του αντικειμένου της έρευνας του και του βιβλίου του, που το πιθανότερο είναι να περιμένουμε δεύτερη έκδοση, συμπληρωμένη και βελτιωμέ-

νη των Ελληνικών Ανθρωπωνυμίων. Το βιβλίο είναι Πρόκληση και Πρόσκληση.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο και παγκοσμίως ιστορικά αποδεδειγμένο ότι το ανθρωπωνύμιο συνιστά το *status quo* της εκάστοτε συγκεκριμένης προσωπικότητας και συνιστά δηλωτικά και συνοπτικά τον ιδιωτικό και δημόσιο βίο του, αναγκαίο στοιχείο δ' εαυτόν και τους κληρονόμους του,

τέτοιας δε σημειολογικής και ιστορικής αξίας, που ο κυνικός φιλόσοφος Αντισθένης, μαθητής του Σωκράτη, αποφάνθηκε «αρχή παιδεύσεως η των ονομάτων επίσκεψις».

Ο συγγραφέας επί δεκαπέντε χρόνια αναλώθηκε και συγκλονίστηκε από την ερευνητική μελέτη στην αρχαία ελληνική γραμματεία. Παίρνει τον αναγνώστη από το χέρι και τον γυρίζει σε όλες τις περιόδους της Ελληνικής Ιστορίας, Προϊστορική, Αρχαία, Μακεδονική, Αλεξάνδρεια, Βυζαντινή, Μεσαιωνική, Νεοελληνική και με φανατισμό τον ξεναγεί στα γεγονότα, στη γλώσσα και στα ονόματα, προσπαθώντας να πείσει για την συνέχεια του αρχέγονου Ελληνικού Έθνους σε συνδυασμό με την ομιλούμενη σύγχρονη γλώσσα και τα ανθεκτικά ελληνικά ανθρωπωνύμια.

Σε ένα πανόραμα, ή μέσα από ένα φανταστικό, μεγάλο ιστορικό «καλειδοσκόπιο», βλέπεις Σλάβους, Οθωμανούς, Ρωμαίους, Φράγκους, Βενετούς, Ναΐτες της Μάλτας, Ιουδαίους, Βουλγάρους, Ρωμανούς, Ιταλούς, να μην καταφέρνουν να αλλάξουν την ιστορική συνέχεια του Έθνους και τα ονόματα των Κρόνιων μεγάλων θεών, του Δωδεκάθεου, τους θεούς των ποταμών και των δασών, τις Νύμφες, τις Μούσες, τους ημίθεους, τους ήρωες, τους νομοθέτες, τους φιλοσόφους, τους ιερείς, τους μάντες, τις βασίλισσες και τις εταίρες, τους ολυμπιονίκες, τους στρατηγούς και τους Πολιτικούς. Αυτό σημαίνει Ιστορική Αθανασία, Μαθηματική απόδειξη αδιάκοπης Συνέχειας. *Quod erat demonstratum*.

Εν κατακλείδι *recapitulatio est renovatio*.

ΤΟΥΣ ΚΑΚΟΠΙΣΤΟΥΣ ΟΥΔΕΙΣ ΠΟΤΕ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΕΙΣΕΙ*

Βασίλης Σ. Σιδηρόπουλος
Δικηγόρος Θεσσαλονίκης

*Να στηρίζεις (και να νικάς)
πάση θυσία τον αγώνα
που πιστεύεις και αγαπάς.*

Βασίλειος Μαркеζίνης

Ο Βασίλειος Μαркеζίνης, μεταξύ άλλων στο βαρυφορτωμένο με τίτλους βιογραφικό του, έχει διδάξει στα πανεπιστήμια του Κέιμπριτζ και της Οξφόρδης, του Μίτσιγκαν, της Γάνδης και του Λονδίνου, έχει αναγορευτεί επίτιμος διδάκτωρ σε πλείστα άλλα, ενώ του έχει απονεμηθεί ο τίτλος του Sir από τη βασίλισσα της Αγγλίας. Νευριάζει και «βγαίνει έξω από τα ρούχα του» όταν κατηγορούν τους συμπατριώτες του για ραγιαδισμό και γραικυλισμό, φαινόμενο που, όπως τονίζει, παρουσιάζεται και σε πολλές άλλες χώρες. Μιλάει για απομονωτικοποίηση των προβλημάτων της Ελλάδας και τοποθέτησή τους στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Υπερασπίζεται με πάθος τον απλό λαό, γιατί όπως λέει, «είχε και έχει συνείδηση των καθηκόντων του, ήταν και είναι ευαισθητοποιημένος ως προς τη σπουδαιότητα των θεσμών, καταφεύγοντας στη μικροαπάτη μόνο όταν ενθαρρύνεται από ένα αδιάφορο, πολιτικοποιημένο κράτος». Υπογραμμίζει με στόμφο πως η κρίση είναι παγκόσμια και είναι κρίση οικονομική, ηθικής, συμπεριφοράς και κρίση αξιών. Είναι ο πρώτος που απεκδύει τους Έλληνες από το βαρύτατο ένδυ-

*Βιβλίο του Βασιλείου Μαркеζίνη, από τους κορυφαίους Νομικούς και Ακαδημαϊκούς ανά τον κόσμο. «Η Ελλάδα των Κρίσεων. Ένα Προσωπικό Δοκίμιο» εκδόσεις Α. Λιβάνη, 2011.

μα του δανεισμού, του οποίου ο σπόρος είχε φυτευτεί πολύ πρωτότερα, από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, όταν βέβαια άρχισε στις ΗΠΑ ο υπερβολικός και ολόένα πιο αλόγιστος δανεισμός. Επικρίνει σφοδρά και σκληρά τον Γιωργάκη τον Παπανδρέου, μιλάει για την εξασθένιση της Εκκλησίας, τον έλεγχο της κοινής γνώμης από τα ΜΜΕ, τον τύπο και την τηλεόραση και τον έλεγχο της μαζικής ψυχολογίας. Δείχνει και ξαναδείχνει το θαυμασμό του για τον Ανδρέα Παπανδρέου, του οποίου «η ρητορική δεινότητα ανήκει στο παρελθόν και ήταν ανεπανάληπτη», για τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, τον Παναγιώτη Κανελλόπουλο, τον Χρήστο Γιανναρά. Προτείνει ακόμη(!) και λύσεις για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων της χώρας, είναι απίστευτο το πόσο ενημερωμένος είναι για το συγκεκριμένο ζήτημα, με το τεθωρακισμένο όχημα μάχης BMP-3(!). Μιλάει, τέλος, με πάρα πολύ πόνο και δίνει το σύνθημα ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΛΟΘΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΙΝΤΕΛΙΓΚΕΝΤΣΙΑΣ:

- Ο κόσμος που ζούμε διέρχεται μια σειρά από κρίσεις. Κρίση οικονομική, κρίση πολιτευμάτων, κρίση ανεξέλεγκτης μετανάστευσης, κρίση ηθικής συμπεριφοράς και κρίση αξιών.
- Ακόμη πιο σημαντική από τις βαρύγδουπες αυτές δηλώσεις είναι η αυξανόμενη ανησυχία των Ιταλών ότι η αρνητική δημοσιότητα της χώρας τους στο εξωτερικό άρχισε να βλάπτει ουσιαστικά το διεθνές της κύρος.
- Το γεγονός ότι περίπου 200 από τους 635 Βουλευτές του Αγγλικού Κοινοβουλίου κατηγορήθηκαν ότι χρησιμοποίησαν βουλευτικά κονδύλια προς ίδιον πλουτισμό έσεισε συθέμελα το αγγλικό κατεστημένο.
- Πολλοί Αμερικανοί έχουν γίνει νωθροί, κυνικοί, πικρόχολοι, ζηλότυποι απέναντι σε αου-
τούς που τα πηγαίνουν καλύτερα από τους ίδιους, εύκολοι επικριτές εκείνων που δεν πέτυχαν, επιφυλακτικοί προς όσους τους περιστοιχίζουν.
- Η Αμερική είναι η πιο χρεωμένη χώρα του κόσμου, με το δημόσιο χρέος της να υπολογίζεται ότι θα φθάσει τα 20 τρις. δολάρια το 2020, εάν δεν αρχίσει σύντομα να λαμβάνει δραστικά μέτρα για την αντιμετώπισή του. Το σημερινό ποσό του δημόσιου χρέους πλησιάζει τα 14 τρις δολάρια και, μέχρι στιγμής, ουδεμία σοβαρή προσπάθεια μείωσης του γίνεται, λόγω του πολιτικού φανατισμού που χωρίζει τα δύο κόμματα. Όποιος θεωρεί ότι η Ελλάδα πάσχει από έλλειψη πνεύματος συνεργασίας και ομονοίας, ας μελετήσει πιο προσεκτικά την Αμερική.
- Όσο και των φίλων μας Ευρωπαίων, οι οποίοι με τόση κυνικότητα εκμεταλλεύονται τις αδυναμίες μας, συχνά ενθαρρύνουν την ασωτία μας, ασύστολα δωροδοκούν -πρακτική της οποίας η έκταση μόλις πρόσφατα έχει αρχίσει να γίνεται κοινή συνείδηση- και μετά κατηγορούν τους Έλληνες για έλλειψη πολιτικής ωριμότητας και οικονομική κακοδιαχείριση.
- Πρέπει, όμως, να τεθεί το ερώτημα: μέχρι ποιου σημείου η ελευθερία σκέψης μπορεί να επιτρέπει σε έναν πολίτη μιας χώρας να συμμετέχει ενεργά στο έργο μιας οργάνωσης, ενός ιδρύματος ή ενός ινστιτούτου που συστηματικά υποστηρίζει θέσεις τις οποίες ασπάζονται ή προωθούν άλλες χώρες, θέσεις οι οποίες όμως αντιτίθενται σε πάγιες τοποθετήσεις της χώρας του;
- Προβλέπω με ειλικρινή λύπη ότι το μεταναστευτικό -ιδίως μουσουλμανικό μεταναστευτικό πρόβλημα- θα μεταβληθεί σύντομα -μαζί με το οικονομικό, με το οποίο έχει στενές διασυνδέσεις- στο υπ' αριθμόν ένα πρόβλη-

μα ολόκληρης της Ευρώπης.

- Κοινώς γνωστός, καταδικαστέος αλλά και αυστηρά τηρούμενο ταμπού είναι ο ρόλος του νυν Τούρκου προξένου της Κομοτηνής, ο οποίος προφανώς θέλει να κάνει στη θράκη ό,τι έκανε στο Κοσσυφοπέδιο, όπου υπηρέτησε (με επιτυχία) ως πρόξενος προτού μετατεθεί στη θράκη.
- Στη Νότια Βουλγαρία, όπου κατοικούν περισσότεροι από ένα εκατομμύριο τουρκογενείς, έναντι περίπου 120.000 δικών μας, έχουν αναπτυχθεί ιδιαίτερα οι φιλοτουρκικές τάσεις, αφού η δράση των τουρκικών υπηρεσιών εκεί είναι ιδιαίτερα έντονη και έχουν ήδη δημιουργηθεί εντάσεις με την κυβέρνηση της Βουλγαρίας.
- Το πρώτο πομακικό-ελληνικό λεξικό χρηματοδότησε ο κ. Πρόδρομος Εμφιετζόγλου, ο οποίος έχει συμβάλλει σημαντικά στον πομακικό σκοπό και, όπως δυστυχώς συνήθίζεται στη χώρα μας, όχι μόνο δεν έτυχε καμίας αναγνώρισης γι' αυτό, αλλά, αντιθέτως, είδε πολλάκις το έργο του να δυσχεραίνεται από την ελληνική πολιτεία.
- Νομίζω ότι τα εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά που εντοπίζουμε πιο συχνά στους Βορειοευρωπαίους πρέπει σε μεγάλο βαθμό να είναι απόρροια της πιο σταθερής και οικονομικά πιο άνετης ζωής που τους επεφύλαξαν η τύχη, η ιστορία, η γεωγραφία αλλά και η εργατικότητα τους. Και η πεποίθησή μου ότι η εξήγηση που δίνω περιέχει μεγάλο μέρος της αλήθειας ενισχύεται από το γεγονός ότι μερικά από τα ελληνικά «ελαττώματα», όπως η φοροδιαφυγή, άρχισαν να εμφανίζονται και στις χώρες του Βορρά, όπως στην Αγγλία, όταν άρχισε να χάνεται η πάλοι ποτέ οικονομική ευμάρεια.
- Από τις «μεγάλες» θρησκείες ο Μωαμεθανισμός σήμερα δημιουργεί τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα, πράγμα που μπορεί να οφείλεται εν μέρει στο σύγχρονο φονταμενταλισμό, αλλά τροφοδοτείται επίσης και από τη σύγχρονη τάση των Μωαμεθανών -κυρίως- μεταναστών, που αρνούνται να προσαρμοστούν στα ήθη και έθιμα των ευρωπαϊκών κρατών στα οποία καταφεύγουν για εργασία. Τα θρησκευτικά τους κείμενα ίσως συμβάλλουν σ' αυτές τις δυσκολίες.
- Η γλώσσα του Κορανίου, λοιπόν, συχνά εμφανίζεται ως εξαιρετικά αυστηρή, αν όχι σκληρή, με συχνές αναφορές σε «σφαγές» (ιδίως μη Μωαμεθανών), «ποταμούς αίματος» των «απίστων», ενώ οι Ισραηλίτες παρομοιάζονται ακόμη και με χοίρους και πιθήκους.
- Εάν κάποιος όπως εγώ ασκεί κριτική στις τάξεις των πολιτικών, επειδή χρησιμοποιούν «μισές αλήθειες» και υπεκφυγές, πρέπει και ο ίδιος να είναι διατεθειμένος να εφαρμόζει απαρεγκλίτως την αντίθετη πρακτική, έστω και αν κινδυνεύει να κατηγορηθεί ότι οι διατυπώσεις του είναι αιχμηρές.

Δημήτρης Γαλάνης
Δικηγόρος
dimgalanislawyer@gmail.com

87

ΔΡΟΜΟΣ ΦΛΕΓΟΜΕΝΟΣ

Αντιμέτωποι. Σε θέση μάχης.
Να τους χωρίζει ένα δρόμος φλεγόμενος.
Κρυμμένο μίσος σε κράνη και κουκούλες.
Ποιος ο κυνηγός και ποιο το θήραμα;
Μέχρι χθες ανυποψίαστοι έφηβοι
Αν δεν περνούσε στη σχολή αστυφυλάκων
μπορεί και να κρατούσε πέτρες και μολότωφ
στην άλλη μεριά του δρόμου.
Αν είχε μια σίγουρη δουλειά, αστυνομικός ας πούμε
μπορεί και να κρατούσε περίστροφα και δακρυγόνα
στην άλλη μεριά του δρόμου.
Ποιος ο θύτης και ποιο το θύμα;
Και στις δυο μεριές του δρόμου
Μόνο θύματα
Της ανάγκης
και της απόγνωσης.-

(Σημ. Το ποίημα συμπεριλαμβάνεται στην ποιητική συλλογή «Υποτελείς και Ανυπότακτοι», που βραβεύθηκε ως η καλύτερη στον πανελλήνιο διαγωνισμό ποίησης, που προκήρυξε ο «Φιλολογικός Σύλλογος ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ», Αθήνα 2011.)

ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

88

